

Aðalskipulag Reykhólahrepps 2021-2033

Tillaga á vinnslustigi til kynningar skv. 2. mgr. 30. gr. skipulagslaga

Október 2021

Aðalskipulag Reykhólahrepps 2021-2033

Tillaga á vinnslustigi til kynningar skv. 2. mgr. 30. gr. skipulagslaga nr. 123/2010

11.10.2021

ATA

Efnisyfirlit

Formáli	4	4.3.1 Sveitarfélagið í heild	16
Hvert er efni í þessa skjals?	4	4.3.2 Reykhólar	16
Til hvers er ætlast af mér?	4	4.3.3 Flatey	16
Hvernig get ég brugðist við?	4	4.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokkka og landnotkunarreiti	17
Hvað gerist næst?	4	4.4.1 Íbúðarbyggð (ÍB)	17
		4.4.2 Svæði fyrir frístundabyggð	19
1 Inngangur	5	5 Vistkerfi og auðlindir	25
1.1 Tildrög endurskoðunar	5	5.1 Meginmarkmið	25
1.2 Hlutverk aðalskipulags	5	5.2 Forsendur	26
1.3 Skipulagsgögn	5	5.3. Markmið	34
1.4 Viðfangsefni og uppbygging aðalskipulags	5	5.3.1 Sveitarfélagið í heild	34
1.5 Skipulagsferli, kynning og samráð	7	5.3.2 Reykhólar	34
		5.3.3 Flatey	34
2 Skipulagssvæðið	8	5.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokkka og landnotkunarreiti	35
2.1 Mörk og staðhættir	8	5.4.1 Vatnsból (VB)	35
2.2 Samhengi við Vestfirði og Vesturland	8	5.4.2 Vatnsverndarsvæði, grannsvæði (VG)	37
2.3 Samhengi við aðrar áætlanir	9	5.4.3 Vatnsverndarsvæði, fjarsvæði (VF)	39
		5.4.2 Efnistöku- efnislosunarsvæði (E)	41
3 Leiðarljós og framtíðarsýn	12	5.4.4 Iðnaðarsvæði (I)	46
3.1 Leiðarljós	12	5.4.5 Sérstök not haf- og vatnssvæða (SN)	49
3.2 Framtíðarsýn	12	6 Atvinnustarfsemi	50
		6.1 Meginmarkmið	50
4 Búseta og byggðarmynstur	13	6.2 Forsendur	51
4.1 Meginmarkmið	13		
4.2 Forsendur	14		
4.3 Markmið	16		

6.3 Markmið	60	8.3.1 Sveitarfélagið í heild	91
6.3.1 Sveitarfélagið í heild	60	8.3.2 Reykhólar	91
6.3.2 Reykhólar	62	8.3.3 Flatey	91
6.3.3 Flatey	62	8.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti	92
6.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti	63	8.4.1 Óbyggð svæði (ÓB)	92
6.4.1 Landbúnaðarsvæði (L)	63	8.4.2 Vötn, ár og sjór (V)	94
6.4.2 Athafnavæði (AT)	67	8.4.3 Hverfisverndarsvæði (HV)	96
6.4.3 Afþreyingar- og ferðamannasvæði (AF)	69	8.4.4 Friðlýst svæði (FS)	100
7 Samfélagsþjónusta og menningarlíf	71	8.4.5 Minjavernd (MV)	102
7.1 Meginmarkmið	71	9 Útivist og afþreying	109
7.2 Forsendur	72	9.1 Meginmarkmið	109
7.3 Markmið	73	9.2 Forsendur	110
7.3.1 Sveitarfélagið í heild	73	9.3 Markmið	111
7.3.2 Reykhólar	73	9.3.1 Sveitarfélagið í heild	111
7.3.3 Flatey	73	9.3.2 Reykhólar	114
7.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti	74	9.3.3 Flatey	115
7.4.1 Verslun og þjónusta (VP)	74	9.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti	116
7.4.2 Samfélagsþjónusta (S)	78	9.4.1 Opin svæði (OP)	116
7.4.3 Kirkjugarðar og grafreitir (K)	81	9.4.2 Íþróttasvæði (ÍÞ)	118
8 Landslag, minjar og lífríki	83	10 Samgöngur	120
8.1 Meginmarkmið	83	10.1 Meginmarkmið	120
8.2 Forsendur	84	10.2 Forsendur	121
8.3 Markmið	91	10.3 Markmið	123

10.3.1 Sveitarfélagið í heild	123	12.3 Markmið	144
10.3.2 Reykhólar	123	12.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti	145
10.3.3 Flatey	124	12.4.1 Varúðarsvæði (VA)	145
10.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti	125	Viðauki 1	147
Vegir, götur og stígar (VE).	125		
10.4.1 Stofnvegir (VE-SV)	126		
10.4.2 Tengivegir (VE-TV)	127		
10.4.3 Gönguleiðir (VE-GL)	128		
10.4.4 Reiðleiðir (VE-RL)	129		
10.4.5 Flugvellir (FV)	130		
10.4.6 Hafnir (H)	132		
11 Veitukerfi	134		
11.1 Meginmarkmið	134		
11.2 Forsendur	135		
10.3 Markmið	138		
11.3.1 Sveitarfélagið í heild	138		
11.3.2 Reykhólar	138		
11.3.3 Flatey	138		
11.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti	139		
11.4.1 Veitur, rafveita (VH-R)	139		
12 Náttúruvá	142		
12.1 Meginmarkmið	142		
12.2 Forsendur	143		

A1394-061-U01

Ráðgjöf við mótun tillögu: Alta

Formáli

Hvert er efni í þessa skjals?

Hér eru lögð fram drög að tillögu að endurskoðuðu aðalskipulagi fyrir Reykhólahrepp. Í aðalskipulagi er sett fram heildarmynd af landnotkun í sveitarfélaginu öllu og stefna sem þar kemur fram varðar því hagsmuni allra íbúa, landeigenda og fyrirtækja í sveitarfélaginu. Aðalskipulag er mikilvægt stjórnæki fyrir þróun samfélagsins og aðkoma íbúa og annarra hagsmunaaðila er stuðlar að því að niðurstaða sé fengin á lýðræðislegan og gegnsæjan hátt. Eftir að aðalskipulag hefur verið staðfest verða allar framkvæmdir að vera í samræmi við þá stefnu sem þar kemur fram.

Um framsetningu aðalskipulags gilda ákvæði skipulagslaga nr. 123/2010 og skipulagsreglugerðar nr. 90/2013. Nánar er fjallað um efnistöð í kafla 1.6.

Aðalskipulagið samanstendur af þessari greinargerð og fimm skipulagsuppdráttum; sem eru:

- Aðalskipulagsuppdráttur vestur.
- Aðalskipulagsuppdráttur austur.
- Aðalskipulagsuppdráttur Reykhólar.
- Aðalskipulagsuppdráttur Breiðafjarðareyjrar.
- Aðalskipulagsuppdráttur Flatey.

Afmarkanir sem fram koma á uppdráttunum má einnig skoða í vefsíðu aðalskipulagsins. Sjá nánar lista yfir öll gögn skipulagsins í kafla 1.3.

Til hvers er ætlast af mér?

Sem íbúi sveitarfélagsins eða annars konar hagsmunaaðili, er mikilvægt að þú kynsir þér efnisatriði tillögunnar og kannir hvernig hún snertir þína hagsmuni og samfélagsins alls. Nú er tækifæri til að koma á framfæri ábendingum um það sem þú telur að betur megi fara í tillögunni. Allar slíkar ábendingar verða skoðaðar við fullvinnslu tillögunnar.¹

Hvernig get ég brugðist við?

Þú getur sent ábendingar til skipulag@dalir.is eða í bréfpósti til:

Skipulagsfulltrúi Reykhólahrepps
Stjórnsýsluhúsinu við Maríutröð
Reykhólum
380 Reykhólahreppur

Hvað gerist næst?

Ábendingum sem berast í framhaldi af þessari kynningu á tillögunni á vinnslustigi verður ekki svarað formlega en þær verða hafðar til hliðsjónar við fullvinnslu tillögunnar. Hún verður síðan auglýst að undangenginni athugun Skipulagsstofnunar og gefinn a.m.k. 6 vikna frestur til að skila inn formlegum athugasemdum.² Sveitarstjórn tekur síðan afstöðu til athugasemdanna áður en lokahönd er lögð á tillöguna og hún verður staðfest sem nýtt aðalskipulag.

Sjá nánar kafla 1.6 um skipulagsferli, kynningu og samráð.

¹ Kynningin er í samræmi við 2. mgr. 30. gr. skipulagslaga.

² Sbr. 31. gr. skipulagslaga.

1 Inngangur

1.1 Tildrög endurskoðunar

Rúmur áratugur er frá því Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018 tók gildi³ og því var kominn tími til að yfirfara forsendur þess og stefnu m.t.t. ýmissa breytinga sem hafa orðið frá staðfestingu þess árið 2009. Þessar forsendur varða íbúa- og atvinnuþróun og þróun í samfélags- og umhverfismálum, bæði þegar litið er til sveitarfélagsins sjálfs, svæðisins sem það tilheyrir og landsins alls. Til dæmis eru tilkomnar ýmsar svæðis- og landsbundnar áætlanir sem þarf að framfylgja eða gæta samræmis við. Á svæðisvísu ber helst að nefna [Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar](#), þar sem sveitarfélögin þrjú hafa sett sér sameiginleg markmið í atvinnu-, samfélags- og umhverfismálum, til nánari útfærslu í aðalskipulagi hvers þeirra.

1.2 Hlutverk aðalskipulags

Í 28. gr. skipulagslaga er kveðið á um gerð aðalskipulags og þar segir: „Aðalskipulag er skipulagsáætlun fyrir eitt sveitarfélag og skal taka til alls lands innan marka sveitarfélagsins. Í aðalskipulagi er sett fram stefna sveitarstjórnar um þróun sveitarfélagsins varðandi landnotkun, byggðapróun, byggðamynstur, samgöngu- og þjónustukerfi og umhverfismál.“ Einnig segir í greininni: „Í aðalskipulagi er lagður grundvöllur fyrir gerð deiliskipulags varðandi landnotkun, takmarkanir á landnotkun, samgöngu- og þjónustukerfi og byggðamynstur, þ.m.t. þéttleika byggðar.“ Stefna sem sett er fram í aðalskipulagi skal líta til a.m.k. tólf ára.

1.3 Skipulagsgögn

Nýtt aðalskipulag fyrir Reykhólahrepp hefur skipulagstímabilið 2021-2033 er sett fram í skipulagsgreinargerð og á fimm skipulagsuppdráttum sem eru:

³ Gildandi aðalskipulag má nálgast í [skipulagssjá Skipulagsstofnunar](#) og á [vef Reykhólahrepps](#).

- Aðalskipulagsuppdráttur vestur í mkv. 1:70.000.
- Aðalskipulagsuppdráttur austur í mkv. 1:70.000.
- Aðalskipulagsuppdráttur Reykhólar í mkv. 1:10.000.
- Aðalskipulagsuppdráttur Breiðafjarðareyjar í mkv. 1:70.000.
- Aðalskipulagsuppdráttur Flatey í mkv. 1:10.000.

Afmarkanir sem fram koma á uppdráttunum má skoða alla saman í [vefsjá](#) aðalskipulagsins og kalla fram skilmála sem tengjast hverri afmörkun. Auk skipulagsuppdráttanna eru settir fram eftirfarandi þemauppdrættir:

- Flokkun landbúnaðarlands vestur í mkv. 1:50.000.
- Flokkun landbúnaðarlands austur í mkv. 1:50.000.
- Vegir í náttúru Íslands í mkv. 1:100.000.

Í skipulagsgreinargerð eru skýringaruppdrættir til að skýra forsendur og stefnu en þeir eru ekki bindandi:

- Ferðaleiðir í Reykhólahreppi., sjá kafla 6.3.1.
- Náttúruverndarsvæði í Reykhólahreppi, sjá kafla 8.2.
- Aðalgönguleiðir í dreifbýli, sjá kafla 9.3.1.
- Aðalreiðleiðir í dreifbýli, sjá kafla 9.3.1.
- Aðalgönguleiðir í þéttbýli, sjá kafla 9.3.2.
- Aðalgönguleiðir í Flatey, sjá kafla 9.3.3.

1.4 Viðfangsefni og uppbygging aðalskipulags

Í aðalskipulagi skal, skv. gr. 4.3.1 í skipulagsreglugerð, fjalla um eftirfarandi:

- Þróun þéttbýlis, helstu einkenni einstakra þéttbýlisstaða, samspili þeirra og hlutverkaskipting.

- Íbúapróun, íbúasamsetning, íbúðarhúsnæði, íbúðarbyggð. Blöndun íbúða við aðra landnotkun.
- Opin svæði, útivistarsvæði og aðstaða til íþróttaiðkana.
- Verslun og önnur þjónusta. Próun miðbæjarstarfsemi, nærþjónustu og annarrar verslunar- og þjónustustarfsemi, þ.m.t. skóla, menningarstarfsemi og ferðamannþjónustu og megináhrifaþætti á miðbæjarstarfsemi.
- Athafna- og iðnaðarstarfsemi.
- Landbúnaðarsvæði, þ.m.t. ferðaþjónusta og önnur atvinnustarfsemi sem tengist búrekstrinum.
- Skógrækt, landgræðsla og endurheimt votlendis.
- Efnistaka, efnislosun og urðun úrgangs.
- Samgöngur, vegir og stígar.
- Veitur og fjarskipti.
- Vernd vatns, náttúru- og menningarminja.
- Varúðarsvæði og náttúruvá.
- Málsmeðferð stakra framkvæmda sem ekki er talin þörf á að afmarka sérstaka landnotkun fyrir, enda sé um að ræða framkvæmdir sem ekki eru taldar líklegar til að valda verulegum áhrifum á umhverfið.
- Samræmi stefnu aðalskipulags við landsskipulagsstefnu.
- Samræmi stefnu aðalskipulags við markmið skipulagslaga og sjónarmið um sjálfbæra þróun í sveitarfélaginu, sérstaklega hvað varðar búsetumynstur, samgöngur og auðlindanýtingu.
- Samræmi stefnu aðalskipulags við gildandi verndar- og orkunýtingaráætlun.

Í [verkefnislýsingu fyrir endurskoðun](#) aðalskipulags Reykhólahrepps, sem kynnt var vorið 2020 var greint frá helstu forsendum framangreindra viðfangsefna, dregin fram stefna svæðisskipulags og fyrra aðalskipulags og lagðar nánari áherslur fyrir viðfangsefnin á þeim grunni. Við áframhaldandi mótun nýs aðalskipulags voru viðfangsefnin flokkuð undir eftirfarandi meginviðfangsefni:

- Íbúapróun og byggðarmynstur
- Vistkerfi og auðlindir

- Atvinnustarfsemi
- Samfélagsþjónusta og menningarlíf
- Landslag og lífríki
- Útivist og afþreying
- Samgöngur
- Veitukerfi
- Náttúruvá

Í aðalskipulaginu er sett fram framtíðarsýn fyrir sveitarfélagið í heild. Sett eru fram meginmarkmið fyrir viðfangsefnin að ofan og þau útfærð með markmiðum fyrir undirviðfangsefni sem aftur eru útfærð með skipulagsákvæðum fyrir svæði út frá þeim landnotkunarflokkum sem skilgreindir eru í skipulagsreglugerð. Ákvæðin eru sett fram sem almennir skilmálar fyrir hvern landnotkunarflokk og/eða sem sértækir skilmálar um einstök svæði. Í samræmi við þessa uppbyggingu eru meginhlutar skipulagsgreinargerðar þessir:

- **Inngangur:** Um hlutverk aðalskipulags, viðfangsefni og áherslur endurskoðunar og skipulagsgögn (kafla 1).
- **Skipulagssvæðið:** Um staðhætti, mörk og samhengi við fyrirliggjandi stefnu (kafla 2).
- **Framtíðarsýn:** Um heildarsýn á allt sveitarfélagið til lengri tíma litið (kafla 4).
- **Stefna og skilmálar:** Um forsendur og stefnu fyrir viðfangsefni og landnotkunarákvæði við viðeigandi landnotkunarflokka (kaflar 4-12).
- **Umhverfisskýrsla:** Umhverfismat skipulagstillögunnar (kafla 13).

1.5 Skipulagsferli, kynning og samráð

Endurskoðun aðalskipulagsins var skipt upp í fimm áfanga með eftirfarandi verkþætti:

Áfangar og helstu verkþættir	Vinnslutími
<p>1 Undirbúningur og gerð verkefnislýsingar</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Uppfærsla gildandi aðalskipulags í landfræðilegt upplýsingakerfi og uppsetning vefsjár með skipulagsgögnum og ýmsum forsendugögnum. ➤ Samráðsfundur með sveitarstjórn um viðfangsefni og áherslur við endurskoðunina (haldinn 4. des 2019). ➤ Kynningarvefur um endurskoðunina (birtur í apríl 2020). ➤ Drög að lýsingu: Samantekt um forsendur, viðfangsefni, nálgun við umhverfismat og samráð, ferli og tímarás (kynnt og fjallað um á fundi með sveitarstjórn 17. mars 2020). ➤ Afgreiðsla sveitarstjórnar á lýsingu, skv. 1. mgr. 30. gr. skipulagslaga (9. júní 2020). ➤ Kynning lýsingar á kynningarvef og vef Reykhólahrepps og sending til umsagnar Skipulagsstofnunar og annarra umsagnaraðila (júní 2020). 	<p>des. 2019 - apríl 2020</p>
<p>2 Tillögugerð: Greining, stefnumótun og umhverfismat</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Frekari forsendugreining í þéttbýli og dreifbýli. ➤ Íbúakönnun um stöðu og framtíðarþróun sveitarfélagsins og umhverfis- og skipulagsmál (júlí 2020). ➤ Könnun meðal landeigenda um núverandi landnotkun og áform um breytingar, svo sem m.t.t. frístundabyggðar, ferðaþjónustu, íbúðarhúsa án tengsla við búskap, efnistöku og skógræktar. Fylgt eftir með símtölum eftir þörfum. ➤ Mótun tillögu og umhverfismat. 	<p>apríl 2020 - ágúst 2021</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Afgreiðsla sveitarstjórnar á tillögu til kynningar skv. 2. mgr. 30. gr. skipulagslaga. 	
<p>3 Kynning og umsagnir</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kynning tillögu á vef Reykhólahrepps með 4 vikna fresti til að senda ábendingar áður en gengið verður frá tillögu til formlegrar auglýsingar. ➤ Sending tillögu til umsagnaraðila (sjá lista í viðauka 1) með 4 vikna umsagnarfresti. ➤ Úrvinnsla ábendinga og umsagna og lagfæringar á tillögu eftir þörfum. ➤ Afgreiðsla sveitarstjórnar á tillögu til athugunar Skipulagsstofnunar skv. 3. mgr. 30. gr. Skipulagslaga. (4 vikna umsagnartími). 	<p>sept. - okt. 2021</p>
<p>4 Auglýsing tillögu</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Úrvinnsla úr umsögn Skipulagsstofnunar. ➤ Lagfæringar og fullvinnsla tillögu til auglýsingar. ➤ Auglýsing tillögu skv. 31. gr. skipulagslaga. 	<p>jan.- feb. 2022</p>
<p>5 Samþykkt og staðfesting</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Úrvinnsla athugasemda sem berast á auglýsingartíma. ➤ Frágangur skipulagsgagna til samþykktar og staðfestingar, skv. 32 gr. skipulagslaga. ➤ Samþykkt sveitarstjórnar. ➤ Staðfesting Skipulagsstofnunar og gildistaka með auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda. 	<p>mars - apríl 2022</p>

2 Skipulagssvæðið

2.1 Mörk og staðhættir

Aðalskipulagið nær til alls lands sem fellur innan staðarmarka Reykhólahrepps. Skipulagsvald sveitarfélaga nær 115 metra frá stórstraumsfjöruborði, í samræmi við skilgreiningu staðarmarka sveitarfélaga í sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011 og jarðalögum nr. 81/2004.

Til fjalla liggja sveitarfélagsmörkin eins og vötnum hallar frá Glámu í vestri, að Kollafjarðarheiði og Reiphólsfjöllum, upp á Þorskafjarðarheiði og þaðan eftir Vaðalfjallaheiði og Bæjardalsheiði að Steinadalsheiði og að lokum niður Brekkudal í Gilsfjörð.

Til stranda nær Reykhólahreppur frá Kjálkafirði í vestri til Gilsfjarðar í austri. Á milli þessara tveggja fjarða liggja 11 firðir: Kerlingarfjörður, Mjóifjörður, Vattarfjörður, Skálmarfjörður, Kvígindisfjörður, Kollafjörður, Gufufjörður, Djúpifjörður, Þorskafjörður, Berufjörður, og Króksfjörður. Strandlengja sveitarfélagsins er því mjög löng og úti fyrir henni eru ótal sker, hólmar og smáeyjar sem gefur henni mikla sérstöðu. Flatey er stærst eyjanna og sú eina með fasta búsetu.

Nánar er fjallað um helstu einkenni umhverfis, samfélags og atvinnulífs á skipulagssvæðinu í forsendum í köflum 4-12.

2.2 Samhengi við Vestfirði og Vesturland

Reykhólahreppur liggur á sunnanverðum Vestfjörðum en nær jafnframt til eyja á norðanverðum Breiðafirði. Sveitarfélagið er því hluti af tveimur landslagsheildum og um leið tveimur stjórnunarheildum; Vestfjörðum annars vegar og Breiðafirði sem verndarsvæði sem um gilda sérstök lög hinsvegar.

Sem hluti af Vestfjörðum er Reykhólahreppur aðili að Fjórðungssambandi Vestfirðinga og Vestfjarðastofu.⁴ Undir þeim hatti er unnið að fjölmörgum verkefnum sem hafa bein eða óbein áhrif aðalskipulagsgerð. Þar er um að

⁴ [Um Fjórðungssamband Vestfirðinga](#) á vef Vestfjarðastofu.

ræða atvinnu- og byggðaðróunarverkefni sem og verkefni sem snúa að frumkvöðlastarfsemi og menningu í víðum skilningi.⁵

Gróf mörk Reykhólahrepps skv. vefsíðu Skipulagsstofnunar

Reykhólahreppur á fulltrúa í Breiðafjarðarnefnd sem er umhverfis- og auðlindaráðherra til ráðgjafar um framkvæmd laga um vernd Breiðafjarðar.

Reykhólar eru eini þéttbýlisstaður sveitarfélagsins. Næstu þéttbýlisstaðir eru Hólmavík í um 60 km akstursfjarlægð og Búðardalur sem er í tæplega 75 km fjarlægð. Vegalengd til Ísafjarðar um Þorskafjarðarheiði og Djúp er um 240 km. Með tilkomu Dýrafjarðarganga og áformuðum breytingum á Vestfjarðavegi í Reykhólahreppi (sbr. aðalskipulagsbreytingu samþ. 15.10.2019) er vegalengd frá Reykhólum til Ísafjarðar um 240 km.

⁵ [Vestfjarðastofa og verkefni hennar.](#)

Auk þess að vera hluti af Vestfjörðum og Breiðafirði hefur Reykhólahreppur átt vaxandi samstarf við nágrannasveitarfélögin Strandabyggð og Dalabyggð, en bættar samgöngur um Gilsfjörð og Þröskulda hafa skapað ný tækifæri til samvinnu. Sveitarfélögin hafa t.d. mótað sér sameiginlega svæðisskipulagsáætlun sem er nokkurs konar sóknaráætlun þeirra á sviðum landbúnaðar, sjávarnytja og ferðapjónustu. Nánar er fjallað um þá áætlun og aðrar áætlanir tengdar aðalskipulagi í forsendum 4.-12. kafla, eftir því sem við á, og í umhverfisskýrslu í 13. kafla.

2.3 Samhengi við aðrar áætlanir

Við mótun aðalskipulagstillögunnar hafa áætlanir á lands-, svæðis- og á staðarvísu verið rýndar og þær hafðar til hliðsjónar eftir því sem við á. Hér er fjallað um þær stefnur og áætlanir sem helst má nefna, en í umhverfisskýrslu er gerð nánari grein fyrir öðrum áætlunum sem voru rýndar við mótun aðalskipulagstillögunnar.

Árið 2015 settu Sameinuðu þjóðirnar sér 17 **heimsmarkmið um sjálfbæra þróun**, sem ná skyldi fyrir árið 2030. Þau varða helstu þætti í þróun umhverfis og samfélags og er hvert með allmörg undirmarkmið. Markmið sem einkum tengjast aðalskipulagi varða t.d. lýðheilsu og vellíðan, vatnsgæði, sjálfbæra orku, úrgangsméðhöndlun, aðgerðir í loftslagsmálum, heilbrigði vistkerfa á landi, í vatni og sjó, líffræðilega fjölbreytni og vernd náttúru- og menningarminja. Ríkisstjórnin samþykkti í júní 2018 að forgangsraða 65 af 169 undirmarkmiðum heimsmarkmiða Sameinuðu þjóðanna við innleiðingu þeirra á Íslandi.

Eftirtaldir alþjóðasamningar geta átt við um endurskoðun aðalskipulagsins:

- Alþjóðasamþykkt um fuglavernd (París 1950).
- Landslagssamningur Evrópu (Florence 2000).
- Samþykkt um votlendi sem hafa alþjóðlegt gildi, einkum fyrir fuglalíf (Ramsar 1971).
- Samningur um verndun villtra plantna og dýra og lífsvæða í Evrópu (Bern 1979).

- Samningur um líffræðilega fjölbreytni (Río 1992).
- Rammasamningur Sameinuðu þjóðanna um loftslagsbreytingar (Río 1992).
- Parísarsáttmáli Sameinuðu þjóðanna.
- Samningur um verndun menningar- og náttúruarfleifðar heimsins (C 42/1995).

Landsskipulagsstefna 2015-2026 felur í sér stefnu ríkisins í skipulagsmálum og almenn sjónarmið til leiðbeiningar við skipulagsgerð sveitarfélaga. Henni er ætlað að tryggja heildarhagsmuni við gerð skipulagsáætlana sveitarfélaga og stuðla að sjálfbærri þróun. Einnig á landsskipulagsstefna að stuðla að samræmingu í stefnumótun ríkis og sveitarfélaga um þróun byggðar og landnýtingu.

Landsskipulagsstefna 2015-2026 nær til fjögurra viðfangsefna sem eru:

- Skipulag á miðhálandi Íslands
- Skipulag í dreifbýli
- Búsetumynstur og dreifing byggðar
- Skipulag á haf- og strandsvæðum

Undir þessum megin viðfangsefnunum fjórum eru markmið sem varða einstaka efnisþætti eða málaflokka eins og byggð, náttúruvernd, orkuvinnslu eða samgöngur.

Skipulagsstofnun hefur unnið tillögu að viðauka við gildandi landsskipulagsstefnu, skv. tilmælum umhverfis- og auðlindaráðherra, sem felst í nánari stefnumótun um skipulag byggðar og landnýtingar með tilliti til loftslagsmála, landslags og lýðheilsu og með hliðsjón af Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun. Tillögunni hefur verið skilað til ráðherra, sem tekur tillögu Skipulagsstofnunar til skoðunar. Stjórnartillaga hefur ekki fengið afgreiðslu Alþingis, en stefnan öðlast gildi þegar hún hefur verið samþykkt sem þingsályktun.

Þingsályktun um stefnumótandi byggðaáætlun fyrir árin 2018-2024⁶ lýsir stefnu ríkisins í byggðamálum og er ætlað að stuðla að jákvæðri

⁶ [Þingsályktun um stefnumótandi byggðaáætlun](#)

Þróun byggða og að efla samkeppnishæfni þeirra sem og landsins alls. Meginmarkmið byggðaáætlunarinnar er að jafna tækifæri allra landsmanna til atvinnu og þjónustu, jafna lífskjör og stuðla að sjálfbærri þróun byggðarlaga um land allt. Til að ná þessum markmiðum eru tilgreindar margvíslegar áherslur sem lúta m.a. að aðgengi, fjarskiptum og þjónustu, fjölbreyttum samgöngumátum, bættum almenningssamgöngum, aðgangi að raforku, orkuskiptum, aukinni fullvinnslu afurða í héraði, aukinni skógrækt og að náttúruvernd stuðli að eflingu byggða.

Orkuskipti í samgöngum og átak í kolefnisbindingu eru tvö helstu áhersluatriði **Aðgerðaáætlunar í loftslagsmálum 2018-2030**⁷. Settar eru fram 33 aðgerðir stjórnvalda í loftslagsmálum sem eiga að stuðla að því að minnka losun og auka kolefnisbindingu. Í sameiningu eiga þær að leiða til þess að Ísland geti staðið við skuldbindingar skv. Parísarsamningnum til 2030 og náð markmiðum ríkisstjórnarinnar um kolefnishlutleysi 2040.

Samgönguáætlun 2020-2034⁸ tekur til stefnu, fjáröflunar og útgjalda allra greina samgangna, þ.e. flugmála, vegamála og siglingamála, þ.m.t. almenningssamgangna, hafnamála, sjóvarna, öryggismála og umhverfismála samgöngugreina. Þar skal skilgreina það grunnkerfi sem ætlað er að bera meginþunga samgangna og gera grein fyrir ástandi og horfum í samgöngum í landinu. Í Samgönguáætlun 2020-2034 eru markmið um *greiðar, öruggar og hagkvæmar og umhverfislega sjálfbærar samgöngur, sem og jákvæða byggðapróun*. Til að ná þeim markmiðum eru skilgreindar áherslur sem snúa m.a. að þjónustu í grunnnetinu, aðgengi hreyfihamlaðra, þörfum ferðapjónustunnar, uppbyggingu og rekstri samgöngukerfisins, flutningsleiðum, vistvænum almenningssamgöngum, fjölbreyttum ferðamátum, öryggismálum, umhverfisvænum orkugjöfum, lágmörkun áhrifa samgangna/umferðar á loftgæði og hljóðvist við þjóðvegi í þéttbýli og styttingu ferðatíma innan skóla- og vinnusóknarsvæða.

⁷ [Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum 2018-2030](#)

⁸ [Samgönguáætlun 2020-2034](#)

Áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða (rammaáætlun)⁹ er gerð í samræmi við lög nr. 48/2011. Þar er virkjunarkostum raðað í orkunýtingarflokk, biðflokk og verndarflokk.

Orkustofnun samþykkti **Kerfisáætlun Landsnets 2019-2028**¹⁰ í febrúar 2020. Megintilgangur kerfisáætlunar er að kynna fyrir hagaðilum framtíðaráform fyrirtækisins um uppbyggingu flutningskerfisins. Að auki eru í framkvæmdahluta áætlunarinnar lögð fram til afgreiðslu Orkustofnunar þau framkvæmdaverkefni næstu þriggja ára sem ekki hafa hlotið afgreiðslu áður.

Samkvæmt 13. gr. laga um náttúruvernd skal umhverfis- og auðlindaráðherra gefa út **náttúruminjaskrá** eigi sjaldnar en á fimm ára fresti. Náttúruminjaskrá¹¹ skiptist í þrjá hluta: A-hluti er skrá yfir náttúruminjar og svæði sem hafa verið friðlýst eða friðuð. B-hluti er framkvæmdaáætlun náttúruminjaskrár þ.e. skrá yfir þær náttúruminjar sem Alþingi hefur ákveðið að setja í forgang um friðlýsingu eða friðun á næstu fimm árum og C-hluti er skrá yfir náttúruminjar sem ástæða þykir til að friðlýsa eða friða.

Í **Landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum 2018-2029**¹² eru sett markmið um stýringu og sjálfbæra þróun, vernd náttúru og menningarsögulegra minja, öryggismál, skipulag og hönnun og ferðamannaleiðir.

Vegvísir í ferðapjónustu¹³ var settur fram árið 2015 í samstarfi Stjórnstöðvar ferðamála, Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis og Samtaka ferðapjónustunnar. Áhersla er lögð á sjö lykilþætti: Samhæfingu, jákvæða upplifun ferðamanna, áreiðanleg gögn, náttúruvernd, hæfni og gæði, aukna arðsemi og dreifingu ferðamanna. Það er einkum stefna um

⁹ [Áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða](#)

¹⁰ [Kerfisáætlun Landsnets 2019-2028](#).

¹¹ Umhverfisstofnun. [Náttúruminjaskrá](#).

¹² [Landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum 2018-2029](#)

¹³ [Vegvísir í ferðapjónustu](#)

náttúruvernd og dreifingu ferðamanna sem snertir endurskoðun aðalskipulagsins.

Áfangastaðaáætlun Vestfjarða¹⁴ markar sýn á ferðapjónustu í landshlutanum og setur aðgerðaáætlun til þriggja ára í senn. Endurnýjuð Áfangastaðaáætlun Vestfjarða 2020 liggur nú fyrir í drögum. Samkvæmt drögnum er sameiginleg framtíðarsýn Vestfjarða til ársins 2024 að „Vestfirðir eru sjálfbær gæðaáfangastaður þar sem arðbær ferðapjónusta er rekin í sátt við umhverfi og samfélag. Ferðamannaleiðin Vestfjarðaleiðin byggist upp samhliða þróun í afþreyingu sem byggir á sérkennum svæðisins, ægifagurrar náttúru og heildstæðra þorpsmynda allt árið um kring“.

Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030¹⁵ er sameiginleg áætlun Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar um byggðarþróun m.t.t. landbúnaðar, sjávarnytja og ferðapjónustu. Með áætlunargerðinni vilja sveitarfélögin þrjú móta og festa í sessi sameiginlega framtíðarsýn á þróun svæðisins í þeim tilgangi að styrkja atvinnulíf og byggð. Með því að greina tækifæri sem búa í auðlindum og sérkennum svæðisins og móta á þeim grunni markmið í atvinnumálum, samfélagsmálum og umhverfismálum og síðan skipulagsstefnu sem styður við þau, eru væntingar um að ná meiri árangri en ella við að takast á við áskoranir í byggðamálum.

Sóknaráætlanir landshluta eru hluti af nýrri byggðastefnu og í þeim eru skilgreind verkefni á svæðisvísu. Í **Sóknaráætlun Vestfjarða 2015-2019 og 2020-2024**¹⁶ eru skilgreind fjögur meginmarkmið:

- Atvinna og nýsköpun: Fjölga fyrirtækjum, störfum og vel menntuðu starfsfólki og auka þannig verðmætasköpun í landshlutanum.

- Samfélag: Hækka menntunarstig með aðgengi að hágæða menntun, auka velferð, bæta lýðheilsu og efla þannig mannauð og atvinnulíf.
- Umhverfi og skipulag: Auka umhverfisvitund íbúa, sveitarfélaga og fyrirtækja, bæta aðgengi að sjálfbærum lausnum og draga úr sóun.
- Menning: Á Vestfjörðum blómstri menning sem er studd af öflugum fyrirtækjum og sveitarfélögum. Þar sé auðugt listalíf, viðburðir og framúrskarandi aðstaða til útveru..

Tilgangur laga um vernd Breiðafjarðar nr. 54/1995 er að vernda landslag, jarðmyndanir, lífríki og menningarminjar í Breiðafirði. Lögin varða Breiðafjörðinn allan og Snæfellsnes að norðanverðu. **Verndaráætlun fyrir Breiðafjörð 2014-2019**¹⁷, sem undirrituð var af umhverfis- og auðlindaráðherra árið 2015. Framkvæmdáætlunin var yfirfarin og samþykkt af Breiðafjarðarnefnd í apríl 2018.

¹⁴ [Áfangastaðaáætlun Vestfjarða.](#)

¹⁵ [Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030.](#)

¹⁶ [Sóknaráætlun Vestfjarða.](#)

¹⁷ [Verndaráætlun fyrir Breiðafjörð 2014-2019.](#)

3 Leiðarljós og framtíðarsýn

3.1 Leiðarljós

Að aðalskipulag Reykhólahrepps stuðli að byggðapróun, landnotkun, auðlindanýtingu og umhverfismótun sem er hagkvæm, sjálfbær og heilsuvæn.

3.2 Framtíðarsýn

Framtíðarsýn fyrir sveitarfélagið í heild

Atvinnulíf byggir á auðlindum og sérkennum í náttúru, landslagi, menningu og sögu.

Mannlíf einkennist af samheldni, umhyggju og virðingu fyrir náttúru og sögu svæðisins.

Staðarandi sem birtist í landslagi og mannvirkjum er sterkur í sveitarfélaginu.

Framtíðarsýn fyrir Reykhóla

Reykhólaborpið er heilsuvænn, aðlaðandi og áhugaverður staður til búsetu og heimsóknar.

Framtíðarsýn fyrir Flatey

Flatey er einstakur staður þar sem upplifa má sérstakt landslag, lífríki og menningarminjar.

Framtíðarsýn og leiðarljós svæðisskipulags Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar sem aðalskipulag Reykhólahrepps tekur mið af

4 Búseta og byggðarmynstur

4.1 Meginmarkmið

Að skipulag styðji við búsetu í þéttbýli og dreifbýli og stuðli að því að byggðarmynstur í sveitarfélaginu og bæjarmynd Reykhóla og Flateyjar taki mið af sögu og sérkennum lífríkis og landslags.

Til að stuðla að þessu **meginmarkmiði** eru í kafla 4.3 sett fram **markmið** um:

- Íbúðarbyggð í þéttbýli og dreifbýli
- Frístundabyggð í dreifbýli
- Bæjarmynd Reykhóla og Flateyjar

Heimsmarkmið sem tengjast þessu meginmarkmiði

Til að stuðla að framangreindum markmiðum eru í kafla 4.4 settir **almennir skilmálar** og í kafla 4.5 **sértækir skilmálar** fyrir svæði sem falla í eftirfarandi landnotkunarflokka:

- Íbúðarbyggð (ÍB)
- Frístundabyggð (F)

Í kafla 4.2 er gerð grein fyrir helstu **forsendum** markmiða og skilmála.

4.2 Forsendur

Íbúafjöldi og dreifing byggðar

Íbúafjöldi Reykhólahrepps frá árinu 2008 hefur verið á milli 270 til 290 manns. Þróunin hefur verið nokkuð sveiflukennd milli ára eins og jafnan er í fámennari byggðarlögum, þar sem aðflutningur eða brottflutningur hvers einstaklings eða fjölskyldu vegur hlutfallslega þungt.¹⁸

Þann 1. janúar 2021 voru íbúar í sveitarfélaginu 236 og bjuggu 108 þeirra á Reykhólum¹⁹, 120 í dreifbýlinu²⁰, og 8 íbúar í Flatey.²¹ Íbúðarbyggðin skiptist því til helminga á milli dreifbýlis og þéttbýlis.

Aldursdreifing íbúafjöldans

Í húsnæðisáætlun Reykhólahrepps 2019-2027 kemur fram að börn og ungmenni eru hlutfallslega nokkuð stór hópur í Reykhólahreppi samanborið við landsmeðaltal og einnig íbúar á áttæðisaldri. Aldurshóparnir milli 20 og 50 ára í sveitarfélaginu voru hins vegar hlutfallslega undir landsmeðaltali. Á bilinu 30 til 40 einstaklingar voru innan hvers 10 ára aldursbils fram að áttæðu. Um 10 manns í hreppnum voru eldri en 80 ára, en um 30 manns á áttæðisaldri.

Húsakostur og húsnæðisþarfir

Í Reykhólahreppi voru árið 2019 skráðar 157 íbúðir, þar af 138 í einbýli, 8 í tvíbýli og 11 íbúðir í húsi með 6-12 íbúðum og eru það þjónustuíbúðirnar 11 á hjúkrunar- og dvalarheimilinu Barmahlíð á Reykhólum. Fjöldi íbúa á hverja íbúð í sveitarfélaginu er að meðaltali 1,8 íbúar/íbúð.²²

Íbúaspá Húsnæðisáætlunar Reykhólahrepps 2019-2027 gerir ráð fyrir 0,5% og 1% árlegum vexti og með hliðsjón af búsetu og atvinnuháttum er talið líklegt að einblína megi á þéttbýlið á Reykhólum við almenna

uppbyggingu íbúðarhúsnæðis. Þá er talið að eftirspurn eftir húsnæði verði mest í sérbýli líkt og verið hefur.

Árstíðarsveiflur í íbúafjölda og möguleg uppbygging atvinnuvega sem jafnframt eru árstíðarbundnir. s.s. í ferðaþjónustu, gefa þó tilefni til að velta upp möguleikum á fjárfestingu í húsnæði gagngert til að taka á móti tímabundnu vinnuafli. Forráðamenn fyrirtækja eru best til þess fallnir að meta þörfina fyrir slíkar lausnir í takt við uppbyggingu síns reksturs.²³

Ef miðað er við 2,5 íbúa á íbúð, samanber meðalfjölda íbúa á hverja íbúð á landsvísu, og með hliðsjón af framangreindri íbúaspá, má reikna með að þörf sé fyrir 4-10 nýjar íbúðir í Reykhólahreppi til ársins 2027. Í reynd er meðalíbúafjöldi á íbúð í sveitarfélaginu 1,75 og miðað við það þyrfti 6-15 nýjar íbúðir fram til ársins 2027.²⁴

Þegar deiliskipulagðar lóðir fyrir einbýlishús, par- og raðhús í deiliskipulagsáætlunum á Reykhólum mæta áætlaðri húsnæðisþörf. Tilefni kann þó að vera til að breyta deiliskipulagi með það að markmiði að bjóða upp á meiri fjölbreytni lóða og húsagerða.

Miðað við þau íbúðarsvæði sem voru afmörkuð í fyrra aðalskipulagi og miðað við sama þéttleika á nýjum svæðum og þar var miðað við, eða 10-12 íbúðir/ha, þá væri hægt að koma fyrir a.m.k. um 35-41 lóðum á svæðum A og B í framtíðinni, sjá næstu mynd.

¹⁸ VSÓ Ráðgjöf (2019). Reykhólahreppur. Húsnæðisáætlun 2019-2027.

¹⁹ Hagstofa Íslands (2021). Íbúar í pósthúmeri 380 Reykhólar.

²⁰ Hagstofa Íslands (2021). Íbúar í pósthúmeri 381 Reykhólar.

²¹ Hagstofa Íslands (2021). Íbúar í pósthúmeri 345 Flatey á Breiðafirði.

²² VSÓ Ráðgjöf (2019). Reykhólahreppur Húsnæðisáætlun 2019-2027.

²³ VSÓ Ráðgjöf (2019). Reykhólahreppur Húsnæðisáætlun 2019-2027.

²⁴ VSÓ Ráðgjöf (2019). Reykhólahreppur Húsnæðisáætlun 2019-2027.

Íbúðarsvæði (fjólublá) skv. fyrri aðalskipulagi

Á hjúkrunar- og dvalarheimilinu Barmahlíð á Reykhólum eru 13 hjúkrunarrými og 2 dvalarrými. Miðað við að um 30 manns voru á áttæðisaldri árið 2019 (skv. húsnæðisáætlun) kann að þurfa á næstu 10-15 árum að fjölga dvalar- og hjúkrunarrýmum.²⁵

Frístundabyggð

Í lok árs 2021 voru 96 frístundahús í Reykhólahreppi skráð í fasteignaskrá Þjóðskrár.²⁶ Frístundahús eru hús utan þéttbýlis sem aðallega eru nýtt til tímabundinnar orlofsdvalar og þar sem að öðru jöfnu er óheimilt að hafa skráð lögheimili. Þau geta ýmist staðið stök eða verið hluti af frístundabyggð.²⁷ Í fyrri aðalskipulagi voru skilgreind 12 svæði fyrir frístundabyggð, sem skv. skipulagsreglugerð eru svæði þar sem tvö eða fleiri frístundahús, sem ekki eru ætluð til fastrar búsetu, standa í þyrpingu eða nýta sameiginlega tengingu við veg eða veitur.

Við mótun nýs aðalskipulags komu fram nokkrar tillögur frá landeigendum um breytingar á núverandi frístundabyggðarsvæðum eða óskir um að afmarka ný svæði og var tekið tillit til þeirra við mótun tillögunnar.

Bæjarmynd Reykhóla

Byggðarmynstur þéttbýlisins einkennist af einnar hæðar sérbýlishúsum sem liggja í boga í kringum stofnanasvæði með Reykhólakirkju í miðju. Kirkjan stendur hæst í þorpinu og gefur því virðulegan svip. Mögulegt er að þetta bæði stofnanasvæðið og hálfhringinn í kringum það og styrkja þannig bæjarmyndina um leið og haldið væri í stuttar vegalengdir milli íbúða og þjónustu.

Bæjarmynd Flateyjar

Búsetu í Flatey má rekja aftur til landnáms en segja má að þorpið í dag endurspegli áhugaverða verslunar- og byggingarsögu Breiðafjarðar.

²⁵ VSÓ Ráðgjöf (2019). Reykhólahreppur Húsnæðisáætlun 2019-2027.

²⁶ [Fasteignaskrá Þjóðskrár](#).

²⁷ Lög um frístundabyggð og leigu lóða undir frístundahús (nr. 75/2008).

Þorpið er eitt helsta einkenni Flateyjar. Í þorpinu eru um 40 hús sem mynda þyrpingu með fjölbreyttu bæjarmynstri. Sjálf þorpið í Flatey er mikið menningarverðmæti hvort heldur sem litið er til einstakra húsa, umhverfis þeirra, samstæðu húsa eða þorpsins sem heildar. Sérstaða þorpsins er talin slík að minnstu inngrip eða breytingar á húsum geti haft veruleg áhrif á svipmót byggðarinnar. Auk þess sem byggingararfurinn hefur verndargildi er saga byggðar í eyjunni merkileg²⁸.

Þorpið, aðliggjandi mýrar og strönd og svæðið umhverfis kirkjuna í Flatey hefur verið skilgreint sem verndarsvæði í byggð skv. lögum þar um, sjá nánar kafla 5.2 um minjavernd. Norðan og austan þorpsins er strandsvæði með bryggjum, gördum og vörum, s.s. Silfurgarður, Stórigarður og Eyjólfsbryggja, sem eru merkir minnisvarðar um tilraunir til hafnarbóta í Flatey. Á strandsvæðinu er auk þess fjölbreytt fuglalíf.

Eðlilegt væri að líta á þorpið og svæðið suður á Bókhúsflöt og vestur að Vesturbúðavör og Teinæringsvogi sem eina heild þegar hugað er að varðveislu húsa og umhverfis þeirra.²⁹

²⁸ Guðmundur L. Hafsteinsson, 2006. Þorpið í Flatey á Breiðafirði – Byggða- og húsakönnun.

²⁹ Guðmundur L. Hafsteinsson, 2006. Þorpið í Flatey á Breiðafirði – Byggða- og húsakönnun.

4.3 Markmið

4.3.1 Sveitarfélagið í heild

Íbúðarbyggð

- Meginuppbygging nýrrar íbúðarbyggðar fari fram á Reykhólum, en svigrúm verði fyrir stök íbúðarhús í dreifbýli í samræmi við stefnu og skilmála fyrir landbúnaðarsvæði í kafla 6.

Frístundabyggð

- Frístundabyggð skerði ekki mikilvæg eða viðkvæm svæði með tilliti til landbúnaðar, landslags eða náttúruverndar.

4.3.2 Reykhólar

Íbúðarbyggð

- Mótúð verði samfelld lágreist íbúðarbyggð í kraga umhverfis stofnanasvæði í miðju þorpsins, með góðum gönguleiðum til þjónustusvæða meðfram Karlseyjarvegi sem er aðalgata og aðalaðkomuvegur þéttbýlisins. Miðað verði að aukinni fjölbreytni húsagerða og íbúðastærða til að mæta þörfum sem flestra, í samræmi við húsnæðisáætlun sveitarfélagsins á hverjum tíma.

Bæjarmynd

- Mótúð verði skýrt afmörkuð og vel hirt rými sem til samans með lágreistri og samfelldri byggð og landslagssérkennum, skapa fallega bæjarmynd Reykhóla.

4.3.3 Flatey

Frístundabyggð

- Þróun byggðar og umhverfismótun í Flatey beri vitni um ríka virðingu fyrir náttúru- og menningarminjum. Frístundabyggðin falli vel að því svipmóti byggðar sem fyrir er.

4.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti

4.4.1 Íbúðarbyggð (ÍB)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði fyrir íbúðarhúsnæði og nærþjónustu sem því tengist, auk minniháttar atvinnustarfsemi sem samrýmist búsetu eftir því sem nánar er kveðið á um í stefnu skipulagsins.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 4.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um þau svæði fyrir íbúðarbyggð sem afmörkuð eru á skipulagsuppdráttum.

- Við deiliskipulagsgerð, mannvirkjagerð og umhverfismótun skal taka tillit til landslagseinkenna, sérstæðra kennileita, merkilegra jarðmyndana, verðmætra vistkerfa og búsvæða, fornleifa og annarra menningarminja.

Sértækir skilmálar fyrir landnotkunarreiti

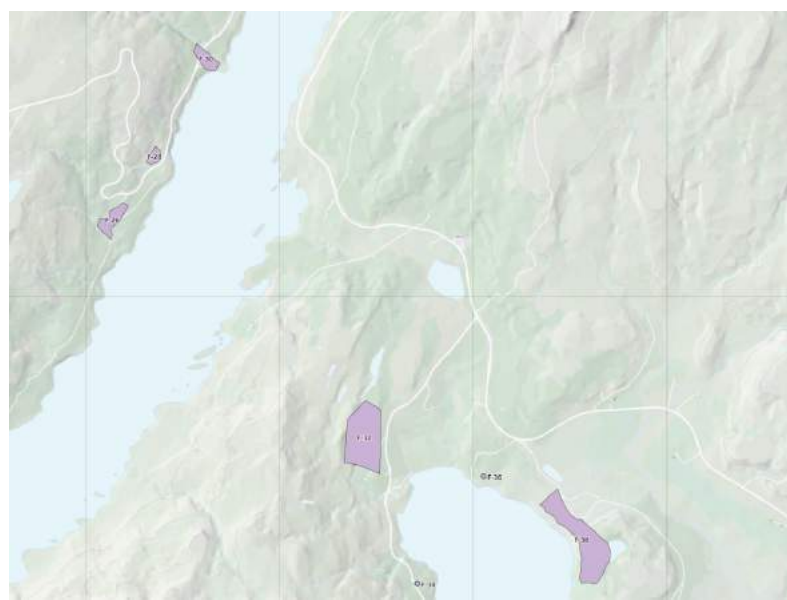
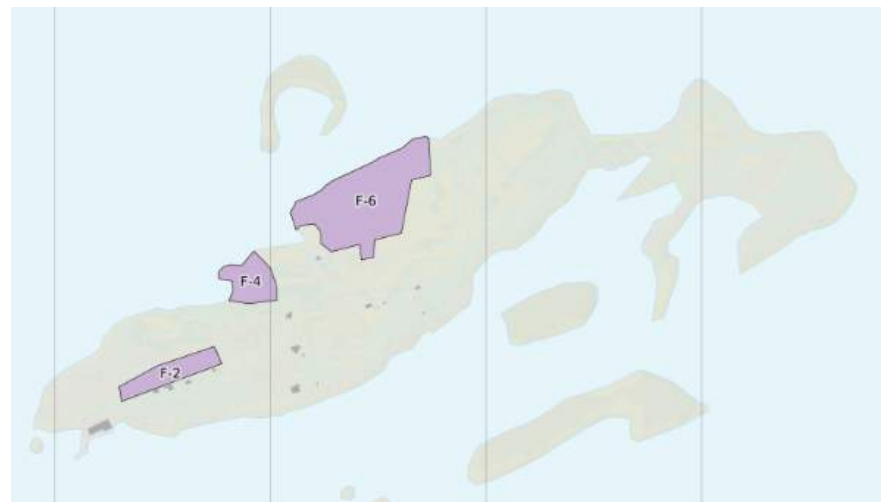
Auk markmiða í kafla 4.3 og almennra skilmála um íbúðarbyggð gilda eftirfarandi skilmálar um einstök svæði fyrir íbúðarbyggð.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
<p>ÍB-2 7,5 ha</p>	<p>Íbúðarbyggð á Reykhólum Deiliskipulag er í gildi fyrir tvö svæði innan landnotkunarreitsins:</p> <p>1. Deiliskipulag íbúðarsvæðis við Hellisbraut gerir ráð fyrir 9 húsum, einbýlis- og raðhúsum. Skipulagssvæðið er 2 ha og afmarkast af Hellisbraut að vestan, safnasvæðinu að norðan, landbúnaðarsvæði að austan og áframhaldandi íbúðarbyggð að sunnan.</p> <p>2. Deiliskipulag íbúðarbyggðar norðan Hellisbrautar (m.s.br.). Skv. deiliskipulaginu er heimilt að reisa á lóð Hólatröð 5-7 þriggja íbúða raðhús, bílageymslur valkvæðar. Á Hólatröð 6-8 er heimilt að reisa einbýlishús á tveimur hæðum með innbyggðri bílageymslu. Skipulagssvæðið er 0,7 ha að stærð og afmarkast afmarkast af Mariutröð að vestan, Hellisbraut að sunnan, Grettiströð að austan og opnu svæði að norðan.</p> <p>Fyrir hluta reitsins liggur ekki fyrir deiliskipulag.</p>	<p>Við deiliskipulagsgerð, endurskoðun eða breytingar á deiliskipulagi skal huga að fjölbreytni lóða stærða og húsgerða.</p> <p>Þess verði gætt að nýbyggingar falli vel að bæjarmynd Reykhóla.</p> <p>Tryggja skal góðar stígatengingar við helstu þjónustubyggingar og nærliggjandi útivistarsvæði.</p>

4.4.2 Svæði fyrir frístundabyggð

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði fyrir frístundahús, tvö eða fleiri og nærpjónustu sem þeim tengist, þ.m.t. orlofshús og varanlega staðsett hjólhýsi. Föst búseta er óheimil í frístundabyggðum.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 4.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um þau svæði fyrir frístundabyggð sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

- Við deiliskipulagsgerð, mannvirkjagerð og landslagsmótun skal taka tillit til landslagseinkenna, sérstæðra kennileita, merkilegra jarðmyndana, verðmætra vistkerfa og búsvæða, fornleifa og annarra menningarminja.
- Ný frístundabyggðasvæði skulu vera fyrir utan svæða sem tilgreind eru í 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013. Einnig skal forðast að hrófla við birkiskógum eða kjarri vöxnum svæðum við framkvæmdir.
- Skógrækt í smáum stíl telst eðlilegur hluti svæða fyrir frístundabyggð enda þjóni hún fyrst og fremst frístundabyggðinni til fegrunar, skjólmyndunar og landmótunar. Sjá þó sérskilmála fyrir Þorpið í Flatey.
- Forðast skal að ganga á gott ræktarland við afmörkun frístundabyggðarsvæða.
- Við skipulag frístundabyggðarsvæða skal sérstaklega huga að áskorunum sem tengjast gróðureldum, svo sem flóttaleiðum og brunavörnum á frístundabyggðarsvæðum.
- Innan frístundabyggðarsvæða er gert ráð fyrir nauðsynlegum innviðum, svo sem vegum, stígum, borholum fyrir heitt og kalt vatn, rotþróm, fjarskiptabúnaði, sorpgámum o.þ.h. eftir því sem þörf krefur á grunni deiliskipulags og/eða framkvæmdaleyfisgagna.
- Skilmálar fyrir stærðir lóða, byggingarreita og bygginga eru settir í deiliskipulagi.

Sértækir skilmálar fyrir landnotkunarreiti

Auk markmiða í kafla 4.3 og almennra skilmála um frístundabyggð gilda eftirfarandi skilmálar um einstök frístundabyggðarsvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
F-2 0,9 ha	Innri-Tröllendi <i>Á reitnum eru tvö frístundahús.</i>	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 6 frístundahús. Öll uppbygging og framkvæmdir skal taka mið af þeirri byggð og svipmóti sem fyrir er í Flatey og falla vel að umhverfinu. Frekari skilmálar skulu skilgreindir í deiliskipulagi.
F-4 0,9 ha	Vesturbúðir, Flatey <i>Frístundahúsareitur á norðanverðri Flatey.</i> <i>Á reitnum er sjóhús byggt 1988, íbúðarhús</i>	Reiturinn er ætlaður er ætlað fyrir frístundahús en heimilt er að reka minniháttar ferðaþjónustu. Um svæðið gilda ákvæði laga um verndarsvæði í byggð og er svæðið þeim grunni skilgreint

	<p>og hjallur frá 1947 og nýlega byggð bátaskýli upp af Teinæringsvogi. Svæði er fullbyggt.</p>	<p>sem hverfisverndarsvæði HV-2 og settir eftirfarandi skilmálar:</p> <p>Unnið verði að því að vernda og styrkja svipmót byggðarinnar og viðhalda byggingarlistarlegu og menningarsögulegu gildi hennar, ásamt samspili við einstaka náttúru og landslag. Stuðlað verði að verndun og viðhaldi einstakra húsa sem og þorpsins sem heildar. Það verði gert með því að hlúa að fjölbreyttum bæjarrýmum og samspili við landslag, s.s. göturýmum og torgum í þorpinu og áhugaverðum sjónlínunum að kennileitum á eyjunni. Í skipulagi séu settir sveigjanlegir skilmálar sem svo nýta megi húsin sem best. Leggja skal áherslur á að endurgera og viðhalda húsum, umhverfi og almenningsrýmum með þeim hætti að það styrki heildarásýnd verndarsvæðisins og bæta það sem fyrir er og færa hús og mannvirki nær upphaflegri gerð eftir því sem tækifæri gefst.</p> <p>Stuðlað verði að vernd fornminja og landslagssérkenna sem bera vitnisburð um söguna. Tryggja vernd einstakrar náttúru, landslags og landslagsheilda. Það verði gert með því að:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gera grein fyrir minjum og setja verndarákvæði um þær. - Skilgreina gönguleiðir og áfangastaði sem segja sögu lands, lífríkis og búsetu og nýtast jafnt íbúum sem gestum, dreifa álagi og beina umferð frá viðkvæmum svæðum. - Hanna og setja upp fræðsluskilti og merkingar þar sem við á. - Bæta þjónustu við ferðamenn, s.s. salerni og ruslatunnur. - Tryggja samræmi við stefnu í Verndaráætlun fyrir Breiðafjörð. <p>Stuðlað verði að endurgerð og viðhaldi mannvirkja sem bæði eru merkilegar minjar og þjóna ennþá mikilvægu hlutverki, s.s. garðar og bryggjur. Frekari skilmálar skulu skilgreindir í deiliskipulagi.</p>
<p>F-6 4,0 ha</p>	<p>Þorpið <i>Afmörkuð gömul byggð á norðurhluta Flateyjar sem myndar heillega þorpsmynd frá 19. öld. Svæðið er skilgreint sem verndarsvæði í byggð skv. lögum nr. 87/2015. Í gildi er deiliskipulag samþ. 1993 þar sem gert ráð fyrir 2 nýjum húsum sem eiga að fylla upp í skörð í götumyndinni.</i></p>	<p>Reiturinn er ætlaður fyrir frístundahús, en heimild er fyrir þeim hótél- og veitingarekstri sem fyrir er á svæðinu og aðra minniháttar ferðaþjónustu samkvæmt afmörkun og skilmálum í deiliskipulagi.</p> <p>Um svæðið gilda ákvæði laga um verndarsvæði í byggð og er svæðið þeim grunni skilgreint sem hverfisverndarsvæði HV-2 og settir eftirfarandi skilmálar:</p> <p>Unnið verði að því að vernda og styrkja svipmót byggðarinnar og viðhalda byggingarlistarlegu og menningarsögulegu gildi hennar, ásamt samspili við einstaka náttúru og landslag. Stuðlað verði að verndun og viðhaldi einstakra húsa sem og þorpsins sem heildar. Það verði gert með því að hlúa að fjölbreyttum bæjarrýmum og samspili við landslag, s.s. göturýmum og torgum í þorpinu og áhugaverðum sjónlínunum að kennileitum á eyjunni. Í skipulagi séu settir sveigjanlegir skilmálar sem svo nýta megi húsin sem best. Leggja skal áherslur á að</p>

		<p>endurgera og viðhalda húsum, umhverfi og almenningsrýmum með þeim hætti að það styrki heildarásýnd verndarsvæðisins og bæta það sem fyrir er og færa hús og mannvirki nær upphaflegri gerð eftir því sem tækifæri gefst.</p> <p>Stuðlað verði að vernd fornminja og landslagssérkenna sem bera vitnisburð um söguna. Tryggja vernd einstakrar náttúru, landslags og landslagsheilda. Það verði gert með því að:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gera grein fyrir minjum og setja verndarákvæði um þær. - Skilgreina gönguleiðir og áfangastaði sem segja sögu lands, lífríkis og búsetu og nýtast jafnt íbúum sem gestum, dreifa álagi og beina umferð frá viðkvæmum svæðum. - Hanna og setja upp fræðsluskilti og merkingar þar sem við á. - Bæta þjónustu við ferðamenn, s.s. salerni og ruslatunnur. - Tryggja samræmi við stefnu í Verndaráætlun fyrir Breiðafjörð. <p>Stuðlað verði að endurgerð og viðhaldi mannvirkja sem bæði eru merkilegar minjar og þjóna ennþá mikilvægu hlutverki, s.s. garðar og bryggjur.</p>
F-8	<p>Skálmarnesmúli Á svæðinu er eitt frístundahús.</p>	<p><i>ATH: Gengið verður frá afmörkun reistins í samráði við landeiganda á kynningartíma vinnslutillögu.</i></p>
F-10	<p>Kvígindistjörður Á svæðinu eru nokkur hús, m.a. íbúðarhús, nokkur frístundahús, vélahús, barnahús og geymslur. Deiliskipulag liggur fyrir frá 2016, m.br. samþ. 2018. Í því eru afmarkaðir 12 byggingarreitir.</p>	<p>Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 14 frístundahús.</p>
F-12 171,4 ha	<p>Frístundabyggð í landi Kirkjuból Í gildi er deiliskipulag frá 2018 sem gerir ráð fyrir 23 lóðum fyrir frístundahús og er hver þeirra 10.000 m² að stærð, nema lóð undir gamla bæinn sem er 2000 m². Lóðirnar liggja ekki saman og er gert ráð fyrir séraðkomuvegi að flestum þeirra.</p>	<p>Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 25 frístundahúsum á aðskildum lóðum með aðkomuvegum frá Bæjarnesvegi, sem útfærðar skulu með þeim hætti að náttúrulegur skógur skerðist sem minnst. Til mótvægis skógaruðningi sem kann að verða við framkvæmd deiliskipulags er gert ráð fyrir nýskógrækt, sbr. samning Kirkjubólshélagssins við Skógræktina 26.1.2015. Trjárækt á svæðinu skal bundin við tegundir sem finnast á svæðinu. Óheimilt er að planta öspum og hávöxnum barrtrjám. Svæðið fellur undir HV-2 Hverfisvernd Bæjarnes og Svínanes og vísast til skilmála þar um í kafla 8.4.4.</p>

F-14 21,6 ha	Klettur í Kollafirði	Á reitnum er gert er ráð fyrir allt að 15 lóðum fyrir frístundahús.
F-16 24,2 ha	Fremri-Gufudalur Á reitnum eru 4 frístundahús. Deiliskipulag liggur fyrir frá árinu 2005, m.br. samþ. 2016.	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 6 frístundahús. Aðkoma að öllum húsum (íbúðar- og frístundahúsum) um heimreiðina að býlinu. Vanda skal útlit og frágang bygginga og lóða.
F-18	Grónes í Gufudalssveit. Á svæðinu eru 3 frístundahúsalóðir.	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 10 frístundahús. ATH: Gengið verður frá afmörkun reitsins í samráði við landeiganda á kynningartíma vinnslutillögu.
F-20	Miðhús í Djúpafirði. Deiliskipulag liggur fyrir frá 1995.	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 5 frístundahús.
F-22	Hallsteinsnes í Gufudalssveit. Á reitnum eru 3 frístundahús.	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 5 frístundahús. ATH: Gengið verður frá afmörkun reitsins í samráði við landeiganda á kynningartíma vinnslutillögu.
F-24 78,3 ha	Djúpidalur í Gufudalssveit. Á reitnum eru 3 lóðir.	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 10 frístundahús.
F-26 6,2 ha	Pórisstaðir í Porskafirði Á reitnum eru tvö frístundahús. Í gildi er deiliskipulag frá 2012 sem gerir ráð fyrir allt að 14 frístundahúsum.	Á Pórisstöðum er heimilt að deiliskipuleggja samtals allt að 15 frístundahús.
F-28 2,2 ha	Pórisstaðir í Porskafirði Á reitnum eru tvö frístundahús. Í gildi er deiliskipulag frá 2012 sem gerir ráð fyrir allt að 14 frístundahúsum.	Á Pórisstöðum er heimilt að deiliskipuleggja samtals allt að 15 frístundahús.
F-30	Pórisstaðir í Porskafirði	Á Pórisstöðum er heimilt að deiliskipuleggja samtals allt að 15 frístundahús.

4,7 ha	Á reitnum eru tvö frístundahús. Í gildi er deiliskipulag frá 2012 sem gerir ráð fyrir allt að 14 frístundahúsum.	
F-32 29,4 ha	Berufjörður í Berufirði Á reitnum eru 3 sumarhús. Deiliskipulag liggur fyrir.	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 5 frístundahús.
F-34	Hyrningsstaðir í Berufirði Á reitnum eru 7 frístundahús.	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 10 frístundahús. <i>ATH: Gengið verður frá afmörkun reitsins í samráði við landeiganda á kynningartíma vinnslutillögu.</i>
F-36	Skáldsstaðir Á reitnum eru 2 frístundahúsalóðir.	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 5 frístundahús. <i>ATH: Gengið verður frá afmörkun reitsins í samráði við landeiganda á kynningartíma vinnslutillögu.</i>
F-38 30,5 ha	Hafrafell I í Reykhólasveit Í gildi er deiliskipulag frá árinu 2010 þar sem gert er ráð fyrir 2 frístundahúsum. (frístundabyggðin hefur verið nefnd Hafrahlíð).	Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 8 frístundahús og eitt íbúðarhús.

5 Vistkerfi og auðlindir

5.1 Meginmarkmið

Að skipulag stuðli að sjálfbærri nýtingu auðlinda og góðri umgengni um þær til að tryggja heilbrigði vistkerfa og hagsæld samfélagsins til langs tíma litið.

Til að stuðla að þessu **meginmarkmiði** eru í kafla 5.3 sett fram markmið um:

- Grunnvatn
- Jarðveg og gróður
- Yfirborðsvatn
- Jarðefni
- Jarðhita
- Strandsvæði
- Orkuauðlindir

Heimsmarkmið sem tengjast þessu meginmarkmiði

Til að stuðla að þeim markmiðum eru í kafla 5.4 settir **almennir skilmálar** og **sértækir skilmálar** fyrir svæði sem falla í eftirfarandi landnotkunarflokka:

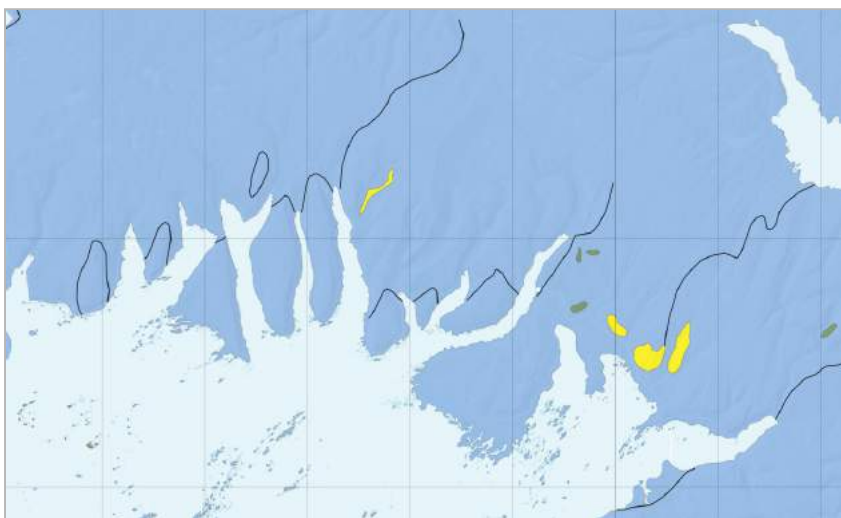
- Vatnsverndarsvæði (VF, VG)
- Efnistöku- og efnislosunarsvæði (E)
- Iðnaðarsvæði (I)
- Strandsvæði (ST) (sjá kafla 8.4.3)
- Sérstök not haf- og vatnssvæða (SN)

Í kafla 5.2 er gerð grein fyrir helstu **forsendum** markmiða og skilmála.

5.2 Forsendur

Berggrunnur og jarðminjar

Gamalt og þétt blágrýti með litla lekt einkennir berggrunn sveitarfélagsins. Úrkoma sem fellur á svæðinu rennur því að mestu á yfirborði, nema þar sem laus vatnsgeng jarðlög hylja fast berg. Á þeim stöðum sem slík jarðlög hafa mikla útbreiðslu og vatnsrýmd, eru möguleikar á að vinna jarðvatn til neyslu. Á Breiðafjarðareyjum er jarðvegur víðast hvar grunnur sem veldur vatnsskort og eru mýrar helstu forðabúr neysluvatns á eyjunum. Í Flatey þarf sérstaklega að huga að þessari stöðu.³⁰

Jarðlög. Skýringar: **blátt:** basískt og ísúrt gosberg og setlög, **gult:** súrt gosberg, **grænt:** basískt og ísúrt innskotsberg, **svartar** línur: mislægi³¹

Jarðefni

Í Reykhólahreppi eru aðallega malarnámur, grjótnámur, setnámur. Engin efnistökusvæði eru í sjó. Umfangslítil efnistaka hefur farið fram í

³⁰ Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018. Forsendur.

³¹ Náttúrufræðistofnun Íslands, gögn sótt 18. des 2018.

árfarvegum til eigin nota landeigenda en umfangsmeiri efnistaka er einkum tengd vegaframkvæmdum og stærri nýframkvæmdum. Árið 2020 og 2021 var gengið frá aðalskipulagsbreytingum vegna endurnýjunar Vestfjarðavegar og vindorkugarðs í Garpsdal. Aðalskipulagsbreyting vegna vindorkugarðs á Garpsdalsfjalli, í landi Garpsdals, hefur verið samþykkt af sveitarstjórn (2021).³² Reiknað með að tillagan verði staðfest áður en ný aðalskipulagstillaga verður auglýst í byrjun árs 2022.

Við endurskoðun aðalskipulags var leitað til landeigenda og Vegagerðarinnar til að kanna stöðu á námum, áform um áframhaldandi efnistöku í þeim eða á nýjum svæðum. Listi yfir efnistökusvæði í kafla 4.4.2 og skilmálar um umfang hvers svæðis byggir á þeim svörum sem bárust.

Efnistökusvæði eru greind m.t.t. þess hvort þau falla undir umfangs-/ stærðarmörk sem tilgreind eru í lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Samkvæmt þeim lögum gildir eftirfarandi:

- Efnistaka þar sem áætlað er að raska 25 ha svæði eða stærra eða efnismagn er 500.000 m³ eða meira, er ávallt háð mati á umhverfisáhrifum.
- Efnistaka, utan þess sem tilgreint er í tölul. 2.01, þar sem áætlað er að raska 2,5 ha svæði eða stærra eða efnismagn er 50.000 m³ eða meira, einnig efnistaka þar sem fleiri en einn efnistökuastaður vegna sömu framkvæmdar og á sama svæði ná samanlagt yfir 2,5 ha svæði eða stærra, skal tilkynna til Skipulagsstofnunar sem ákveður hvort framkvæmdin skuli háð mati á umhverfisáhrifum, með tilliti til eðlis, umfangs og staðsetningar.

³² Reykhólahreppur, 2020. Breyting á aðalskipulagi Reykhólahrepps 2006-2018. Greinargerð og umhverfisskýrsla vegna vindorkugarðs í Garpsdal.

Jarðvegur og gróðurfar

Jarðvegur

Í Reykhólahreppi er aðallega sortujörð en það er eldfjallajarðvegur sem er algengasta jarðvegstegund á Íslandi. Sortujörð á svæðinu skiptist í brúnjörð, svartjörð, mójörð og votjörð. Henni er hætt við rofi þegar hún er illa varin af gróðri. Glerjörð, þ.e. tegundir hennar melajörð og malarjörð, sem einnig er eldfjallajarðvegur, er að finna á svæðinu upp til fjalla og heiða þar sem er lítt gróið land. Á votlendissvæðum er mójörð, með háu hlutfalli lífrænna efna (>20%). Leirmagn er mest í sortujörð af gerðinni votjörð og brúnjörð.³³

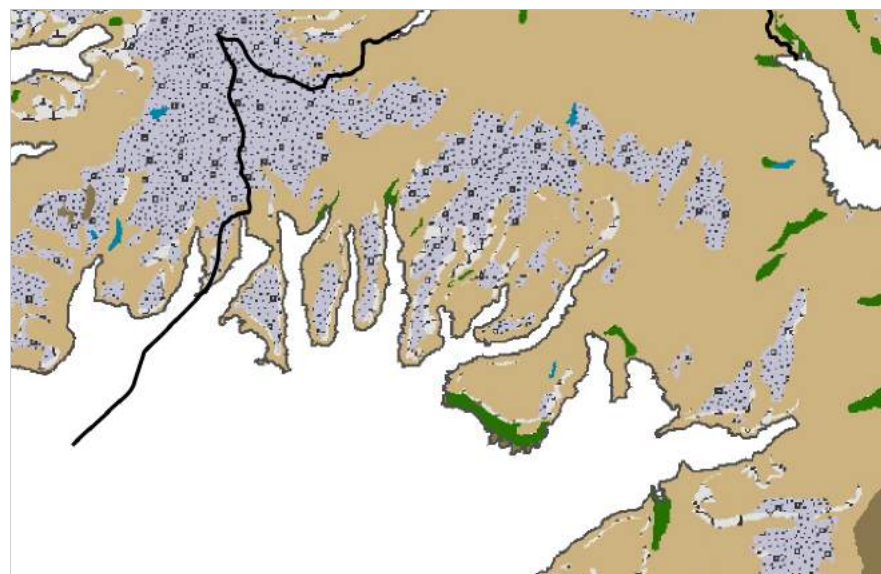
Túnrækt er fyrst og fremst á sortujörð, svo og skógrækt, en einnig á mójörð. Í kjarr- og skóglendi má búast við að jarðvegurinn sé að auka hlutfall sitt af lífrænum efnum. Engin virk landgræðslusvæði á vegum Landgræðslunnar eru í sveitarfélaginu.³⁴

Gróðurfar

Mó- og graslendi með smágerðum gróðri er ríkjandi á láglandi sveitarfélagsins. Votlendi eru allvíða en þau gegna mikilvægu hlutverki við kolefnisbindingu, auk þess að vera búsvæði margra fuglategunda. Upp til fjalla og heiða er ýmist mosi eða lítt gróið land.

Eyjar á Breiðafirði eru grösugar og sumar með gróskumiklum hvannaskógum. Gróðurfar er fjölbreyttara í eyjum nær landi en þeim sem eru fjær.

Náttúrulegir birkiskógar eru áberandi og verðmætt sérkenni gróðurfars og landslags í Reykhólahreppi en birkiskógar voru og eru eitt af lykil vistkerfum Íslands.³⁵

Jarðvegur. Skýringar: **dökkgrænt:** mójörð, **ljósgrænt:** svartjörð, **ljósbrúnt:** brúnjörð-svartjörð-mójörð, **dökkbrúnt:** brúnjörð-svartjörð-votjörð, **grádílótt:** melajörð-malarjörð, **ljósgrátt:** bergjörð³⁶

³³Ólafur Arnalds og Hlynur Óskarsson 2009: [Íslenskt jarðvegskort](#). Náttúrufræðingurinn 78 (3-4), bls. 141-153, 2009.

³⁴ Kortasjá Landgræðslunnar.

³⁵ Landgræðslan 2020: [Endurheimt birkiskóga á Íslandi](#).

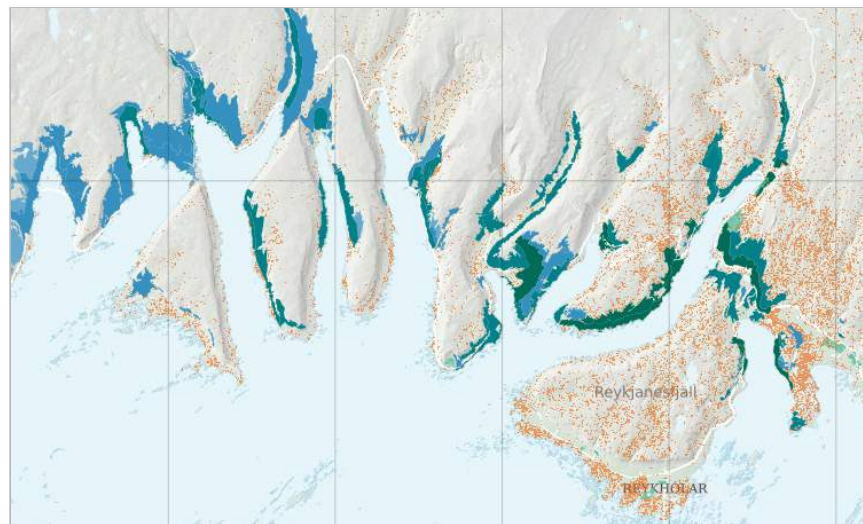
³⁶ Gögn frá Landbúnaðarháskóla Íslands.

Kolefnisbinding

Í fyrstu útgáfu aðgerðaáætlunar ríkisins í loftslagsmálum var lögð áhersla á átak í endurheimt votlendis, birkiskóga og kjarrlendis, sem og stöðvun jarðvegseyðingar og frekari landgræðslu og skógrækt. Unnið hefur verið að nánari útfærslu þess átaks og því áfram fylgt eftir í annarri útgáfu áætlunarinnar. Í takt við áætlunina er í tillögu að viðauka við landsskipulagsstefnu sett markmið um vernd og endurheimt votlendis og með skipulagsákvæðum um landnotkun sem miðar að varðveislu og bindingu kolefnis í votlendi og verndun líffræðilegrar fjölbreytni. Einnig er því beint til sveitarfélaga að marka í sínu aðalskipulagi stefnu um skóga og skógrækt með það að markmiði að tryggja viðhald og útbreiðslu náttúraskóga, vernda líffræðilega fjölbreytni og auka bindingu kolefnis í gróðri og jarðvegi.

Jarðvegur gegnir mikilvægu hlutverki sem kolefnisgeymir og getur kolefni því losnað út við landnotkun og framkvæmdir. Mikilvægt er því að huga að jarðvegsvernd en ótvíræð samlegðaráhrif eru á milli loftslagsaðgerða sem varða kolefnisbindingu og aðgerða á sviði gróður- og jarðvegsverndar og aðgerða í þágu verndar lífríkis og endurheimtar vistkerfa. Þannig má vinna að mörgum mikilvægum markmiðum í einu.³⁷ Ein helsta uppspretta koldíoxíðlosunar á Íslandi er framræst votlendi. Land sem hefur verið þurrkað upp með framræsluskurðum í Reykhólahreppi eru í nýtingu og ekki talin ástæða til að endurheimta votlendi á þeim svæðum.

Viðbótarbinding í Reykhólahreppi er í gegnum skógrækt og verndun votlenda. Stefna um skógrækt er útfærð í stefnu um landbúnaðarsvæði. Í könnun sem var gerð meðal landeigenda og ábúenda kom fram áhugi á endurheimt votlendis.

Verðmæt gróðurlendi. Skýringar: **gulbrún** svæði: myrlandi³⁸, **blá** og **grænblá** svæði: náttúrulegir skógar. **ljósgræn** svæði: ræktaður skógur³⁹

³⁷ Umhverfis- og auðlindaráðuneytið 2020: [Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum](#). 2. útg.

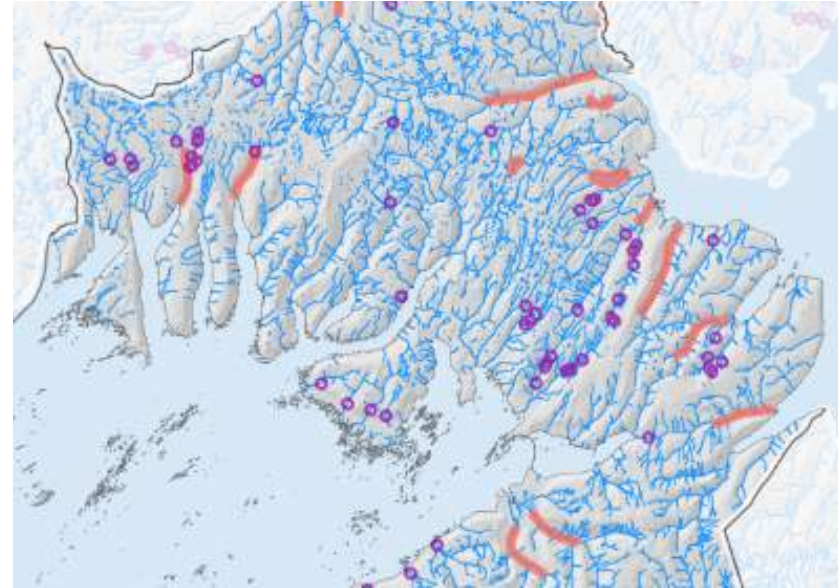
³⁸ Gögn úr [vistgerðaflokkun](#) Náttúrufræðistofnunar Ísland, [vefsjá Alta](#).

³⁹ Gögn frá [Skógræktinni](#), vefsja Alta www.vefsja.is.

Yfirborðsvatn

Mikill fjöldi straumvatna er í Reykhólahreppi eins og annars staðar á Vestfjörðum. Í þeim er fjöldi fossa sem falla niður af hásléttunni, oft í stórbrotnum giljum og gljúfrum. Þó eru engar stórar ár á svæðinu. Engin stór vötn eru í Reykhólahreppi, en hins vegar er fjöldi smærri vatna, tjarna og sjávarlóna. Víða í vötnum er silungsveiði og í ám er víðast hvar silungsveiði og lax í þeim stærri. Í Reykhólahreppi er þrjár laxveiðiar, þ.e. Þorskafjarðará, Gufudalsá og Fjarðarhornsa.⁴⁰

Markmið laga um stjórn vatnamála nr. 26/2011⁴¹ er að vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til þess að vatn njóti heildstæðrar verndar. Jafnframt er lögunum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns og langtímavernd vatnsauðlindarinnar. Samkvæmt reglugerð nr. 535/2011⁴², um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vöktun skal skipta öllu vatni, bæði yfirborðsvatni og grunnvatni í vatnshlot. Skv. drögum að Vatnaáætlun fyrir Ísland 2022- 2027⁴³ eru engin vatnshlot í hættu eða óvissu í Reykhólahreppi.

Vatnafar. Skýringar: **blátt:** ár og vötn, **fjólublátt:** fossar og flúðir, **rautt:** helstu veiðiar og vötn⁴⁴

⁴⁰ Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018. Forsendur.

⁴¹ [Lög um um stjórn vatnamála nr. 26/2011.](#)

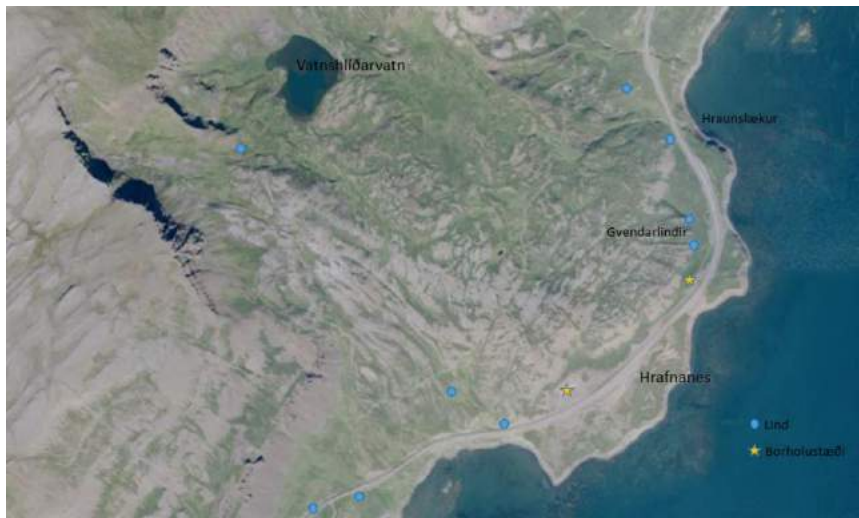
⁴² [Reglugerð um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vöktun nr. 535/2011.](#)

⁴³ Vatnaáætlun fyrir Ísland 2022- 2027. Drög til kynningar.

⁴⁴ Landupplýsingagrunnur Landmælinga Íslands - Vatnafar. www.angling.is

Grunnvatn

Vatnsból Reykhóla eru austan við Miðhúshæð (tvö vatnsból), en í dreifbýlinu er algengt að smásytrur á lagmótum í fjallshlíðum séu nýttar sem einkaveitur fyrir einstaka bæi. Í þurru árferði er lítið afgangur í vatnsbólum þéttbýliskjarnans að Reykhólum og því lítið upp á að hlaupa ef vatnspörfin eykst. Á Króksfjarðarnesi er eitt vatnsból. Á grundvelli rannsókna ÍSOR⁴⁵ hefur verið borað eftir vatni í Hrafnanesi og er áætlað að tengja það við vatnsveituna. Borun eftir neysluvatni í Hrafnanesi er talin vænleg til árangurs. Þar er þykk berghlaups-urð og víða sæmilega vatnsrík. Gerð er tillaga um borstað og einn til vara. Auðvelt virðist vera að skilgreina vatnsverndarsvæði upp af umræddum lindum og borholum.

Borholustaðir á Hrafnanesi, myndin er úr skýrslu ÍSOR⁴⁶

⁴⁵ Árni Hjartarson, 2016. ÍSOR. Vatnsöflun fyrir Reykhóla

⁴⁶ Árni Hjartarson, 2016. ÍSOR. Vatnsöflun fyrir Reykhóla

Flateyjarveitur, sem er einkafyrirtæki, rekur vatnsveitu í Flatey.⁴⁷ Vatnið er fengið úr brunnnum á eyinni, en þegar vatnspörfin er mikil er bætt við með flutningi frá meginlandinu. Vatninu er þá tappað af ferju með slöngu sem leidd er í vatnstank á Tröllsenda og þaðan rennur vatnið niður í þorp eftir lögnum.

Á skýringarmyndinni hér til hliðar má sjá þau vatnsverndarsvæði sem hafa verið afmörkuð í Reykhólahreppi í samræmi við reglugerð um neysluvatn nr. 536/2001.

Vatnsverndarsvæði. Skýringar: **dökkbláir** punktar: brunnsvæði, **blátt:** grannsvæði, **ljósblátt:** fjarsvæði.⁴⁸

⁴⁷ Munnleg heimild frá sveitarstjóra Reykhólahrepps, 24.6.2020.

⁴⁸ Gögn Orkustofnunar, sótt 7.11.2018

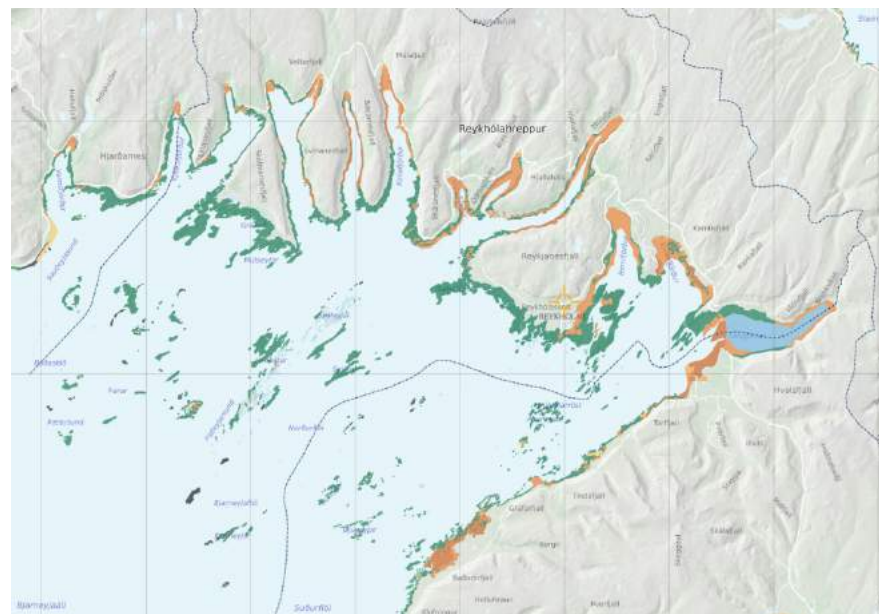
Strandsvæði

Skerja- og eyjalandslag við strendur Reykhólahrepps er sérstætt á landsvísu og grunnsævið þar og fjörur eru mikilvæg vistkerfi sem standa þarf vörð um. Pangfjörur eru afar lífríkar og eru strandsvæðin mikilvæg fyrir fuglalíf. Víða við ströndina eru jafnframt hverir og heitar uppsprettur.

Ákvæði laga um vernd Breiðafjarðar taka til allra eyja, hólma og skerja á Breiðafirði ásamt fjörum í innri hluta fjarðarins og þarf að taka mið af því við mótnun stefnu um strandsvæði innan verndarsvæðisins. Nánari umfjöllun um stefnu Verndaráætlunar Breiðafjarðar er að finna í forsendukafli 8.2 um landslag og lífríki.

Eitt viðfangsefni landsskipulagsstefnu er skipulag haf- og strandsvæða sem miðar að því að veita grundvöll fyrir fjölbreyttri nýtingu um leið og viðhaldið verði mikilvægum auðlindum hafsvæða við Ísland. Í þeim hluta landsskipulagsstefnu er lagður grundvöllur að gerð strandsvæðisskipulags í samræmi við lög nr. 88/2018.⁴⁹ Strandsvæðisskipulag er skipulagsáætlun fyrir afmarkað svæði á fjörðum og flóum utan staðamarka sveitarfélaga sem ná 115 út fyrir stórstraumsfjöru. Innan þeirra marka er það sveitarfélaga að marka stefnuna og getur hún náð til sömu viðfangsefna og⁵⁰ strandsvæðisskipulag, en viðfangsefni þess eru m.a. nýting svæða til eldis eða ræktunar nytjastofna, efnistaka, náttúruvernd, samgönguleiðir og ferðapjónusta. Með stefnunni er lagður grunnur að leyfisveitingum fyrir framkvæmdum og annarri starfsemi á því svæði sem skipulagið tekur til. Við gerð strandsvæðisskipulags ber að gæta samræmis við skipulag á landi.

Í landsskipulagsstefnu er tekin ákvörðun um á hvaða svæðum skuli vinna strandsvæðisskipulag, en ekki liggur fyrir ákvörðun um gerð slíks skipulags fyrir Breiðafjörð.

Fjöruvistgerðir í Reykhólahreppi. Græn svæði eru pangfjörur og appelsínugul svæði eru leirur.⁵¹

⁴⁹ [Lög um skipulag haf- og strandsvæða.](#)

⁵⁰ [Skipulag haf- og strandsvæða.](#)

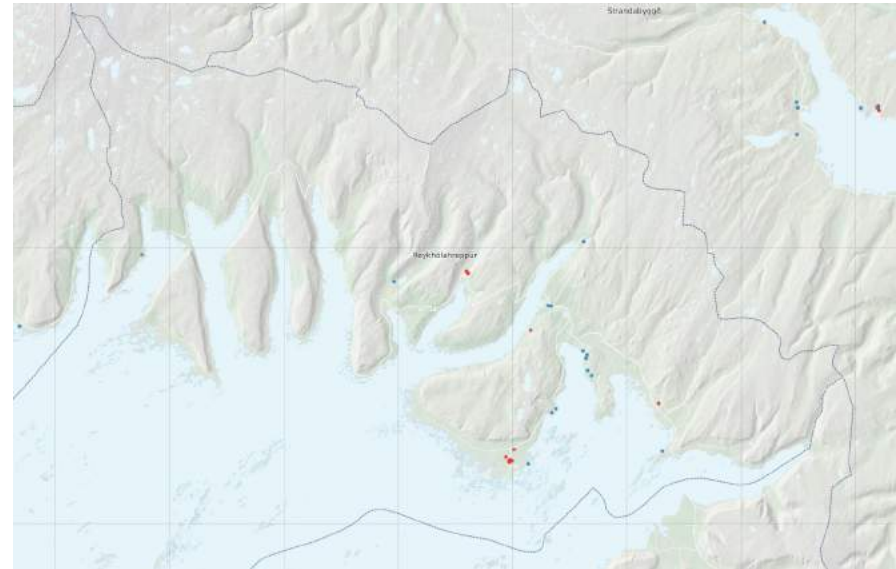
⁵¹ Unnið úr vistgerðaflokkun Náttúrufræðistofnunar Ísland, [vefsíja](#) Alta.

Jarðhiti

Jarðhiti er í fjörum og sjó og er það eitt af sérkennum Breiðafjarðar sem telst sérstakt jarðfræðilega en einnig sjónrænt og líffræðilega. Á Reykhólum á Reykjanesi er mestur jarðhiti á öllu svæðinu. Megin jarðhitasvæðið liggur við sunnanverða hæðina sem Reykhólabyggð stendur á. Allar helstu hveraþyrpingar á svæðinu raðast á línu sem með stefnu NV-SA sem nær frá Höllustaðalaugum, um Reykhóla að hvernum Einireyki við Langavatn.⁵²

Jarðhitinn er mikilvæg auðlind í Reykhólahreppi og byggir atvinnulíf á Reykhólum að stórum hluta á honum. Töluvert er um ónýtt jarðhitavatn á yfirborði sem hitaveiturnar eru ekki að nýta. Áhugi er á að ná yfirsýn yfir hagnýtingarmöguleika jarðhitans og talið mikilvægt að fá betri og meiri nýtingu auðlindarinnar á sjálfbæran hátt samfélaginu til framdráttar.⁵³

Í Verndaráætlun Breiðafjarðar er lagt til að vernda hverfi, heitar uppsprettur og umhverfi þeirra á verndarsvæðinu.⁵⁴

Jarðhita- og kaldavatnsholur.⁵⁵ Skýringar: **bláir punktar:** kaldavatnsholur, **rauðir punktar:** heitavatnsöflun.

⁵² Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018. Forsendur.

⁵³ http://www.reykholar.is/frettir/Atvinnumalafundur_a_Reykholum/

⁵⁴ Verndaráætlun Breiðafjarðar 2014-2019.

⁵⁵ Gögn frá Orkustofnun í [vefsjá Alta](#), uppfært 13.11.2015.

Vatnsorka

Engin vatnsorkuver eru í Reykhólahreppi. Skv. breytingu á aðalskipulagi Reykhólahrepps 2006-2018⁵⁶ vegna vatnsfallsvirkjunar í Garpsdal er gert er ráð fyrir byggingu vatnsaflsvirkjunar í Múlaá í Gilsfirði með um 950 kW uppsett af⁵⁷. Framkvæmdir eru hafnar við virkjunina og mun hún koma til með að auka framboð á raforku í sveitarfélaginu og bæta raforkuöryggi á Vestfjörðum.⁵⁸

Tröllárvirkjun í Vattarfirði hefur verið til skoðunar sem virkjunarkostur, en hún er skilgreind í orkunýtingarflokki rammaáætlunar.

Vindorka

Í Landsskipulagsstefnu 2015-2026 er því beint til sveitarfélaga að taka afstöðu til möguleika á orkuframleiðslu, þ.m.t. með vindorku, í sátt við náttúru og samfélag.⁵⁹ Stefna svæðisskipulagsins endurspeglar viðhorf landsskipulagsstefnu til orkuframleiðslu með vindorku. Í tillögu að viðauka við landsskipulagsstefnuna er því áfram beint til sveitarfélaga að móta stefnu um nýtingu vindorku í sátt við umhverfi og samfélag, með þeim viðbótartilmælum að staðinn verði vörður um sérstætt landslag og tekið tillit til grenndarhagsmuna og annarrar landnotkunar.⁶⁰

Aðalskipulagsbreyting vegna vindorkugarðs á Garpsdalsfjalli, í landi Garpsdals, hefur verið samþykkt af sveitarstjórn (2021).⁶¹ Reiknað með að

⁵⁶ [Vefur Reykhólahrepps, efni sótt bann 7.5.2020.](#)

⁵⁷ Fjórdungssamband Vestfirðinga (2017). [Tillögur að smávirikjunum á Vestfjörðum.](#) Svar við fyrirspurn frá Orkustofnun, maí 2017.

⁵⁸ Breyting á Aðalskipulagi Reykhólahrepps 2006-2018. Greinargerð og umhverfisskýrsla vegna vatnsaflsvirkjunar í Garpsdal (staðfest 12.3.2021).

⁵⁹ Landsskipulagsstefna 2015-2026, gr. 2.5.1.

⁶⁰ Skipulagsstofnun 2021: [Tillaga Skipulagsstofnunar til umhverfis- og auðlindaráðherra að landsskipulagsstefnu.](#) Loftslag, landslag, lýðheilsa Víðauki við Landsskipulagsstefnu 2015-2026. gr. 6.3.

⁶¹ Reykhólahreppur, 2020. Breyting á aðalskipulagi Reykhólahrepps 2006-2018. Greinargerð og umhverfisskýrsla vegna vindorkugarðs í Garpsdal.

tillagan verði staðfest áður en ný aðalskipulagstillaga verður auglýst í byrjun árs 2022.

Þar stendur til að reisa allt að 21 vindmyllu auk safnvirkis til framleiðslu á rafmagni allt að 89 MW. Svæðið er um 437 ha að stærð og í um 500 m y.s. Vindorkuver (þ.e. ein eða fleiri vindmyllur saman) sem eru samtals yfir 10 MW eru matsskyld samkvæmt lögum um mat á umhverfisáhrifum⁶² og liggur fyrir tillaga að matsáætlun vegna vindorkugarðs í Garpsdal sem og ákvörðun Skipulagsstofnunar um áætlunina.⁶³ Vindorkunýting yfir 10 MW fellur jafnframt undir rammaáætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða og hefur vindorkugarður á Garpsfjalli verið til umfjöllunar við mótun 4. áfanga rammaáætlunar. Í tillögudrögum sem verkefnisstjórn lagði fram í lok mars 2021 er vindorkugarður í landi Garpsdals settur í orkunýtingarflokk.⁶⁴

Ekki liggja fyrir frekari áform um virkjun vindorku í Reykhólahreppi en komi þau fram ber að gæta að samræmi við stefnu aðalskipulags í viðeigandi málaflokkum og fara eftir skipulagslögum og lögum um mat á umhverfisáhrifum, auk laga um verndar og orkunýtingaráætlun,⁶⁵ sbr. ofangreind mörk hvað varðar matsskyldu og rammaáætlun og eftirfarandi mörk: Skv. tölulið 3.16 laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 eru vindorkuver með uppsett rafafli 1 MW eða meira eða mannvirki sem eru 25 m eða hærra til tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar sem tekur ákvörðun um hvort þær skuli háðar umhverfismati.⁶⁶ Skv. tölulið 3.02 laganna eru öll orkuver með 10 MW uppsett rafafli eða meira háðar umhverfismati.

⁶² [Lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.](#)

⁶³ Tillaga að matsáætlun og ákvörðun Skipulagsstofnunar um hana.

⁶⁴ Skil verkefnisstjórnar 4. áfanga.

⁶⁵ Lög um verndar- og orkunýtingaráætlun nr. 48/2011.

⁶⁶ EM Orka allt að 130 MW Vindorkugarður í Garpsdal Reykhólahreppi, Austur Barðastrandaskýrslu. Tillaga að matsáætlun.

5.3. Markmið

5.3.1 Sveitarfélagið í heild

Grunnvatn og yfirborðsvatn

- Stuðlað verði að sjálfbærri nýtingu auðlinda svæðisins, þ.m.t. Grunnvatns og yfirborðsvatns. Gæði neysluvatns verði tryggð fyrir íbúa og fyrir atvinnustarfsemi.
- Skilgreint verði vatnsverndarsvæði umhverfis vatnsból á Hrafnanesi (auðk. VB-900 og VB-901 á skipulagsuppdraetti) í samræmi við reglugerð um neysluvatn nr. 536/2001.

Jarðvegur og gróður

- Stuðlað verði að aukinni bindingu kolefnis í gróðri og jarðvegi með því að standa vörð um útbreiðslu náttúruskóga, líffræðilega fjölbreytni og óröskuð votlendi.

Jarðefni

- Farið sé vel með jarðefni og vandað sé til efnistöku og frágangs á efnistökusvæðum.

Jarðhiti

- Stuðlað verði að betri nýtingu jarðhitaauðlindarinnar. Áhersla er lögð á sjálfbæra nýtingu jarðhita til atvinnuþróunar, s.s. fyrir ylrækt og smáíðnað og til framleiðslu á vönduðum, hreinum sjávarafurðum.

Strandsvæði

- Strönd, fjörum og grunnsævi verði viðhaldið í eins náttúrulegu ástandi eins og kostur er.

Orkumál

- Stuðlað verði að auknu raforkuöryggi með orkuframleiðslu með vatnsafli, jarðvarma og vindorku í sátt við náttúru og samfélag. Þó er ekki gert ráð fyrir umfangsmiklum vindorkuverum umfram þau sem samþykkt hafa verið í Garpsdal.
- Stuðlað verði að því að mannvirki vegna orkuvinnslu og orkuflutnings falli sem best að landslagi og annarri landnotkun.
- Stuðlað verði að orkuskiptum með því að veita svigrúm í deiliskipulagi fyrir uppbyggingu innviða eins og hleðslustöðva fyrir rafbíla og eldsneytisstöðva fyrir metan, vetni og annað loftslagsvænt eldsneyti, sem og innviði fyrir rafvæðingu Reykhólafnar.

5.3.2 Reykhólar

Jarðhiti

- Áhersla verði á að nýting jarðhitans verði samfélaginu til framdráttar.

Vatn

- Íbúum og fyrirtækjum verði tryggð gott aðgengi að heitu og köldu vatni til að styðja við þróun og nýsköpun.

5.3.3 Flatey

Vatn

- Farið sé vel með neysluvatn og staðinn vörður um forðabúr neysluvatns í Flatey.

Orkumál

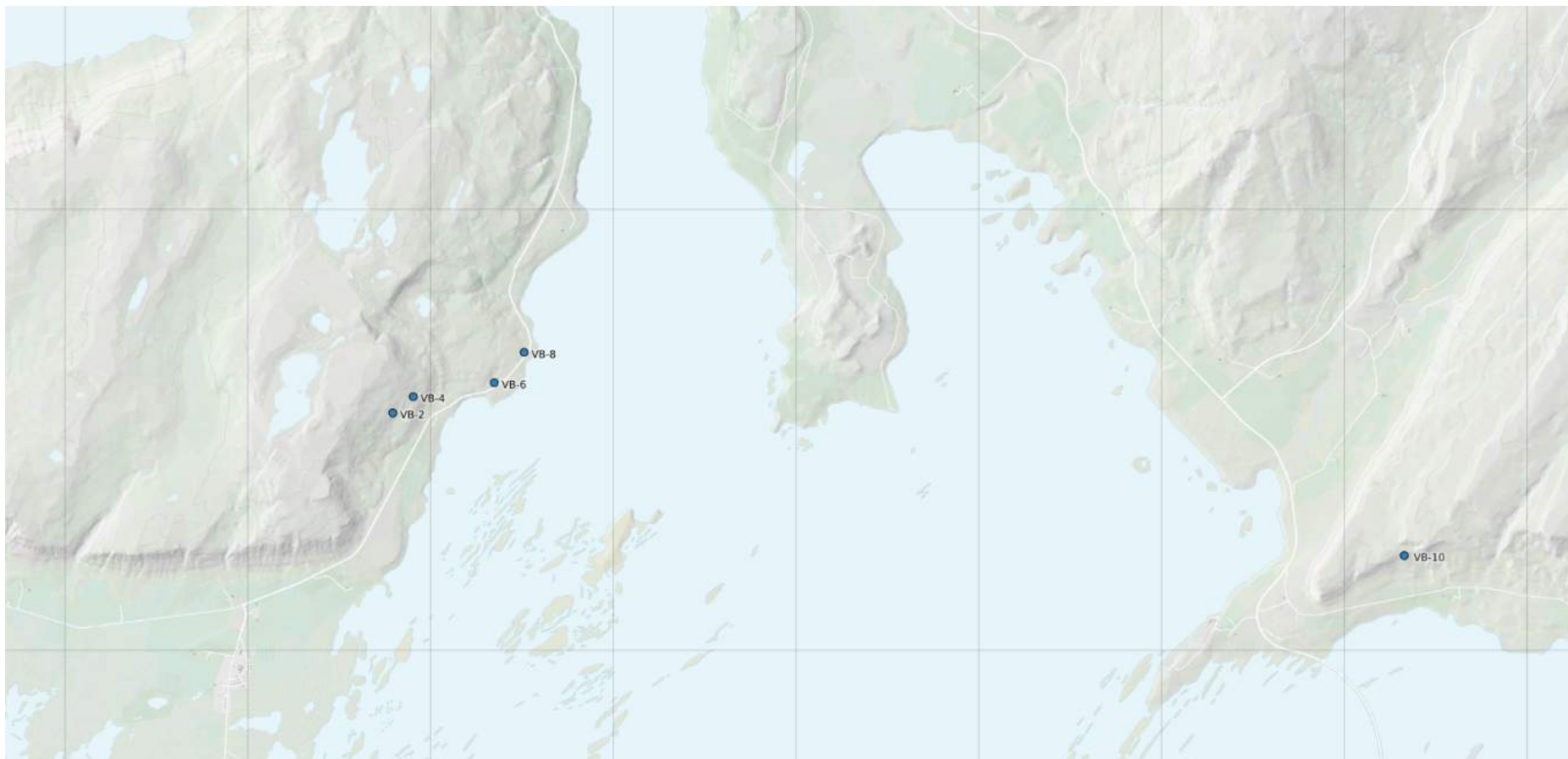
- Þróun orkumála í Flatey verði með sjálfbærni að leiðarljósi.

5.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti

5.4.1 Vatnsból (VB)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Vatnsból, svæði fyrir vatnsöflun, það er brunnsvæði vatnsverndar (VB).

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 5.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um vatnsból sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

- Vatnsból skal vera afgirt og engar framkvæmdir sem gætu ógnað vatnsverndarsvæðum verði leyfðar á grann- eða fjarsvæðum þeirra.
- Brunnsvæði (VB) er næsta nágrenni vatnsbólsins. Það er algjörlega friðað fyrir óviðkomandi umferð og framkvæmdum öðrum en þeim, sem nauðsynlegar eru vegna vatnsveitunnar. Svæðið er friðað fyrir búfenaði og skal það girt mannheldri girðingu, sem er minnst 5 metra frá vatnsbóli.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VB-2	Vatnsból	
VB-4	Vatnsból	
VB-6	Vatnsból Hrafnanesi (II)	
VB-8	Vatnsból Hrafnanesi (I)	
VB-10	Vatnsból í Króksfjarðarmúla	

5.4.2 Vatnsverndarsvæði, grannsvæði (VG)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Vatnsverndarsvæði, þ.e. svæði sem heilbrigðisnefnd sveitarfélags hefur ákvarðað sem vatnsverndarsvæði umhverfis hvert vatnsból, annars vegar grannsvæði (VG) og hins vegar fjarsvæði (VF) sbr. reglugerð um neysluvatn.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 5.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um vatnsverndarsvæði (grannsvæði) sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

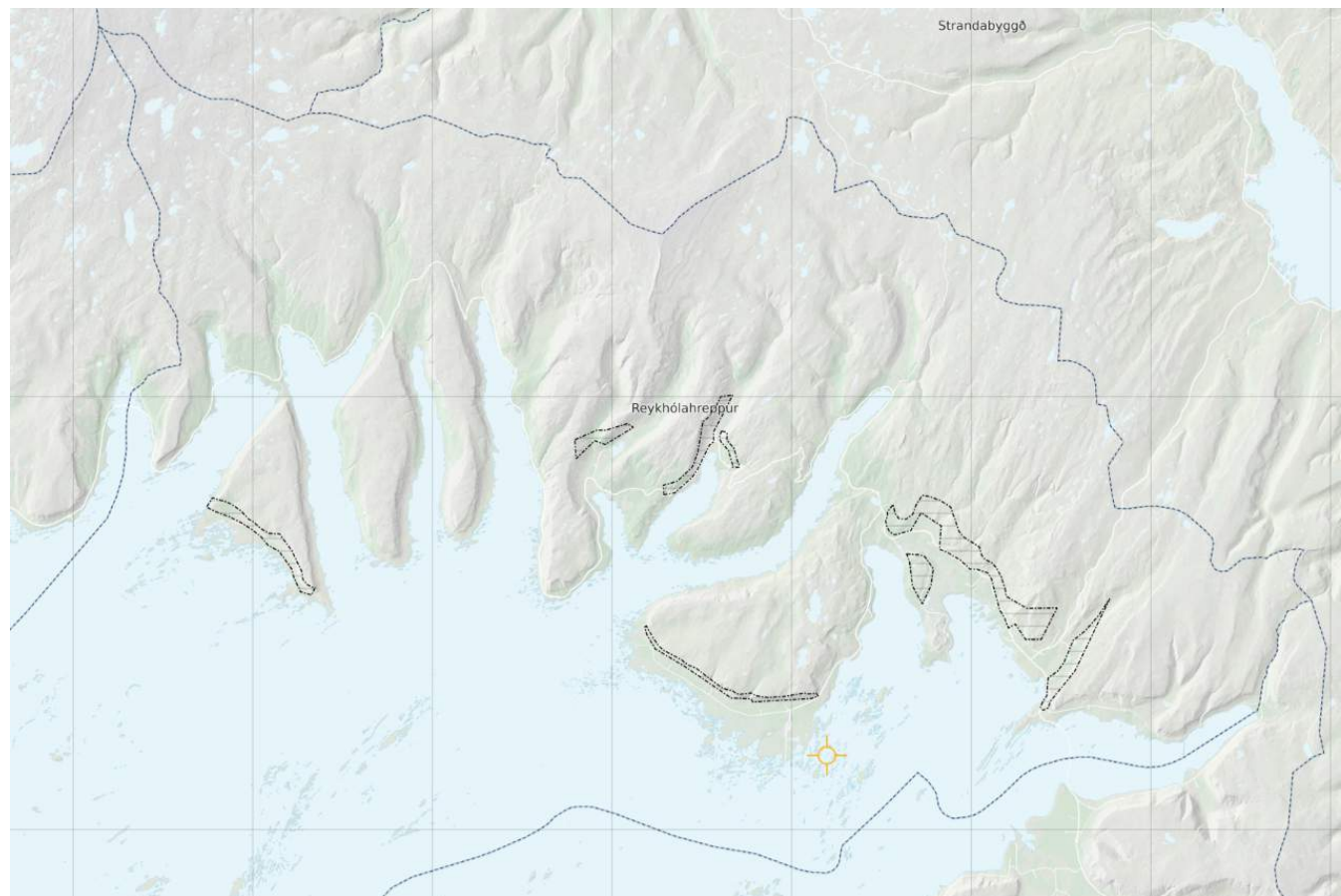
- Á grannsvæðum er notkun á hættulegum efnum og birgðageymsla slíkra efna bönnuð. Hér er m.a. átt við olíu, bensín og skyld efni, salt, eiturefni til útrýmingar á skordýrum eða gróðri og önnur efni sem mengað geta grunnvatn, auk efna sem sérstaklega eru tilgreind í reglugerð um neysluvatn. Ekki eru leyfðar nýjar byggingar, sumarbústaðir eða þess háttar á svæðinu. Vegalagnir, áburðarmotkun og önnur starfsemi innan svæðisins skal vera undir ströngu eftirliti. Svæðið er friðað fyrir búfænaði.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VG-0 381,6 ha	Grannsvæði fyrir vatnsból Reykhóla	
VG-0 689,8 ha	Grannsvæði vatnsbóls í Króksfjarðarmúla	

5.4.3 Vatnsverndarsvæði, fjarsvæði (VF)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Vatnsverndarsvæði, þ.e. svæði sem heilbrigðisnefnd sveitarfélags hefur ákvarðað sem vatnsverndarsvæði umhverfis hvert vatnsból, annars vegar grannsvæði (VG) og hins vegar fjarsvæði (VF) sbr. reglugerð um neysluvatn.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 5.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um vatnsverndarsvæði (fjarsvæði) sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

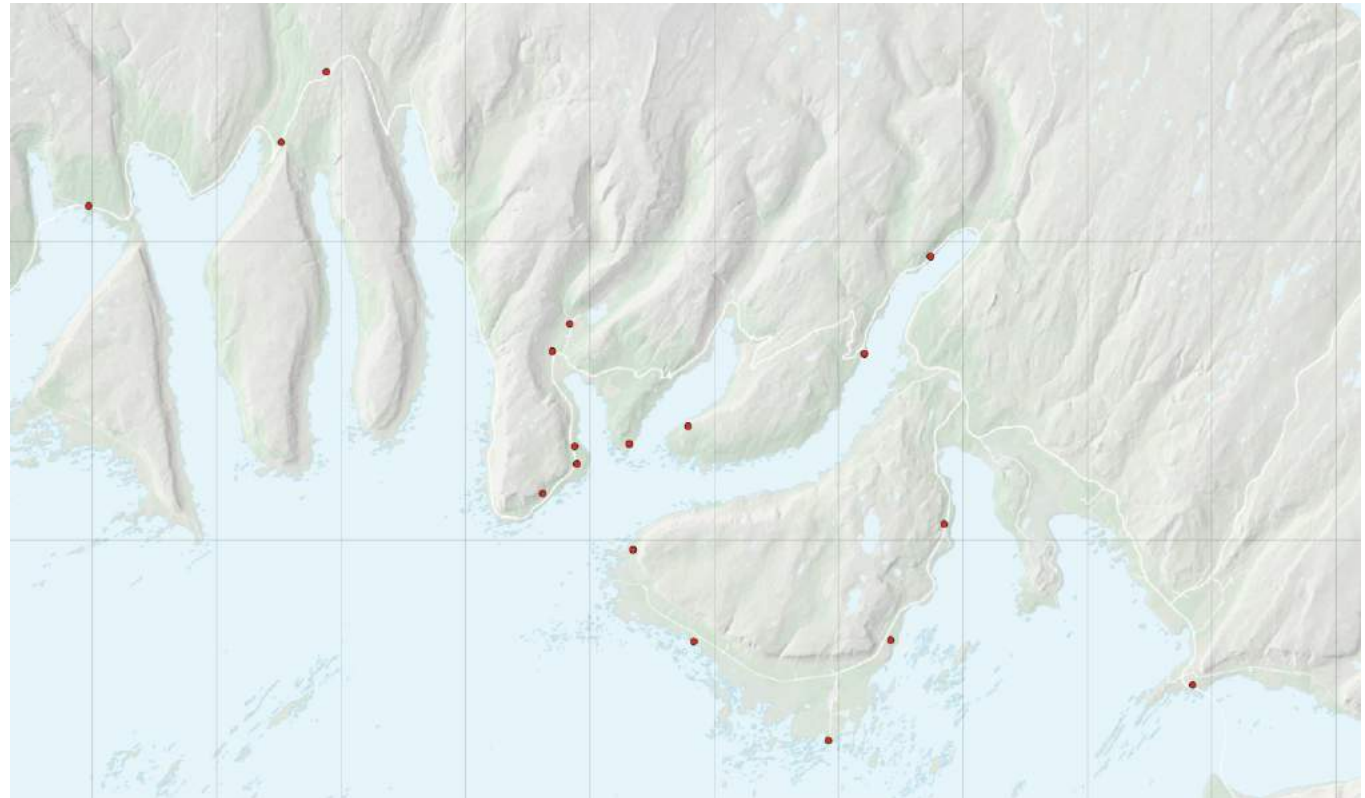
- Þar sem vitað er um sprungur eða misgengi á þessu svæði, skal fyllstu varúðar gætt í meðferð efna sem talin eru upp í ákvæðum fyrir grannsvæði (VG). Stærri geymslur fyrir slík efni eru bannaðar á svæðinu. Heilbrigðisnefnd getur gefið út frekari fyrirmæli varðandi umferð á þessu svæði, svo og um byggingu sumarhúsa og annarra mannvirkja.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VF-2 371,5 ha	Vatnsverndarsvæði, fjarsvæð	
VF-4 179,2 ha	Vatnsverndarsvæði, fjarsvæði	
VF-6 294,1 ha	Vatnsverndarsvæði, fjarsvæði	
VF-8 222,1 ha	Vatnsverndarsvæði, fjarsvæð	
VF-10 61,3 ha	Vatnsverndarsvæði, fjarsvæði -	
VF-12 209,9 ha	Vatnsverndarsvæði, fjarsvæði	
VF-14 1118,6 ha	Vatnsverndarsvæði, fjarsvæði	
VF-16 327,5 ha	Vatnsverndarsvæði, fjarsvæði	

5.4.2 Efnistöku- efnislosunarsvæði (E)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði þar sem ráðgert er að taka, vinna eða losa jarðefni. Efnistökusvæði eru svæði á landi, í sjó, ám eða vötnum þar sem fram fer eða fyrirhuguð er efnistaka eða efnisvinnsla, svo sem malarnám, sandnám, grjótnám, gjallnám eða vikurnám. Efnislosunarsvæði eru svæði á landi, í sjó, ám eða vötnum þar sem fram fer eða fyrirhuguð er landfylling eða losun jarðefna, sem eru hrein og ómengðuð, svo sem jarðefni sem til falla vegna byggingarframkvæmda.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 5.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um þau efnistökusvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

- Eiganda eða umráðamanni eignarlands í landnotkunarflokknum landbúnaðarland er heimil, án framkvæmdaleyfis, minniháttar efnistaka til eigin nota, nema um sé að ræða jarðmyndanir og vistgerðir sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga 60/2013. Að loknum vinnslutíma skal ganga snyrtilega frá efnistökusvæði þannig að sem best falli að umhverfi.
- Öll efnistaka, sem ekki er til eigin nota á landbúnaðarsvæðum, er háð framkvæmdaleyfi og skal vera bundin skilyrðum um magn, góða umgengni og vandaðan frágang námanna að efnistöku lokinni.
- Efnistökuframkvæmdir eru eftir atvikum matsskyldar eða tilkynningarskyldar skv. lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, háð stærð svæða og umfangi efnistöku. Í aðalskipulagi þessu er gengið út frá því að mat á stærð og umfangi efnistökuframkvæmda miði við stærð svæðis og umfang efnistöku eins og hún er á hverjum tíma skilgreind í framkvæmdaleyfisumsókn um a.m.k. tveggja ára efnistökuframkvæmd. Samkvæmt lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 gildir eftirfarandi:
 - Efnistaka þar sem áætlað er að raska 25 ha svæði eða stærra eða efnismagn er 500.000 m³ eða meira, er ávallt háð mati á umhverfisáhrifum.
 - Efnistaka, utan þess sem tilgreint er í tölul. 2.01, þar sem áætlað er að raska 2,5 ha svæði eða stærra eða efnismagn er 50.000 m³ eða meira, einnig efnistaka þar sem fleiri en einn efnistökuastaður vegna sömu framkvæmdar og á sama svæði ná samanlagt yfir 2,5 ha svæði eða stærra, skal tilkynna til Skipulagsstofnunar sem ákveður hvort framkvæmdin skuli háð mati á umhverfisáhrifum, með tilliti til eðlis, umfangs og staðsetningar.
- Almennt er ekki gert ráð fyrir að efnistaka kalli á gerð deiliskipulags, heldur sé unnt að gera fullnægjandi grein fyrir efnistökuframkvæmdum í framkvæmdaleyfisgögnum á grundvelli aðalskipulags.
- Í framkvæmdaleyfisumsókn vegna efnistöku skal gera grein fyrir stærð og staðsetningu efnistökusvæðis og aðkomu að því og hvað til greina kemur að taka mikið efni á svæðinu horft til a.m.k. tveggja ára. Jafnframt skal greina frá landslagi og gróðri á svæðinu og hvernig fyrirhugað er að standa að framkvæmdum meðan á vinnslu stendur og eftir að vinnslu lýkur. Við upphaf efnistöku skal ganga frá gróðri og efsta hluta jarðvegs námasvæðis á þann hátt að auðvelt verði að jafna honum aftur yfir efnistökusvæði. Að loknum vinnslutíma skal ganga snyrtilega frá efnistökusvæði þannig að sem best falli að umhverfi. Ef stærð/umfang efnistöku er yfir þeim mörkum sem skilgreind eru í lögum um mat á umhverfisáhrifum þarf að gæta þess að gögn uppfylli einnig kröfur þeirra laga.
- Gengið verði frá efnistökusvæðum þegar efnistöku er lokið. Gerð er krafa um að þegar beinni efnistöku vegna tiltekinna framkvæmda er skal efnistökusvæðinu lokað og gengið frá því jafnóðum.

- Við framkvæmdir vegna nýrrar legu Vestfjarðavegar frá Bjarkalundi að Skálanesi: Skylt er að haga efnisvinnslu vegna Vestfjarðavegar milli Bjarkalundar og Skálaness í samræmi við framkvæmdarlýsingu og skýringaruppdrætti sem fram koma í greinargerð aðalskipulagsbreytingar. Vanda skal frágang allra efnistökusvæða.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti

Auk markmiða í kafla 5.3 og framangreindar almennra skilmála gilda eftirfarandi skilmálar um einstök efnistökusvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppdráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
E-2	Gormur, í landi Kirkjubóls og Fjarðar	Klöpp í klæðingar og burðarlag. Hámarksvinnslumagn 10.000 m ³ .
E-4	Klettsháls í landi Illugastaða	Klöpp í klæðingar og burðarlag. Hámarksvinnslumagn 10.000 m ³ .
E-6	Klettsháls í landi Kvígindisfjarðar	Klöpp í klæðingar og burðarlag. Hámarksvinnslumagn 10.000 m ³
E-6	Utan Krakár / Háubakkar	Efni í fyllingu og neðra burðarlag. Hámarksvinnslumagn er 100.000 m ³ á 30.000 m ²
E-10	Gufudalur	Efnistaka vegna framkvæmda við Vestfjarðaveg. Gömul náma sem nýtist í fyllingar, neðra og efra burðarlag og rofvörn. Vinnsla og frágangur: Fyrirhuguð efnistaka myndi felast í því að svæðið yrði unnið aftar. Óvíst er um efnisþykkt skriðusetsins, en reikna má með að það gæti verið á bilinu 0-3 m þykkt. Skriðuefnið yrði notað í fyllingar. Úr klöppinni yrði sprengt grjót í rofvarnir en hugsanlega væri einnig hægt að vinna neðra og efra burðarlag úr klöppinni. Gróna svæðinu fyrir ofan klöppina yrði hlíft eins og kostur er. Gengið væri frá námunni þannig að ofanafýtingu yrði ýtt upp að námustálinu og þannig væri efnistökusvæðið látið mynda brekku og reynt að fella það sem best að skriðukeilunni. Að öðru leyti yrði svæðið sléttuð út og sáð í það. Miðað yrði við að námusvæðið félli sem best að landinu í kring. Engin þörf væri fyrir námuveg. Verndargildi. Jarðmyndunin hefur meðal verndargildi þar sem efnistakan yrði nokkuð áberandi frá veginum en ganga mætti frá efnistökusvæðinu þannig að sjónræn áhrif yrðu í lágmarki. Hámarksvinnslumagn 35.000 m ³ á 23.000 m ² .

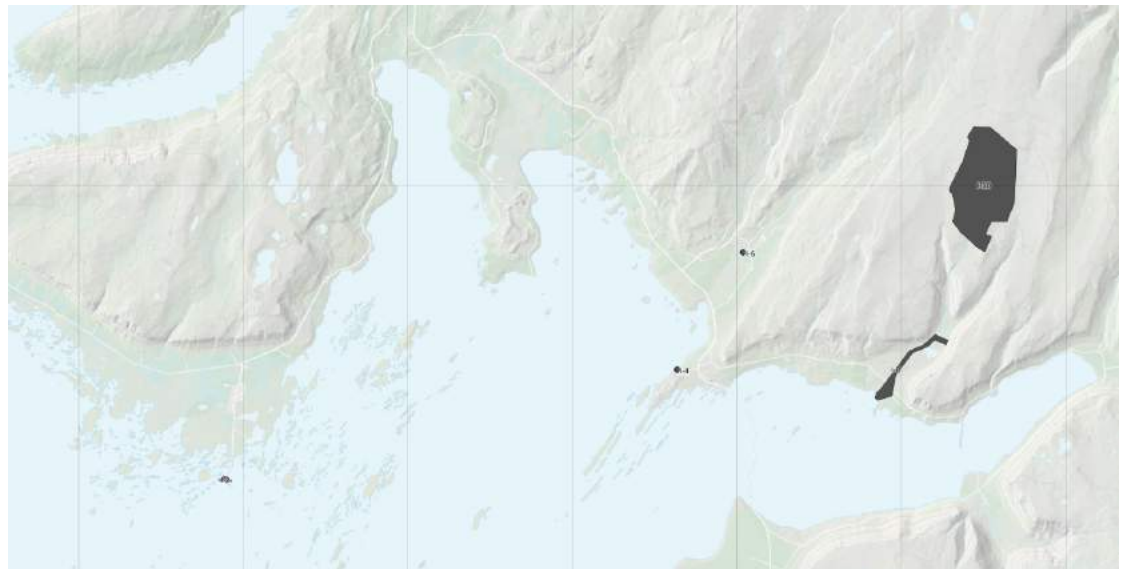
E-12	Melanes	<p>Efnistaka vegna framkvæmda við Vestfjarðaveg. Gömul náma sem nýtist í fyllingu og neðra burðarlag.</p> <p>Vinnsla og frágangur: Námunar verða unnar niður á 2-6 m dýpi en skilið verður eftir malarlag ofan á jökulleirnum. Námustál verður jafnað út og verður leitast við að fella það að óröskuðu umhverfi sínu. Allri ofanafýtingu verður haldið til haga og henni jafnað út yfir námusvæðin. Sáð verður í efnistökusvæðin eftir að efnistöku lýkur og tún ræktuð upp aftur. Hægt er að haga frágangi þannig að ummerki eftir efnistöku verði hverfandi.</p> <p>Nokkrar skeringar í Melanesið og er þá möguleiki á að útvíkka skeringarnar í námur. Hafa ber í huga að reikna má með að strandhjallinn sé mikið til gerður úr leir og sylti neðan við efsta malarlagið og verði óstöðugur þegar verið er að vinna hann, sérstaklega í vætutið.</p> <p>Verndargildi. Námusvæðin teljast hafa lágt verndargildi þar sem um er að ræða.</p> <p>Fyllingarefni og styrktarlag. Hámarksvinnslumagn 100.000 m³.</p>
E-14	Grjótlager á Melanesi	<p>Efnistaka vegna framkvæmda við Vestfjarðaveg. Grjótlager er staðsettur á gamla flugvellinum á Melanesi. Efnið kom úr vegaframkvæmdum milli Krakár og Eyrar í Kollafirði.</p> <p>Hámarksvinnslumagn er 20.000 m³ á 20.000 m².</p> <p>Vinnsla og frágangur: Grjótið verður tekið og notað í rofvarnir. Grjótlagerinn hefur mjög lágt verndargildi (5. flokkur) og nauðsynlegt er að fjarlægja hann af svæðinu.</p>
E-16	Álftadalsá í landi Gufudals	<p>Fyllingarefni og styrktarlag. Hámarksvinnslumagn 49.000 m³.</p>
E-18	Hraunastaðir í landi Árbæjar	<p>Klöpp í rofvarnir. Hámarksvinnslumagn 45.000 m³, 25.000 m².</p>
E-20	Klappir á Grónesi	<p>Efnistaka vegna framkvæmda við Vestfjarðaveg. Ný náma sem nýtast í efra burðarlag, klæðingu og rofvörn.</p> <p>Þessi náma er hugsuð sem varanáma. Náman er í klapparholti sem er í 15-45 m hæð y.s. á Grónesi. Klappirnar eru að mestu ógrónar og er um að ræða óummyndaða stakdílotta basaltklöpp. Fast upp við klapparholtið eru hlaðnir garðar en óvíst er með um aldur þeirra.</p> <p>Vinnsla og frágangur: Sprengja þyrfti í námunni og yrði náman unnin niður um 6-8 m. Við frágang námunnar yrði námustálið látið standa í hallanum 4:1. Miðað yrði við að námusvæðið félli sem best að umhverfi sínu.</p> <p>Verndargildi jarðmyndunarinnar er lágt og hefur svæðið enga sérstöðu. Námusvæðið er hins</p>

		vegar að hluta inn á náttúruminjaskrá og telst það því hafa hátt verndargildi. Hámarksvinnumagn 100.000 m ³ á 34.000 m ² .
E-22	Miðjanes	Möl og grjót úr storkubergi fyrri rofvarnir og klæðingarefni. Hámarksvinnumagn 60.000 m ³ .
E-24	Hjalli innan Hallsteinsness	Efnistaka vegna framkvæmda við Vestfjarðaveg. Ný náma sem nýtist í fyllingar. Vinnsla og frágangur: Fyrirhuguð efnistaka mun felast í því hjallinn verði unninn aftar og neðar. Óvíst er um efnisþykkt, en reikna má með að hún gæti verið á bilinu 0-5 m að þykkt. Um útvíkkaða skeringu er að ræða við lagningu tengivegar að Djúpadal. Verndargildi jarðmyndunarinnar er lágt og hefur svæðið enga sérstöðu. Námusvæðið er hins vegar inn á náttúruminjaskrá og telst það því hafa mjög hátt verndargildi. Hámarksvinnumagn er 50.000 m ³ á 18.000 m ² .
E-26	Reykhólar	Að malarnámi loknu verður námufláinn jafnaður og öðru efni í námubörmunum jafnað yfir svæðið. Hámarksvinnumagn er 10.000 m ³ á 5.000 m ² .
E-28	Hjalli utan Þórisstaða	Möl úr strandhjalla fyrir fyllingar og neðra burðarlag. Hámarksvinnumagn 90.000 m ³ , 45.000 m ² .
E-30	Miðhúsamelur	Möl úr fornum sjávarkambi fyrir styrktarlag, burðarlag og klæðningu. Hámarksvinnumagn 100.000 m ³ .
E-32	Múlahlíð í landi Múla	Burðarlags og styrktarlagsefni. Hámarksvinnumagn 25.000 m ³ .
E-34	Seljanes	<i>ATH: Hámark á vinnumagn verður sett í samráði við landeiganda og Vegagerðina á kynningartíma vinnslutillögu.</i>
E-36	Stallar á Króksfjarðarnesi	Burðarlag, styrktarlags og rofvarnarefni. Hámarksvinnumagn 49.000 m ³ , 6.000 m ² .

5.4.4 Iðnaðarsvæði (I)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði fyrir umfangsmikla iðnaðarstarfsemi eða starfsemi sem er talin geta haft mengun í för með sér, svo sem verksmiðjur, virkjanir, þ.m.t. vatnsfallsvirkjanir, jarðhitavirkjanir, sjávarfallavirkjanir og vindmyllur, tengivirki, veitustöðvar, skólpdælu- og hreinsistöðvar, endurvinnslustöðvar, brennslustöðvar, förgunarstöðvar, sorpurðunarsvæði, flokkunarmiðstöðvar og birgðastöðvar fyrir mengandi efni.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 5.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um þau iðnaðarsvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

- Við deiliskipulagsgerð, mannvirkjagerð og umhverfismótun skal taka tillit til landslagseinkenna, sérstæðra kennileita, merkilegra jarðmyndana, verðmætra vistkerfa og búsvæða, fornleifa og annarra menningarminja.
- Vanda skal umhverfisfrágang og umgengni á iðnaðarsvæðum.
- Við staðarval og ákvörðun um útfærslu iðnaðarsvæða skal leitast við að lágmarka áhrif á landslag, gróður, votlendi og búsvæði fugla og taka skal tillit til verndargildis þessara umhverfisþátta.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti:

Auk markmiða í kafla 5.3 gilda og almennra skilmála um landnotkunarflokkinn gilda eftirfarandi skilmálar um einstök iðnaðarsvæði.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
I-2 3,6 ha	Karlsey	Reiturinn er einkum ætlaður vinnslu sjávarfangs og eldi sjávardýra. Sjá skilmála um sérstök not haf- og vatnssvæða (SN) við Reykhólahöfn í kafla 5.4.5.
I-4	Króksfjarðarnes <i>Á reitnum er gamalt iðnaðarhúsnæði fyrir vinnslu landbúnaðarafurða.</i>	Aðstaða fyrir vinnslu sjávarfangs og landbúnaðarafurða. Innan reitsins er heimild fyrir ferjubryggju með tilheyrandi aðstöðu.
I-6	Tengivirki í Geiradal. <i>Var tekið í notkun 1983 og var reist sem hluti af því markmiði að tengja Vestfirðina og Mjólkárverkjun við 132 kV byggðalínuna. Hlutverk tengivirkisins er einnig að þjóna sveitunum í kring svo sem Króksfjarðarnesi og Reykhólum.</i>	Reiturinn er ætlaður tengivirki sem tengir Vestfirði og Mjólkárverkjun við 132 kV byggðalínuna.
I-8 42,9 ha	Galtarverkjun <i>Um er að ræða um 950 kW rennslisverkjun í Múlaá í Garpsdal. Framkvæmdin er</i>	Reiturinn er ætlaður 950 kW vatnsaflsverkjun með inntaksmannverkjun, niðurgrafinni fallpípu, stöðvarhúsi og tengivirki. Mannvirki skulu felld að umhverfi sínu, látin standa lágt í landi eða niðurgráfin þar sem því verður komið við.

	<p><i>tilkynningarskyld til ákvörðunar um matsskyldu samkvæmt 6. gr. og lið 3.22 í 1. viðauka í lögum um mat á umhverfisáhrifum. Skv. ákvörðun Skipulagsstofnunar er vatnsaflsvirkjun við Múlaá í Garpsdal ekki háð umhverfismati skv. lögum nr. 106/2000. Framkvæmdasvæði er ekki umfangsmikið en að hluta ósnortið. Styrkja þarf vegslóða og leggja stuttan slóða að stöðvarhúsi. Fram kemur að um 13-15 ha framræst votlendi í nágrenni við inntaksmannvirki verði endurheimt og að þrýstipípa verði á svæði sem er að mestu ógrónir melar og graslendi. Ekki verður rask á votlendi sem fellur undir 61. gr. laga um náttúruvernd en einhver áhrif verða líklega á Garpsdalsvatn sem fellur undir 61. gr. náttúruverndarlaga. Mannvirki framkvæmdarinnar eru umfangslítill og ekki líklegt til að hafa mikil sjónræn áhrif.</i></p>	<p>Ef vart verður við að vatnsyfirborð Garpsdalsvatns lækki skal gripið til aðgerða við þrengingar á útfalli vatnsins. Ein af mótvægisáðgerðum framkvæmdarinnar er endurheimt votlendis á landi ofan við Garpsdalsvatn. Vöktunaráætlun og áætlun um mótvægisáðgerðir verða nánar settar fram í framkvæmdaleyfi. Framkvæmdin er háð framkvæmdaleyfi Reykhólahrepps samkvæmt skipulagslögum og reglugerð um framkvæmdaleyfi og byggingarleyfi Reykhólahrepps samkvæmt lögum um mannvirki. Einnig starfsleyfi Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða samkvæmt reglugerð um losun frá atvinnurekstri og mengunareftirlit. Afla þarf leyfis Orkustofnunar samkvæmt raforkulögum. Leyfi Fiskistofu þarf til framkvæmda við ár og vötn samkvæmt lögum um lax- og silungsveiði.</p>
<p>I-10 444,0 ha</p>	<p>Vindorkuver í Garpsdal <i>ATH: Þetta er nýtt iðnaðarsvæði skv. auglýstri aðalskipulagsbreytingu, en hefur ekki verið staðfest ennþá. Það má gera ráð fyrir að þetta verði komið inn áður en aðalskipulagstillagan verði auglýst.</i></p>	<p>Svæðið er ætlað vindorkugarði þar sem heimilt er að virkja rafmagn með allt að 21 vindmyllu auk annarra mannvirkja sem fylgja framleiðslu á allt að 89 MW rafmagni. Hámarkshæð vindmylla er 158 m. Lýsing skal lágörkuð að því marki sem mögulegt er að teknu tilliti til öryggis s.s. flugumferðar. Við allar framkvæmdir skal raski haldið í lágmarki og sérstök aðgát skal höfð við framkvæmdir nærri votlendi. Landslag skal fært aftur til fyrra horfs eins og mögulegt er. Vegskeringar skulu aðlagðar landslagi og græddar upp með hliðsjón af gróðurfari svæðisins.</p>

5.4.5 Sérstök not haf- og vatnssvæða (SN)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði innan netlaga á hafi og vatni þar sem sérstaklega þarf að gera ráð fyrir tilteknum notum, t.d. veiðum, fiskeldi eða siglingaleiðum.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 5.3 gilda eftirfarandi skilmálar um sérstök not haf- og vatnssvæða sem afmörkuð eru á skipulagsuppdráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
SN-2 6,7 ha	Strandsjór við Karlseyjarhöfn	Á svæðinu skal siglingaleiðum haldið greiðum og innan þess er heimilt að dýpka höfnina og endurbyggja og bæta við hafnarmannvirki samkvæmt nánari skilgreiningu í deiliskipulagi og/eða framkvæmdaleyfisgögnum.

6 Atvinnustarfsemi

6.1 Meginmarkmið

Að skipulag skapi góðar aðstæður fyrir atvinnulíf sem byggist á sjálfbærri nýtingu menningar- og náttúruauðlinda til lands og sjávar.

Til að stuðla að þessu **meginmarkmiði** eru í kafla 6.3 sett fram **markmið** um:

- Landbúnað
- Sjávarnytjar
- Ferðaþjónustu
- Aðrar atvinnugreinar

Heimsmarkmið sem tengjast þessu meginmarkmiði

Til að stuðla að þeim markmiðum eru í kafla 6.4 settir **almennir skilmálar** og **sértækir skilmálar** fyrir svæði sem falla í eftirfarandi landnotkunarflokka:

- Landbúnaðarsvæði (L)
- Athafnasvæði (AT)
- Afþreyingar- og ferðamannasvæði (AF)

Í kafla 6.2 er gerð grein fyrir helstu **forsendum** markmiða og skilmála.

6.2 Forsendur

Áherslugreinar svæðisskipulags

Atvinnulíf í Reykhólahreppi byggir, að stórum hluta, annars vegar á nýtingu lands til ræktunar og búfjárhalds og hinsvegar á nýtingu jarðhita og sjávarauðlinda til framleiðslu iðnaðarvöru og matvöru. Ferðaþjónustun nýtir sér svo auðlindir eins og landslag, lífríki, menningu og sögu. Þessar þrjár greinar - landbúnaður, sjávarnytjar og ferðaþjónusta - voru í svæðisskipulagi Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar skilgreindar sem áherslugreinar fyrir byggða- og atvinnuþróun sveitarfélaganna. Fyrir hverja grein voru sett sóknarmarkmið á þremur sviðum; að umhverfismálum (umhverfi og auðlindir); að atvinnumálum (framleiðsla og starfsemi); og að menningarmálum (menning og þekking).

Í svæðisskipulaginu eru dregin fram tækifæri sem felast í náttúruauðlindum, landslagi, sögu, menningu og mannauði svæðisins - m.t.t. áherslugreinanna þriggja - og hvernig megi nýta þau tækifæri til að efla byggð. Þessum áherslum svæðisskipulags er fylgt eftir hér að því er snýr að umhverfi og auðlindum, en það er það svið svæðisskipulagsins sem snýr beint að aðalskipulagi hvers sveitarfélags. Framfylgd markmiða á hinum sviðunum tveimur er í gegnum aðra farvegi stjórnsýslu og samstarfs.

Sóknaráætlun Vestfjarða 2020-2024⁶⁷ er stefnumótandi sértæk byggðaáætlun fyrir Vestfirði sem felur í sér stöðumat, framtíðarsýn, markmið og aðgerðir. Í henni er falin sýn íbúa svæðisins á það hvernig Vestfirðir eigi að þróast næstu ár. Stefnan tekur tillit til stefnu svæðisskipulags Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030. Vestfirðir hafa mótað sér fjögur meginmarkmið í sóknaráætlun 2020- 2024, en þau eru:

- **Atvinna og nýsköpun:** Fjölga fyrirtækjum, störfum og vel menntuðu starfsfólki og auka þannig verðmætasköpun í landshlutanum.
- **Samfélag:** Hækka menntunarstig með aðgengi að hágæða menntun, auka velferð, bæta lýðheilsu og efla þannig mannauð og atvinnulíf.
- **Umhverfi og skipulag:** Auka umhverfisvitund íbúa, sveitarfélaga og fyrirtækja, bæta aðgengi að sjálfbærum lausnum og draga úr sóun.

⁶⁷ [Sóknaráætlun Vestfjarða 2020-2024.](#)

- **Menning:** Á Vestfjörðum blómstri menning sem er studd af öflugum fyrirtækjum og sveitarfélögum. Þar sé auðugt listalíf, viðburðir og framúrskarandi aðstaða til útiveru.

Sjávarnytjar

Fjölbreytt lífríki Breiðafjarðar hefur gefið ýmis konar hlunnindi og hefur nýting þeirra verið mikilvæg í gegnum tíðina. Hún hefur e.t.v. minna vægi en áður fyrr, en auðlindirnar eru engu að síður enn fyrir hendi og mikil þekking til staðar sem byggja má á í margvíslegu samhengi.

Við ströndina og á sjó er fjölbreytt nýting hlunninda, s.s. þara, þangs, sölva, fjörugróðurs, salts, skelfisks, sels, æðardúns og eggja. Í Breiðafirði eru miklir þarskógar og meira en helmingur af grjót- og klettaströnd landsins þar sem mikil framleiðsla er á þangi, s.s. bólupangi og klóþangi.⁶⁸ Náttúrufar á Breiðafirði skapar góðar aðstæður til saltframleiðslu og eru heimildir um saltframleiðslu á Reykhólum á 18. öld. Nýting jarðhitans er ein grunnforsenda í atvinnulífinu.

Þörungaverksmiðja hefur verið rekin á Reykhólum síðan 1975 og er máttarstólpi byggðar á Reykhólum, auk þess að vera sú eina sinnar tegundar á Íslandi.^{69 70} Norðursalt skaut frekari stoðum undir atvinnulíf í sveitarfélaginu þegar saltverksmiðja hóf rekstur á Reykhólum. Verksmiðjan nýtir heitt affallsvatn frá þörungaverksmiðjunni auk jarðhita staðarins til saltvinnslu úr sjónum.

Árið 2018 var stofnað nýsköpunar- og rannsóknarsetur, Paraklaustur, á Reykhólum á grunni þeirrar miklu þekkingar sem hefur byggst upp í Reykhólahreppi á nýtingu þangs og þara.⁷¹ Þegar fram í sækir er stefnt að

⁶⁸ Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030..

⁶⁹ Umsögn Reykhólahrepps dags.18.9.2020 um frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða (öflun sjávargróðurs í atvinnuskyni).

⁷⁰ Vefur Sjávarklasans, efni sótt þann 7.5.2020.

⁷¹ Umsögn Reykhólahrepps dags.18.9.2020 um frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða (öflun sjávargróðurs í atvinnuskyni).

því að mynda regnhlífarþjónustu sem starfar með efnilegum fyrirtækjum sem vinna að frekari virðisauka sjávargróðurs.⁷²

Verksmiðjurnar tvær eru á iðnaðar- og hafnarsvæðum í Karlsey og rúmast starfsemi þeirra innan þeirra marka sem dregin voru í fyrra aðalskipulagi. Hinsvegar þarf að huga að framtíðarlóð/-húsnæði fyrir Þörungaklaustrið og svæði fyrir mögulega aðra nýja starfsemi sem nýtir sér auðlindir staðarins. Svigrúm er nokkuð á athafnasvæði AT-2, sem er á suðurjaðri þorsins og er tækifæri við deiliskipulagsgerð að skoða hvort það geti hentað fyrir slíka starfsemi. Þá er talið að nýta megi höfnina og hafnarsvæðið frekar en nú er gert.

Á athafnasvæðinu við Tröllenda í Flatey er frystihús, aðstaða fyrir útgerð og starfsmannahús. Mikilvægt er að finna gamla frystihúsinu hlutverk og tækifæri að skapa svigrúm til þess að styðja við notkun þess í ferðaþjónustu.

Á Breiðafirði eru mikilvæg hrygningar- og uppeldissvæði fyrir margar tegundir fiska og fleiri lífverur. Fiskimið eru þar góð. Hvalir eru tíðir á Breiðafirði og smáhveli eins og hnísa og hnýðingur eru algengustu tegundirnar en háhyrningar og hrefnur eru algengar á utanverðum firðinum. Um 20% af íslenska landselsstofninum og um helmingur af útselsstofninum halda sig við Breiðafjörð.

Fiskveiðar eru aðallega utarlega á Breiðafirði, en grásleppuveiðar hafa mest verið stundaðar innarlega í firðinum, þ.e. frá Reykhólum, Stað á Reykjanesi, Flatey og Svefneyjum.⁷³

Vöxtur botnþörunga er mikill í innri hluta fjarðarins og hefur hluti þeirra verið nýttur í langan tíma við þörungavinnslu á Reykhólum.

Almenn stefna íslenskra stjórnvalda um málefni hafsins er sett fram í Hafinu – stefnu íslenskra stjórnvalda⁷⁴. Markmið hennar er að viðhalda

⁷² Vestfjarðastofa. Ársskýrsla 2018.

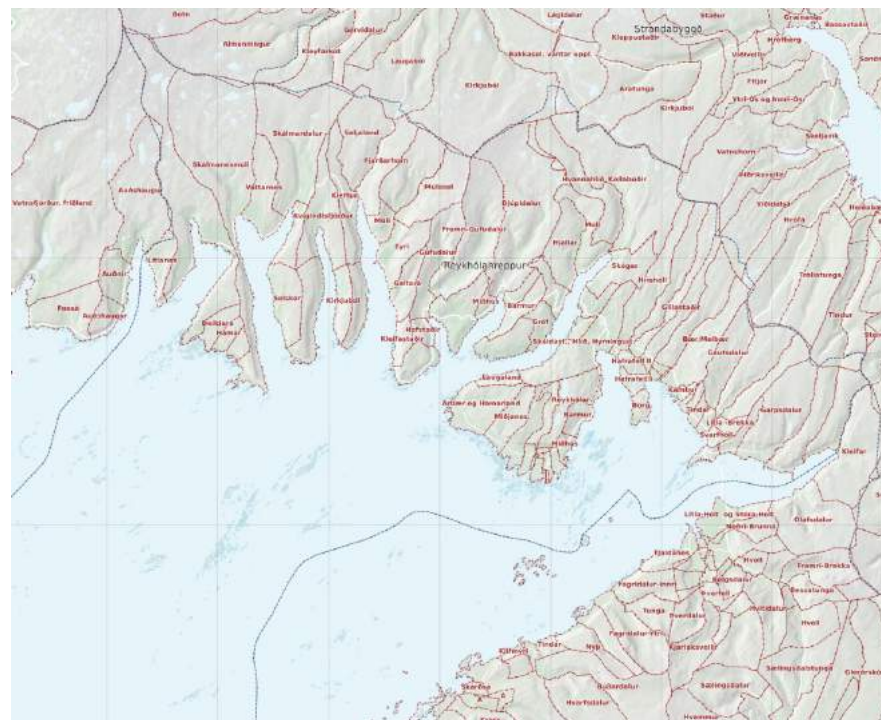
⁷³ Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018. Forsendur.

⁷⁴ [Hafið – samræmd stefnumörkun um málefni hafsins.](#)

heilbrigði, líffræðilegri fjölbreytni og framleiðslugetu hafsins svo nýta megi lifandi auðlindir þess um alla framtíð. Stefna landsskipulagsstefnu um skipulag á haf- og strandsvæðum grundvallast m.a. á þessum markmiðum þar sem kemur fram að skipulag nýtingar á haf- og strandsvæðum skuli grundvallast á heildarsýn á málefni hafsins þar sem viðhaldið verði heilbrigði, líffræðilegri fjölbreytni og framleiðslugetu hafsins. Skipulagsákvæðanir um staðbundna nýtingu á haf- og strandsvæðum byggist á vistkerfisnálgun og stuðli þannig að viðhaldi vistkerfa og sjálfbærri nýtingu auðlinda.⁷⁵

Landbúnaður

Megin landnotkun í dreifbýli Reykhólahrepps er landbúnaður og hefur verið lögð áhersla á að viðhalda sauðfjárrækt eins og kostur er. Með því hefur verið lögð áhersla á að styðja við þróun hefðbundinna búgreina í sátt við umhverfi sitt og styrkja stöðu hefðbundins landbúnaðar sem atvinnugreinar.⁷⁶ Í Svæðisskipulagi Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030 er mörkuð stefna um landbúnað þar sem er lögð áhersla á eflingu sauðfjárþúskaps á svæðinu og sterka tengingu milli landbúnaðar, ferðaþjónustu og menningarstarfsemi. Lögð er áhersla á sjálfbærni og að staðinn verði vörður um náttúrugæði og auðlindir sem landbúnaðarframleiðslan byggir á. Lögð er áhersla á að varðveita sögu bændasamfélagsins á svæðinu og þekkingu í greininni og að svæðið verði þekkt fyrir hágæða, hreinar landbúnaðarvörur og afburðahandverk. Landbúnaður og ferðaþjónusta eru orðin mjög samofin og er blómlegur landbúnaður mikilvægur ferðaþjónustu um land allt og stýrt aðgengi að náttúruperlum skiptir þar miklu máli.⁷⁷

Jarðir í Reykhólahreppi. Heimild: Nytjaland 2006

Skráð lögbýli⁷⁸ í Reykhólahreppi eru fjölmörg en ekki er búið á þeim öllum. Myndin á næstu síðu sýnir sauðfjárþú og kúabú í sveitarfélaginu skv. upplýsingum frá MAST árið 2021.⁷⁹

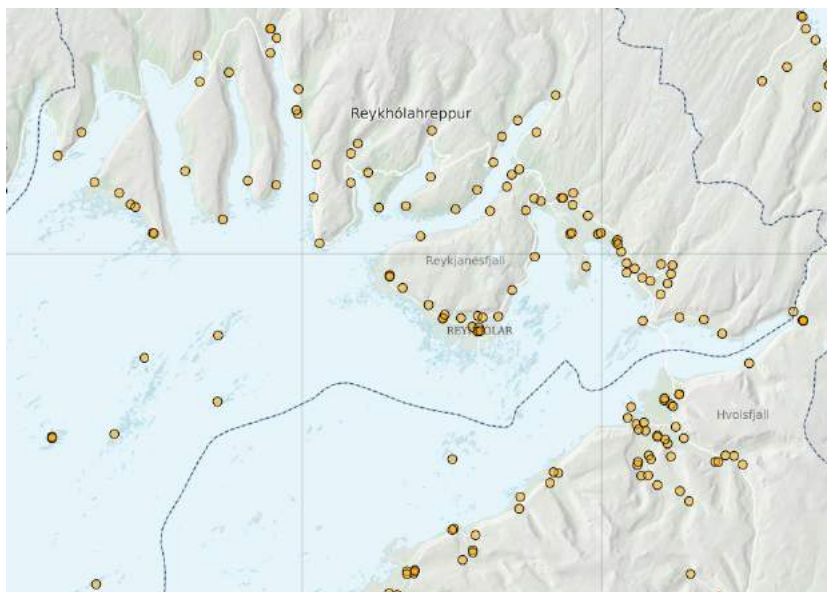
⁷⁵ [Landsskipulagsstefna 2015-2026.](#)

⁷⁶ Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018

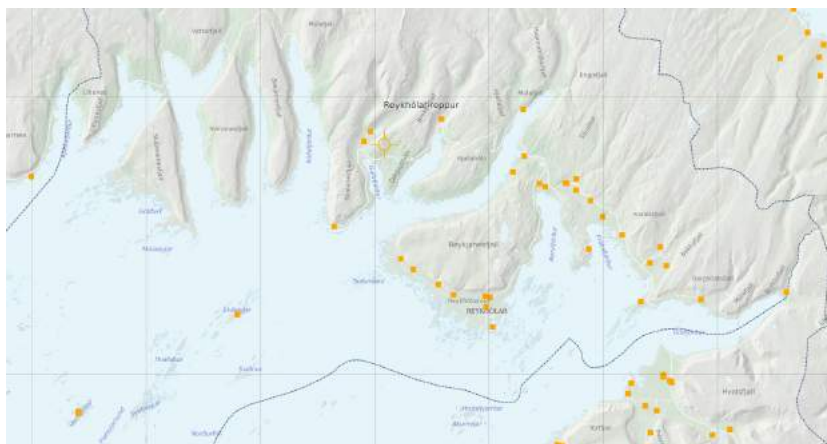
⁷⁷ [Ræktum Ísland. Landbúnaður á 21. Öld. Umræðuskjal](#) (2021).

⁷⁸ [Lögbýlaskrá 2019.](#)

⁷⁹ [https://skyrslur.mast.is/primaryproduction.](https://skyrslur.mast.is/primaryproduction)

Lögbýli í Reykhólahreppi skv. Lögbýlaskrá árið 2019

Frumframleiðsla í Reykhólahreppi skv. MAST (2021). Þessi bú sjást einnig undir "Frumframleiðsla" á www.vefsja.is og [vefsja aðalskipulagsins](http://vefsja.adalskipulagsins.is).

Flokkun landbúnaðarlands

Í mars 2021 gaf atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið út leiðbeiningar um flokkun landbúnaðarlands⁸⁰. Þar eru settar fram greinargóðar lýsingar á fjórum flokkum eftir hentugleika lands til akuryrkju. Hvernig land flokkast ræðst aðallega af jarðvegsaðstæðum annars vegar og landhæð og halla hins vegar, að frádregnu landi þar sem akuryrkja er útilokuð af náttúrulegum ástæðum, t.d. þar sem eru stöðuvötn eða hraun.

Með útgáfu leiðbeininganna er leitast við að uppfylla markmið jarðalaga nr. 81/2004 en í landsskipulagsstefnu er einnig sett fram stefna um að flokkun landbúnaðarlands verði lögð til grundvallar skipulagsákvörðunum. Í leiðbeiningunum eru flokkarnir fjórir skilgreindir sem hér segir:

1. flokkur: Mjög gott ræktunarland

- Góður mójarðvegur og steinefnaríkar mýrar.
- Steinefnahluti jarðvegsins að jafnaði fínkornóttur (sendin mylsna) og ekki með grófri möl.
- Jarðvegsþykkt (dýpt niður á klöpp) a.m.k. 75 cm.
- Land vel þurrk eða auðvelt að þurrka það.
- Ekki miklar mishæðir í landinu.
- Halli innan við 4% (2,29°).
- Hæð yfir sjó að jafnaði undir 100 m.

2. flokkur: Gott ræktunarland

- Mýrar með miklu af lífrænum efnum, lakari móar og góðir sandar og melar.
- Steinefnahluti jarðvegsins að jafnaði fínkornóttur og ekki með mjög grófri möl.
- Jarðvegsþykkt a.m.k. 50 cm.
- Land vel þurrk eða auðvelt að þurrka það.

⁸⁰ Atvinnu- og nýsköpunarráðuneytið, 2021. [Leiðbeiningar um flokkun landbúnaðarlands með tilliti til hæfni til ræktunar](#). Samstarfsverkefni atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis, Skipulagsstofnunar og Landbúnaðarháskóla Íslands.

- Ekki mjög miklar mishæðir í landinu.
- Halli innan við 8% (4,57°).
- Hæð yfir sjó að jafnaði undir 200 m.

3. flokkur: Sæmilegt ræktunarland

- Lakari mýrar, móar, melar og sandar.
- Steinefnahluti jarðvegsins ekki grófari en svo að hægt sé að vinna hann án vandræða.
- Jarðvegsþykkt a.m.k. 25 cm.
- Þurrkunarskilyrði sæmileg.
- Mishæðir ekki meiri en svo að þær hamli notkun landbúnaðartækja.
- Halli innan við 12% (6,84°).
- Hæð yfir sjó að jafnaði undir 300 m.

4. flokkur: Lélegt ræktunarland

Í þennan flokk fellur land neðan 300 m sem ekki uppfyllir skilyrði hinna flokkanna þriggja. Þetta land hentar ekki til akuryrkju en getur hentað vel til beitar, skógræktar eða fyrir tún.

Á þemaupprætti er sett fram grófflokkun fyrir sveitarfélagið allt sem byggir á þeim þáttum flokkunarinnar sem vísa til landhæðar og halla en undanskilin eru svæði sem eru augljóslega grýtt og gróðursnauð skv. athugun á loftmynd og þau svæði þar sem finna má lítt raskað votlendi skv. gögnum Náttúrufræðistofnunar Íslands. Nánari flokkun þarf að fara fram með athugun á vettvangi, þar sem jarðvegsaðstæður eru skoðaðar sérstaklega. Þar sem grófflokkunin tekur ekki tillit til þeirra krafna sem gerðar eru til jarðvegarins má segja að gæði landsins njóti alls vafa og nánari skoðun getur aðeins valdið því að land falli í lakari flokk.

Í almennum skilmálum fyrir landbúnaðarland er áskilið að þar sem framkvæmdir eru fyrirhugaðar verði metið hve vel land hentar til akuryrkju í samræmi við leiðbeiningarnar og þess verði gætt að gott akuryrkjuland spillist ekki á óafturkræfan hátt að óþörfu.

Stór hluti sveitarfélagsins er óbyggt svæði en allt land ofan 200 m er skilgreint í þessum flokki.

Ekki er gerð flokkun fyrir landbúnaðarland á Breiðafjarðareyjum, en þar er ekki gert ráð fyrir akuryrkju á þeim svæðum.

Samkvæmt svörum úr könnun sem var gerð vegna endurskoðunarinnar meðal landeigenda og ábúenda jarða eru áform um skógrækt á nokkrum jörðum og tekur stefnumótun fyrir landbúnaðarsvæði mið af því.

Föst búseta er á tveimur býlum í Flatey. Bændur þar eru með kindur og hænsni, sækja sjóinn og nýta hlunnindin.⁸¹

Skógrækt hefur verið stunduð á vegum verkefnisins Skjólskógar Vestfjarða, nú Skógræktarinnar. Taflan sýnir samningsvæði í Reykhólahreppi.

Jörð	Flatarmál ha
Skógar	86
Mýrartunga II	61,6
Garpsdalur	43,4
Miðjanes	12,9
Skálanes	19,9
Fremri-Gufudalur	15,6
Bær Reykhólasveit	26,9
Hólasel	12,7
Reykhólar	26,8

⁸¹ Framfarafélag Flateyjar, Sótt 28.5.2020 af <https://www.flathey.com/saga>

Höllustaðir	29,5
Skógar	11

Ferðapjónusta

Skipulag í þágu ferðapjónustu

Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar⁸² og Áfangastaðaáætlun Vestfjarða⁸³ marka ramma fyrir skipulagsmál tengd ferðapjónustu. Áfangastaðaáætlunin markar sýn á ferðapjónustu í landshlutanum og setur aðgerðaáætlun til þriggja ára í senn. Í báðum áætlununum eru skilgreindar ferðaleiðir sem draga fram sérstöðu svæðisins og leggja línur um uppbyggingu áningarstaða. Leiðirnar veita möguleika á að próa söguþræði og þematengdar ferðir. Þær geta þannig dregið að gesti og stutt við ferðapjónustu.

Helsta ferðapjónusta í Reykhólahreppi

Í Reykhólahreppi eru þrjú merkt tjaldstæði. Hótel Bjarkalundur er starfræktur yfir sumarmánuðina og er með veitingasal. Í Flatey er hótél og þar er einnig rekinn veitingastaður á sumrin. Á Reykhólum er starfrækt er farfuglaheimili allan ársins hring. Paraböðin í Sjávarsmiðjunni er áhugaverður viðkomustaður sem dregur að.

Fjöldi ferðamanna sem heimsækir Flatey hefur einnig aukist mikið á undanförunum árum og einskorðast ferðamannatíminn nánast við sumartímann og algengast er að ferðamenn stoppi þar í nokkra klukkutíma á milli ferða ferjunnar. Ferðamenn sækjast eftir því að upplifa gamla tíma í vel varðveittu þorpínu og einstaka náttúruna og landslag.

Ferðaleiðir og áfangastaðir

Í áfangastaðaáætluninni er Reykhólahreppur og Strandabyggð skilgreind sem eitt af þremur undirsvæðum Vestfjarða og rímar það vel við svæðisskipulag sveitarfélaganna tveggja auk Dalabyggðar. Í því er skilgreint leiðarkerfi fjögurra ferðaleiða með vinnuheitin: Breiðafjarðarleið,

⁸² Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030.

⁸³ Drög að Áfangastaðaáætlun Vestfjarða 2020.

Dalaleið, Vesturslaufan og Strandaleið. Leiðirnar geta myndað lyk্কjur út frá Vestfjarðaleiðinni⁸⁴ sem áfangastaðaáætlunin skilgreinir.

Vestfjarðaleiðin⁸⁵

⁸⁴ Vestfjarðaleiðin.

⁸⁵ Vestfjarðaleiðin að sumri.

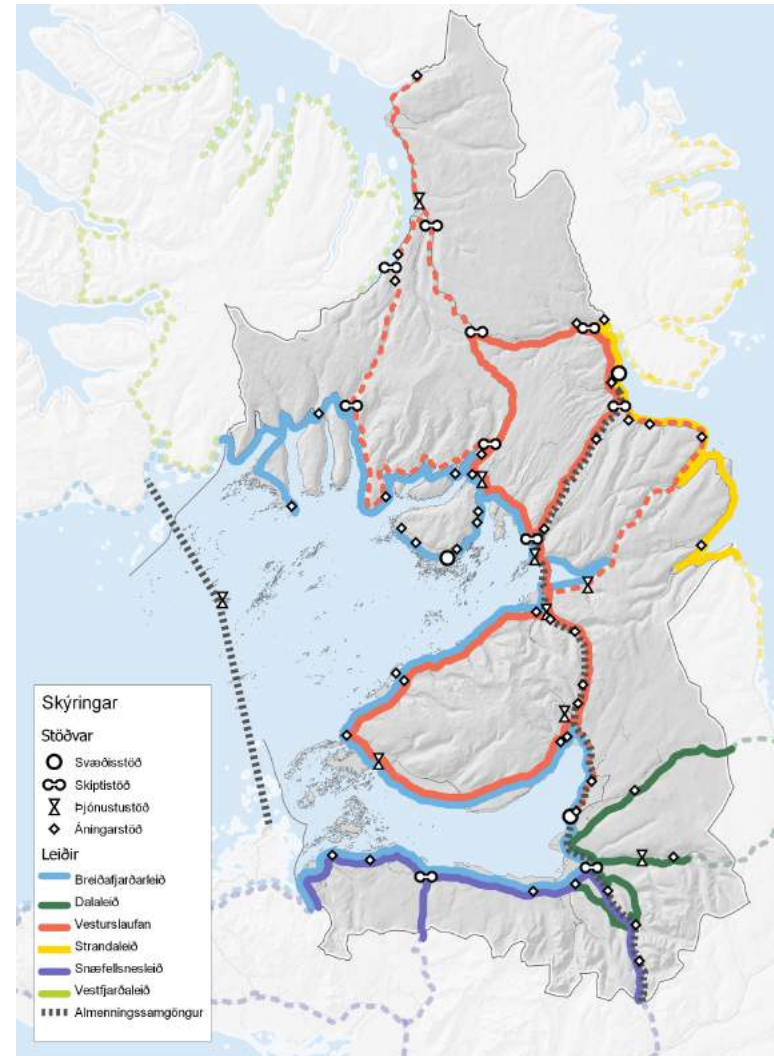
Í svæðisskipulaginu eru mögulegum sögupráðum fyrir hverja leið lýst út frá sérkennum í náttúru, landslagi og sögu. Einnig eru skilgreint kerfi áfangastaða og áningarstaða. Gert er ráð fyrir að þorpin, Reykhólar, Búðardalur, og Hólmavík, séu lykiláfangastaðir (kallaðar svæðisstöðvar) og er það í samræmi við áherslur áfangastaðaáætlunar á uppbyggingu ferðapjónustu í bæjarkjörnum Vestfjarða og á heildstæðar þorpsmyndir. Með stefnunni er leitast við að fjölga ferðamönnum sem nýta sér þá þjónustu sem þar er fyrir og styðja um leið við þjónustu sem íbúar njóta.

Stefna svæðisskipulags miðar að því að með frekari þróun sérstöðu hvers þorps (s.s. jarðhita, þara, salts, galdra, sjávarútvegs, sauðfjár og bænda-/Íslendingasögu) verðu þau ómissandi viðkomustað á ferð um Vestfirði.

Í leiðakerfinu er gert ráð fyrir fjórum tegundum stöðva, þær eru (sjá mynd á næstu síðu):

- Skiptistöðvar þar sem hægt er að fara á milli leiða.
- Svæðisstöðvar þar sem margvísleg þjónusta er í boði.
- Þjónustustöðvar þar sem einhver þjónusta er í boði.
- Áningarstöðvar þar sem eru áhugaverðir staðir eða hægt er að stöðva bíl, borða nesti og njóta hvíldar og útsýnis.

Í aðalskipulaginu er Breiðafjarðarleiðin þróuð áfram sem lykilferðaleið innan Reykhólahrepps. Hún liggur eftir strönd, fyrir mynni dala og botn fjarða, með útsýni til skerja og eyja á aðra veginn en sveita og fjalla á hina. Á leiðinni er fjölbreytt landslag og meðfram henni er byggð í sveitum tenging að Reykhólum þar sem sækja má ýmsa þjónustu (sjá skýringarmynd í kafla 6.3.1).

Ferðaleiðakerfi svæðisskipulags Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar

Stefna svæðisskipulagsins um þema og sögupræði til nánari útfærslu við vörupróun, uppbyggingu, kynningu og markaðssetningu er:

- Þema: Hlunnindabúskapur við strönd og í fjörðum í grennd við síbreytilegt eyja- og skerjalandslag með mögnuðu lífríki.
- Sögupræðir: Fuglar, hlunnindi til sjávar, hlunnindanýting, lífríki í grunnsævi og neðansjávar, þari, salt, jarðhiti, þjóðsögur tengdar sjávarnytjum.

Í svæðisskipulaginu er lagt upp með að á leiðinni verði sett upp fuglaskýli á völdum stöðum í samráði við landeigendur og ferðapjónustuaðila og er kortlagning fulgaskoðunarstaða sem og heildstæð hönnun og uppbygging fuglaskoðunaraðstöðu ásamt miðlun upplýsingaskilgreint sem verkefni í aðgerðaráætlun áfangastaðaáætlunar

Stefna svæðisskipulagsins er að unnið verði að því að bæta vegi og að leiðin verði greiðfær allt árið um kring. Búðardalur og Reykhólar verði lykilverðkomustaðir á leiðinni.

Staðarmótun og staðarandi

Í stefnumótun vestfirskrar ferðapjónustu 2016-2020 er dregin fram eftirfarandi sérstaða;

- Einstök náttúra, friðsæld og öðruvísi upplifun.
- Nálægð við einstaka náttúru: Friðlönd, fossar, fjöll, firðir, hreinleiki og dýralíf.
- Einstök friðsæld: Afskekkt, fámenni, rólegheit, víðátta og kyrrð
- Öðruvísi upplifun: Við erum ævintýragjörn, sjálfbær, skapandi, menningarleg og dularfull.

Við hönnun áfanga- og áningarstaða er tækifæri til að draga fram sérstöðu í landslagi, sögu og menningu og bjóða upp á upplifun, s.s. með bílastæðum, borðum og bekkjum, merktum göngu-, hjóla- og reiðleiðum, í samræmi við áherslur áfangastaðaáætlunar um uppbyggingu gæðaáfangastaða.⁸⁶ Réttir er hægt að nota sem áningarstað, t.d. fyrir

⁸⁶ Meginmarkmið í [Drög að Áfangastaðaáætlun Vestfjarða 2020](#).

nestisstopp. Vaðalfjöllinn eru einstök og áhugaverð til útivistar og Króksfjarðarnes er áhugaverður staður ekki síst m.t.t. þess að vera hlið inn á Vestfirðina. Á svæðinu eru staðir sem bjóða upp á einstakt útsýni og má þar nefna Skálanes og Hjallaháls í Gufudalssveit.

Staðarandi Reykhóla

Í greiningu á auðlegð og sérstöðu Reykhóla sem Reykhólahreppur lét vinna árið 2014 í samráði við íbúa, var staðaranda Reykhóla lýst út frá fimm þemum sem hvert um sig býður upp á eftirminnilega upplifun og möguleika til hagnýtingar í ferðapjónustu.⁸⁷

- Saga og menning vísar til þess að Reykhólar koma oft við sögu að fornu og nýju.
- Lífríki og landslag vísar í fingert samspil klapparholta, tjarna og mýrarfláka ásamt lífinu sem þar þrífst, innrammað af fjallahring.
- Orka birtist sem sýnilegur jarðvarmi, bæði náttúrulegur og sem hagnýt auðlind.
- Strönd er þar sem sjávarföllin gerbreyta umhverfinu tvisvar á sólarhring.
- Ævintýri eru það sem gerist þegar íbúar og gestir uppgötva allan fjölbreytileikann þrátt fyrir að hann láti lítið fyrir sér.

Ýmsir snertifletir eru milli sjávarnytja og ferðapjónustu og má nefna sem dæmi að á Reykhólum er boðið upp á þaraböð með þara unnum í Þörungaverksmiðjunni.⁸⁸ Unnið hefur verið að uppbyggingu heilsutengdrar ferðapjónustu til að auka fjölbreytni í atvinnulífi og liggur fyrir samþykkt deiliskipulag þar sem mótuð hefur verið framtíðarsýn með áherslu á skipulag og hönnun vistvæns áfangastaðar fyrir ferðamenn jafnt sem íbúa og stuðla að jákvæðri upplifun á svæðinu allt árið um kring⁸⁹. Í samræmi við þessa þróun var í svæðisskipulagi Dalabyggðar, Reykhólahrepps og

⁸⁷ Alta, 2014. [Staðarandi Reykhóla](#). Greining og tillögur.

⁸⁸ [Vefur Markaðsstofu Vestfjarða](#), efni sótt 7.5.2020.

⁸⁹ Reykhólahreppur, 2016. Deiliskipulag. Útivistarsvæði og sjávarböð.

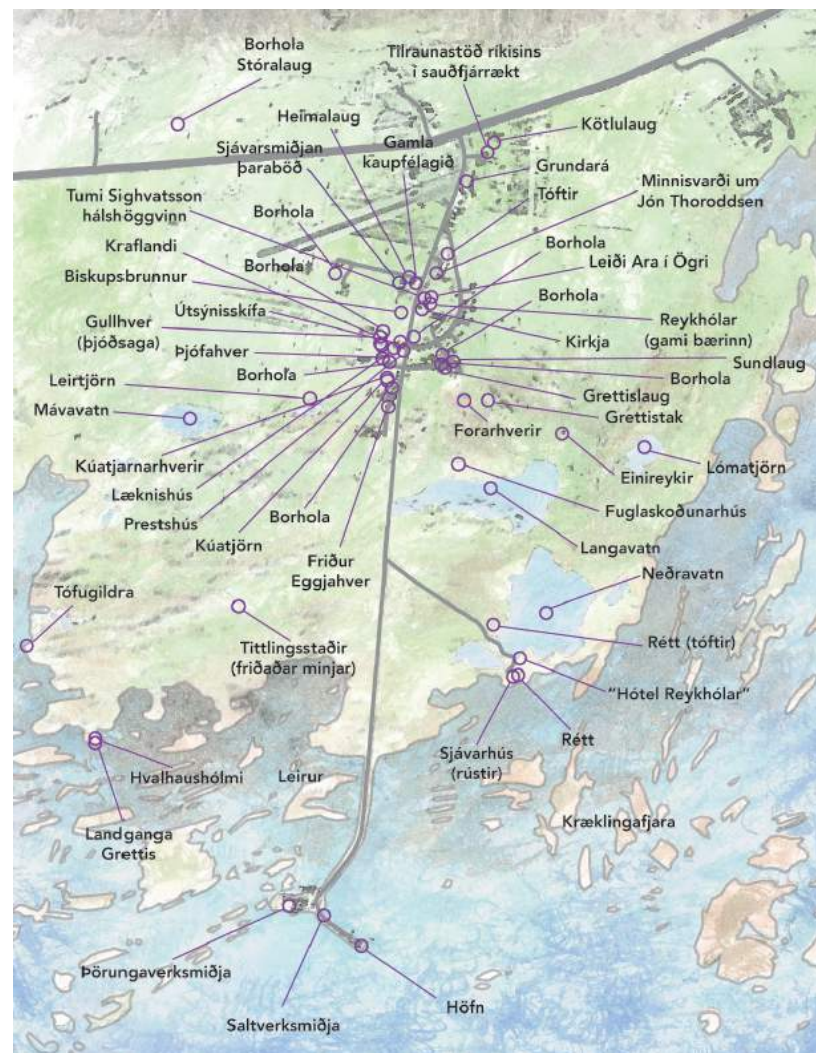
Strandabyggðar mörkuð stefna um að Reykhólar þróist áfram sem þarabaðstaður.

Göngu- og reiðleiðir

Í svæðisskipulagi er gert ráð fyrir að þróaðar verði göngu-, hjóla-, reið- og kayakleiðir út frá ferðaleiðum fyrir akandi. Þá er í áfangastaðaáætlun er lögð áhersla á þróun afþreyingar sem byggir á sérstöðu náttúrunnar og viðhald sérkennis svæðis og náttúru. Í samræmi við þessar áherslur hefur Vestfjarðastofa verið að vinna að kortlagningu göngu- og hjólaleiða víðsvegar á Vestfjörðum, úrbætur á merkingum og aðgengi ásamt miðlun leiða og upplýsinga. Reykhólahreppur hefur unnið að uppbyggingu útivistarleiða í samræmi við þær tillögur sem voru lagðar fram í skýrslunni Staðarandi Reykhóla. Fjallað er um útivistarleiðir í kafla 9 um útivist og afþreyingu.

Önnur atvinnustarfsemi

Auk starfa við landbúnað, sjávarnytjar og ferðaþjónustu, hefur verktakaiðnaður tengdur snjómokstri og framkvæmdum ýmiskonar talsvert vægi í atvinnulífi Reykhólahrepps.⁹⁰

Áhugaverðir viðkomustaðir í og við Reykhóla⁹¹

⁹⁰ Munnleg heimild, fundur skipulags-, bygginga-, húsnæðis-, og hafnarnefndar, 7.5.2020.

⁹¹ Alta, 2014. [Staðarandi Reykhóla](#). Greining og tillögur.

6.3 Markmið

6.3.1 Sveitarfélagið í heild

Landbúnaður:

- Sauðfjárbúskapur verði áfram helsta aðalsmerki héraðsins og megingrein landbúnaðar á svæðinu. Lögð verði áhersla á nýsköpun í eflingu og þróun hans.
- Staðinn verði vörður um hreinleika svæðisins, þau náttúrugæði og auðlindir sem landbúnaðarframleiðsla og aukabúgreinar í dreifbýli byggja á og þær nýttar með sjálfbærum hætti.
- Stuðlað verði að því að sveigjanleiki sé til að stunda aukabúgreinar á landbúnaðarsvæðum.
- Stuðlað verði að varðveislu góðs ræktarlands á landbúnaðarsvæðum í samræmi við landsskipulagsstefnu og leiðbeiningar um flokkun.
- Nytjaskógrækt á landbúnaðarsvæðum felst í framleiðslu skógarafurða, skjólbeltum og annarri hagnýtingu trjágróðurs til landbóta og fegrunar, auk landgræðslu og kolefnisbindingar.

Sjávarnytjar:

- Stuðlað verði að sjálfbærri nýtingu sjávarauðlinda og tryggt að hreinleiki, heilbrigði, líffræðileg fjölbreytni og framleiðslugeta haf- og strandsvæða viðhaldist.
- Unnið verði að eflingu rannsókna og nýsköpunar með áherslu á þang og þara.

Ferðaþjónusta:

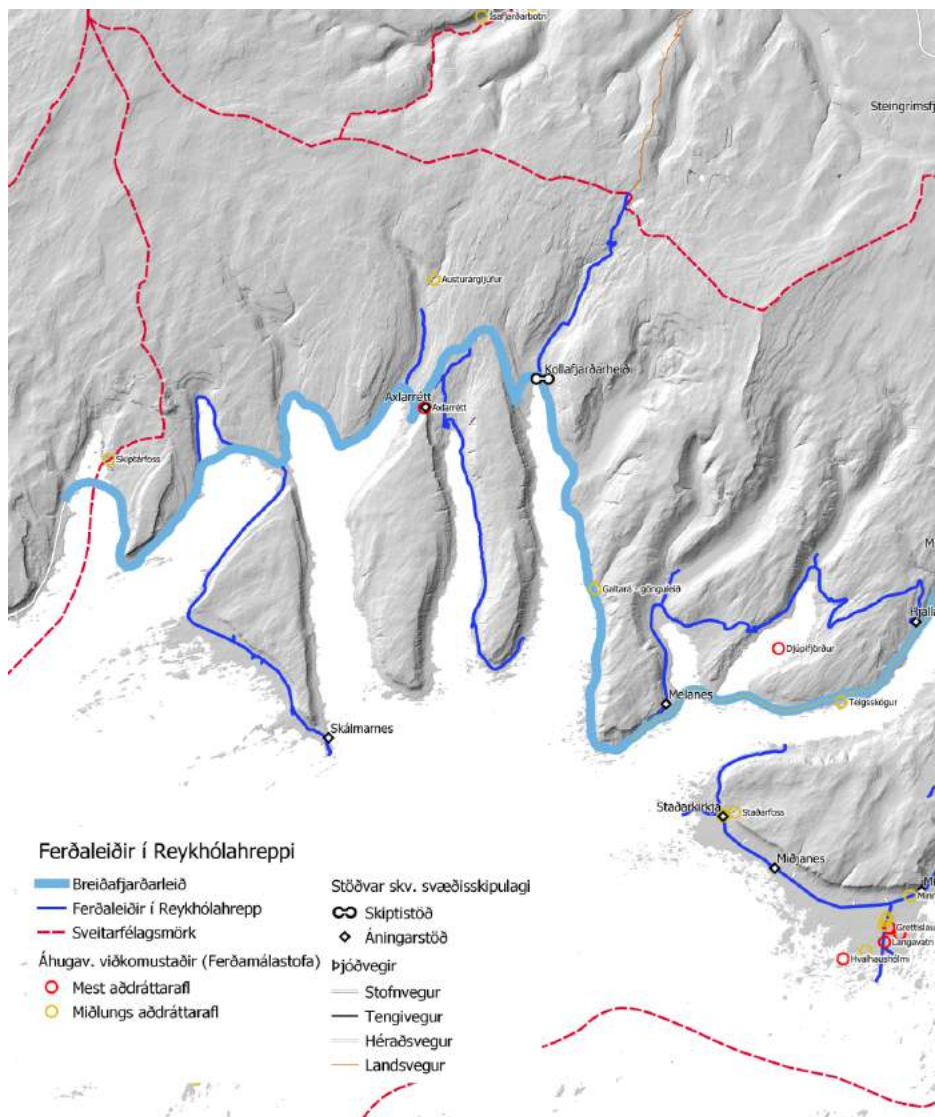
- Ferðaþjónusta eflist sem heilsársatvinnugrein og sem aukabúgrein.
- Jarðhiti og sérkenni í sögu, lífríki og landslagi verði nýtt til uppbyggingar í ferðaþjónustu og við umhverfismótun og mannvirkjagerð verði leitast við að styrkja þau sérkenni og

staðaranda sem þau hafa skapað. Sjá í samhengi við markmið og skilmála í 8. kafla um landslag og lífríki.

- Þróun ferðaleiða taki mið af stefnu svæðisskipulags. Lögð verði áhersla á að þróa ferðaleið meðfram ströndinni með sterkri tengingu við [Vestfjarðaleiðina](#) ásamt með tengingu við styttri og lengri akstur- og útivistarleiðir í grennd hennar. Unnið verði að því að á fjölgva vönduðum og áhugaverðum áningarstöðum á leiðinni, þar sem kostur er að njóta landslags og lífríkis svæðisins, og komast í snertingu við mannlíf þess og sögu. Á leiðinni verði sett upp fuglaskoðunarskýli á völdum stöðum. Staðir fyrir skýlin verði ákveðnir í samráði við landeigendur og ferðaþjónustuaðila. Hönnun skýlanna taki mið af landslags hvers staðar, m.t.t. staðsetningar, efnis, lita og forms.
- Unnið verði að því að bæta aðstöðu fyrir móttöku ferðafólks á Reykhólum og í Flatey.
- Haldið verði opnum þeim möguleika að Reykhólahreppur verði áfangastaður siglinga ferðamanna um Breiðafjörð.

Aðrar atvinnugreinar:

- Önnur atvinnustarfsemi eflist, s.s. tengd framkvæmdum, tækni, skapandi greinum og rannsóknum.

Ferðaleiðir í Reykhólahreppi. Ferðaleiðir um þjóðvegi og aðra vegi sem teljast greiðfærir eða seinfærir skv. tillögu Reykhólahrepps að flokkun vegna í samræmi við reglugerð um vegi í náttúru Íslands⁹²

⁹² [Reglugerð um vegi í náttúru Íslands.](#)

6.3.2 Reykhólar

Sjávarnytjar:

- Jarðhiti verði nýttur til margskonar framleiðslu úr staðbundnum auðlindum sjávar og grunnsævis svæðisins. Rannsóknir og nýsköpun á sviði sjávarnytja eflist. Svigrúm verði fyrir vöxt núverandi iðnaðar- og athafnastarfsemi og í boði verði lóðir fyrir nýja starfsemi, einkum þá sem getur nýtt sér hafnaraðstöðu, jarðhita og aðrar auðlindir sveitarfélagsins til lands og sjávar.

Ferðapjónusta:

- Góð aðstaða verði fyrir móttöku ferðafólks við þá ferðapjónustu sem er starfrækt í þorpinu.

Sjávarnytjar og ferðapjónusta:

- Sterk tengsl verði á milli sjávarnytja, ferðapjónustu og menningarstarfsemi.
- Stuðlað verði að því að Reykhólar þróist áfram sem þarabaðstaður.

Staðarmótun og staðarandi:

- Stuðlað verði að uppbyggingu innviða fyrir ferðamenn sem fellur vel að staðaranda Reykhóla.

Ferðaleiðir og áfangastaðir:

- Lögð verði áhersla á áframhaldandi uppbyggingu útivistarleiða sem tengir saman áhugaverða viðkomustaði í og við Reykhóla (sjá nánar um útfærslu gönguleiða í kafla 9.3.2).

Aðrar atvinnugreinar:

- Búið verði vel að annarri atvinnustarfsemi, s.s. tengdri framkvæmdum, tækni, skapandi greinum og rannsóknum.

6.3.3 Flatey

Landbúnaður og nýting hlunninda:

- Landbúnaður og nýting hlunninda verði í sátt við umhverfið.

Ferðapjónusta:

- Ferðapjónusta þróist innan þolmarka náttúru og mannlífs og umhverfisvænar áherslur séu í öndvegi við þróun hennar.
- Stuðla verði að uppbyggingu sjálfbærrar ferðapjónustu og innviða sem byggist á sögunni og náttúrunni og styrki enn frekar staðarandann í Flatey. Sjá í samhengi við markmið og skilmála um lífríki og landslag í 8. kafla.

Ferðaleiðir og áfangastaðir:

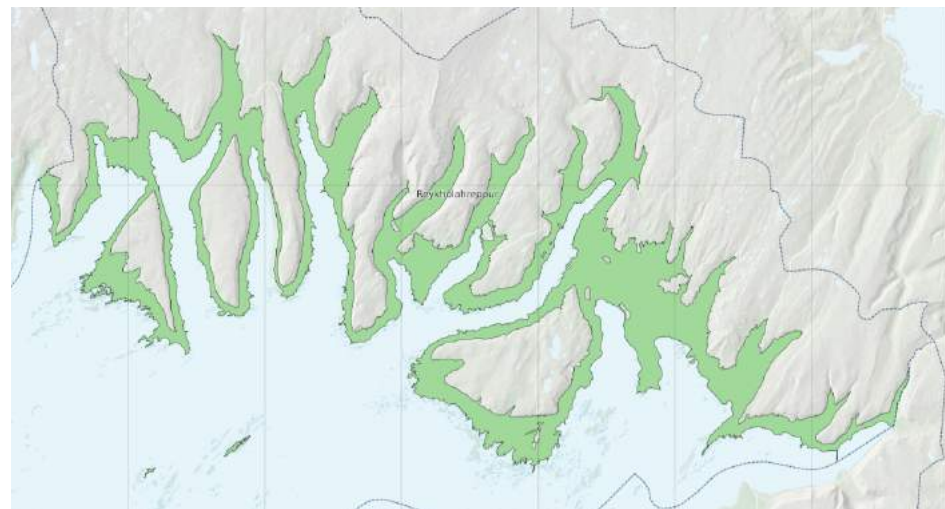
- Stuðlað verði að uppbyggingu gönguleiða og áfangastaða sem segja sögu lands, lífríkis og búsetu og nýtast jafnt íbúum sem gestum, dreifa álagi og beina umferð frá viðkvæmum svæðum. Unnið verði að hönnun og uppsetningu fræðsluskilta og merkinga þar sem við á (sjá nánar um útfærslu gönguleiða í kafla 9.3.3).

6.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti

6.4.1 Landbúnaðarsvæði (L)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði fyrir landbúnað og mannvirki sem tengjast búrekstrinum, með áherslu á búfænað, matvæla- og fóðurframleiðslu

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 6.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um landnotkunarflokkinn landbúnaðarland sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

- Á landbúnaðarsvæðum er fyrst og fremst gert ráð fyrir mannvirkjum og starfsemi sem tengist búrekstri og öðrum landbúnaðarnotum.
- Heimilt að reisa allt að þrjú íbúðarhús, án tengsla við búskap, á hverju lögbýli, auk þeirra íbúðarhúsa sem tilheyra búrekstrinum. Slík hús skulu ávallt standa á sérstaklega afmörkuðum lóðum. Leitast skal við að staðsetja ný íbúðarhús þannig að þau nýti heimreið sem fyrir er.
- Heimilt að reisa allt að þrjú frístundahús á hverju lögbýli. Mælt er til að húsin séu í nágrenni hvert við annað fremur en stök á víðavangi. Húsin skulu ætíð standa á sérstaklega afmörkuðum lóðum.
- Heimilt er, þar sem aðstæður leyfa á hverju lögbýli, að hafa sérhæfðar byggingar, allt að 1500 m², fyrir ferðapjónustu, þ.e. hótél, gistiheimili og byggingar fyrir veitingarekstur. Umfangsmeiri rekstur sem krefst stærri bygginga kallar á afmörkun verslunar- og þjónustusvæðis eða afþreyingar- og ferðamannasvæðis.
- Gert er ráð fyrir að á landbúnaðarsvæðum séu mannvirki fyrir samfélagsþjónustu sem eru í lítilli eða stopulli notkun, svo sem fjárréttir, sveitakirkjur og grafreitir.
- Heimilt er að reisa önnur minniháttar mannvirki sem þjóna landbúnaði, útivist, náttúruskoðun eða hlunnindanýtingu, svo sem gangnamannakofa og fuglaskoðunarbyrgi.
- Gert er ráð fyrir að á landbúnaðarsvæðum séu nauðsynlegir innviðir með tilheyrandi minniháttar mannvirkjum fyrir sorphirðu, vatnsöflun (þ.m.t. borholur), veitu- og fjarskiptakerfi og smávirðjanir allt að 200 kW enda falli mannvirki af þessu tagi vel að landi og séu lítt áberandi.
- Minniháttar efnistaka er heimil á lögbýlum vegna þarfa landbúnaðarins enda fari hún fram utan svæða sem njóta verndar skv. 61. grein náttúruverndarlaga.
- Við mannvirkjagerð skal forðast að spilla góðu akuryrkjulandi skv. mati í samræmi við flokkun eftir leiðbeiningum atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis. Þar sem framkvæmdir eru fyrirhugaðar skal metið hve vel land hentar til akuryrkju í samræmi við leiðbeiningarnar um flokkun landbúnaðarlands og þess verði gætt að gott akuryrkjuland spillist ekki á óafturkræfan hátt að óþörfu.
- Öll mannvirkjagerð og skógrækt á landbúnaðarsvæðum taki tillit til landslagseinkenna, mikilvægra kennileita, náttúrulegra birkiskóga verðmætra vistkerfa og búsvæða, s.s. votlendis og svæða sem njóta verndar skv. 61. gr. laga um náttúruvernd, fjarlægðar frá ám og vötnum, svæða sem henta vel til tún- eða kornræktar, nærliggjandi landnotkunar, fornleifa og annarra búsetuminja. Í umsókn um framkvæmdaleyfi vegna skógræktar komi fram hvernig tekið er tillit til staðhátta, s.s. merkilegra náttúru- og menningarminja, landslagsgerða, fjarlægðar frá vatnsbökkum, veitum og samgönguæðum og til stefnu svæðisskipulags Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar og þessa aðalskipulags. Vísað er í markmið aðalskipulagsins um landslag í kafla 8.3.1.
- Leitast skal við að raska ekki náttúrulegu landslagi að óþörfu heldur beina uppbyggingu á þegar röskuð svæði.
- Framræsing votlendis er ekki heimil á landbúnaðarsvæðum nema hún sé forsenda matvæla- eða fóðurframleiðslu eða vegna samfélagslega mikilvægra þarfa.
- Stuðla skal að því að að halda strönd, fjörum og grunnsævi í náttúrulegu ástandi eins og kostur er og að nýting auðlinda strandarinnar sé sjálfbær. Stór hluti Breiðafjarðar er verndaður með lögum um vernd Breiðafjarðar og nær verndunin til langflestu eyja, hólma og skerja í firðinum. Fyrir

skerjagarð og strandsjó. gildi friðlýsing lögunum og gildandi til stefna í Verndaráætlun Breiðafjarðar 2014-2019 (sjá kafla 8.4.4 um landnotkunarflokkinn vötn, ár, sjór).

- Næst ströndinni þarf að taka tillit til flóðahættu vegna loftslagsbreytinga við hæðarsetningu mannvirkja.
- Varnir vegna náttúruvár eru heimilar.
- Huga þarf að ákvæðum skipulagsreglugerðar um mannvirkjagerð nálægt vegum, ám, vötnum og sjó.
- Gögn vegna útgáfu byggingar- eða framkvæmdaleyfis skulu sýna fram á að gætt hafi verið að varðveislu ræktarlands, menningarminja, vatnafars, jarðmyndana og viðkvæmra vistkerfa og engu slíku spillt að nauðsynjalausu. Sama aðgát skal höfð þegar land er brotið undir nýrækt.

Sértækir skilmálar

Auk markmiða í kafla 6.3 og almennra skilmála gilda eftirfarandi skilmálar um einstök landbúnaðarsvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
L-1 29698,1 ha	Landbúnaðarland á fastalandi	
L-2 22,7 ha	Landbúnaðarland í Flatey	Huga skal að samræmi við Verndaráætlunar Breiðafjarðar. Hluti landbúnaðarsvæðisins í Flatey er innan svæðis sem hefur verið skilgreint sem verndarsvæði í byggð og gilda um það ákvæði laga um verndarsvæði í byggð og er svæðið á þeim grunni skilgreint sem hverfisverndarsvæði, sjá ákvæði hverfisverndar í kafla 8.4.3.
L-4 102,9 ha	Svefneyjar, Skálaeyjar, Sviðnur og Hvallátur	Stór hluti Breiðafjarðar er verndaður með lögum um vernd Breiðafjarðar og nær verndunin til allra eyja, hólma og skerja í firðinum. Stuðla skal að strönd viðhaldist í eins náttúrulegu ástandi eins og kostur er. Varnir vegna náttúruvár eru heimilar. Heimildir sem fram í almennum skilmálum um landbúnaðarland um byggingu íbúðarhúsa og frístundahúsa sem kemur fram í almennum skilmálum eiga ekki við á þessum reit. Þegar fjallað er um í hvaða eyjum er leyfilegt að byggja og hvar, þá er eðlilegt að skoða hvort þar hafi verið byggt áður og hvort um sé að ræða mannvirki tengd hefðbundnum

		<p>hlunnindanyttjum. Skoðun á byggingarsögu eyjanna ætti að vera forsenda framkvæmda og leiðbeinandi varðandi úrlausnir.</p> <p>Leggja ber áherslu á að byggja í anda þeirrar hefðar sem verið hefur í eyjunum. Heimilt er að stofna til framkvæmda sem teljast nauðsynlegar til búskapar á lögbýlum þar eða tengjast búrekstri. Huga skal að samræmi við Verndaráætlunar Breiðafjarðar.</p> <p>Við leyfisveitingar til framkvæmda skal hafa að leiðarljósi:</p> <ul style="list-style-type: none">- Samkvæmt 3. mgr. 6. gr. laga um vernd Breiðafjarðar eru framkvæmdir sem nauðsynlegar og eðlilegar teljast til búskapar á lögbýlum leyfilegar nema spjöllum valdi á menningarsögulegum minjum, náttúruminum eða lífríki.- Þegar fjallað er um í hvaða eyjum er leyfilegt að byggja og hvar, þá er eðlilegt að skoða hvort þar hafi verið byggt áður og hvort um sé að ræða mannvirki tengd hefðbundnum hlunnindanyttjum. Skoðun á byggingarsögu eyjanna ætti að vera forsenda framkvæmda og leiðbeinandi varðandi úrlausnir.- Leggja ber áherslu á að byggja í anda þeirrar hefðar sem verið hefur í eyjunum. Samkvæmt 3 mgr. 6gr. laga nr. 54/1195 um vernd Breiðafjarðar þá er bent á að framkvæmdir, sem nauðsynlegar og eðlilegar teljast til búskapar á lögbýlum, eru leyfilegar nema spjöllum valdi á menningarsögulegum minjum, náttúruminum eða lífríki að mati Umhverfisstofnunar eða þjóðminjaráðs þegar um fornleifar er að ræða. <p>Innan reitsins er heimild er fyrir hafnaraðstöðu sem fyrir er með tilheyrandi aðstöðu.</p>
--	--	--

6.4.2 Athafnavæði (AT)

Skilgreining skipulagsreglugerðar

Svæði fyrir atvinnustarfsemi þar sem lítil hættu er á mengun svo sem léttur iðnaður, hreinleg verkstæði, bílasölur og umboðs- og heildverslanir. Einnig atvinnustarfsemi sem þarfnast mikils rýmis, t.d. vinnuvæði utandyra á lóðum eða starfsemi sem hefur í för með sér þungaflutninga, svo sem vörugeymslur og matvælaíðnaður

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 6.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um þau svæði fyrir athafnasvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

- Vanda skal umhverfisfrágang og umgengni á lóðum þannig að ásýnd verði sem snyrtilegust

Sértækir skilmálar

Auk markmiða í kafla 6.3 gilda og almennra skilmála eftirfarandi skilmálar um þau athafnasvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
AT-2 0,8 ha	Tröllendi, Flatey <i>Í gildi er deiliskipulag athafnasvæðis við Tröllenda í Flatey, samb. árið 2016. Í því er komið fyrir fjórum lóðum. Skilgreind er lóð fyrir gamlan gamlan geymsluskúr sem stendur vestan fiskvinsluhúss, vatnstank, olíutank, mastur og lóð undir nýbyggingu norðaustast á svæðinu.</i>	Heimild er fyrir byggingu gistaðstöðu fyrir starfsfólks atvinnufyrirtækja í Flatey. Vegna aðstæðna í Flatey skal leitast við að spara orku og neysluvatns. Áhersla skal lögð á góðan umhverfisfrágang og að allar framkvæmdir falli vel að umhverfinu og þeirri byggð sem fyrir er. Skilmálar fyrir stærðir lóða, byggingarreita og bygginga eru settir í deiliskipulagi.
AT-4 7,2 ha	Athafnasvæði við Suðurbraut, Reykhólum <i>Á svæðinu er aðstaða sem tengist athafnaastarfsemi í sveitarfélaginu, t.d. aðstaða björgunarsveitar, slökkvistöð, verkstæði. Á svæðinu er söfnunarstaður fyrir ýmsan stærri úrgangs sem fellur til, s.s. bílhræ. Deiliskipulag er ekki í gildi.</i>	Reiturinn er ætlaður fyrir aðstöðu sem tengist athafnastarfsemi. Svigrúm er fyrir 2-3 nýjar lóðir fyrir athafnastarfsemi syðst á svæðinu, þ.m.t. rannsóknar- og þróunarstarfsemi tengda auðlindum svæðisins.
AT-6 0,3 ha	Athafnasvæði vestan Barmahlíða, Reykhólum <i>Á reitnum eru tvær byggingar þar sem starfrækt er framleiðsla og ferðaþjónusta. Deiliskipulag er ekki í gildi.</i>	

6.4.3 Afþreyingar- og ferðamannasvæði (AF)

Skilgreining skipulagsreglugerðar

Svæði fyrir afþreyingu og móttöku ferðafólks, þ.m.t. þjónustumiðstöðvar á hálendi og verndarsvæðum, fjallaskálar, tjald- og hjólhýsasvæði og skemmtigarðar.

Sértækir skilmálar

Auk markmiða í kafla 6.3 gilda eftirfarandi skilmálar um afpreyingar- og ferðamannasvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppdráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
AF-2 0,3 ha	Krákuvör, Flatey <i>Tjaldsvæði á túni suðvestur af Krákuvör.</i>	Reiturinn er ætlaður fyrir tjaldsvæði og aðstöðu því tilheyrandi.
AF-4	Tjaldsvæði í Djúpadal	Reiturinn er ætlaður fyrir tjaldsvæði og aðstöðu því tilheyrandi.
AF-6 0,9 ha	Tjaldsvæðið í Reykhólabyggð	Reiturinn er ætlaður fyrir tjaldsvæði og aðstöðu því tilheyrandi.

7 Samfélagsþjónusta og menningarlíf

7.1 Meginmarkmið

Að skipulag skapi góða umgjörð fyrir samfélagsþjónustu og menningarlíf.

Til að stuðla að þessu **meginmarkmiði** eru í kafla 7.3 sett fram **markmið** um:

- Samfélagsþjónusta
- Verslun og þjónusta
- Stíga í þéttbýli

Heimsmarkmið sem tengjast þessu meginmarkmiði

Til að stuðla að þeim markmiðum eru í kafla 7.4 settir **almennir skilmálar** og **sértækir skilmálar** fyrir svæði sem falla í eftirfarandi landnotkunarflokka:

- Verslun og þjónusta (VP).
- Samfélagsþjónusta (S).
- Vegir, götur og stígar (VE)

Í kafla 7.2 er gerð grein fyrir helstu **forsendum** markmiða og skilmála.

7.2 Forsendur

Auk þess að vera iðnaðarþorp gegna Reykhólar mikilvægu hlutverki sem eini þjónustukjarni sveitarfélagsins. Þar er stjórnsýsla sveitarfélagsins, grunnskóli, leikskóli, hjúkrunarheimili, sundlaug, íþróttahús og kirkja. Störf við opinbera þjónustu hafa mikið vægi í atvinnulífinu, einkum Reykhólaskóla og dvalarheimilið Barmahlíð. Menningararfur sem snýr að bændasamfélagi, sjávarnytjum og tengslum manns og sjávar á svæðinu er merkilegur. Söfn, sýningar og handverksmarkaður gefa tækifæri til að koma vörum úr héraði á framfæri.

Í Reykhólaskóla voru haustið 2020 um 36 nemendur á leik- og grunnskólastigi. Skólahúsnæðið er talið geta mætt mögulegri fjölgun nemenda, en byggingin er hins vegar í slæmu ásigkomulagi og er þörf á endurnýjun.

Á Reykhólum er hjúkrunarheimili, en heimilið hefur 13 hjúkrunarrými og 2 í dvalarrými.⁹³ Barmahlíð uppfyllir ekki nútímakröfur og er talin þörf á nýrri uppbyggingu með svigrúmi fyrir þjónustuíbúðir fyrir eldri borgara.

Skrifstofa sveitarfélagsins er í stjórnsýsluhúsinu við Maríutröð. Héraðsbókasafn Reykhólahrepps er í gamla leikfimisalnum í Reykhólaskóla.⁹⁴ Heilbrigðisstofnun Vesturlands (HVE) starfrækir heilsugæslu í Búðardal, en hægt er að sækja heilsugæsluþjónustu á Reykhólum einu sinni í viku.⁹⁵

Rekstur verslunar á Reykhólum hefur gengið erfiðlega enda þorpið lítið, ekki í alfaraleið og í innan við klukkustundarakstri frá Hólmavík og Búðardal. Forsendur fyrir verslun og aðra einkaþjónustu hafa því verið veikar en horft er til þess að þær geti styrkst með fjölgun ferðamanna til Íslands og eflingu ferðaþjónustu á staðnum.

⁹³ VSÓ Ráðgjöf (2019). Reykhólahreppur. [Húsnæðisáætlun 2019-2027](#).

⁹⁴ [Vefur Reykhólahrepps](#), efni sótt 7.5.2020.

⁹⁵ [Vefur Heilbrigðisstofnunar Vesturlands](#), efni sótt 7.5.2020.

Reykhólahreppur starfrækir slökkvilið Reykhólahrepps, sem sinnir brunavörnum og eldvarnareftirliti.

Sex kirkjur er í sveitarfélaginu.

Ýmis áhugaverð söfn og sýningar eru í Reykhólahreppi. Þar má nefna Arnarsetrið, sem helgað er Íslenska haferninum, Dráttarvélasafnið á Grund og Dráttarvéla-, fornþíla- og smámunasafnið á Seljanesi sem bjóða upp á ýmsa skemmtilega sýningargripi. Bóta- og hlunnindasýningin á Reykhólum er í gamla samkomuhúsinu í sama húsi og upplýsingamiðstöð ferðafólks. Sýningin er helguð hlunnindanýtingu við Breiðafjörð, allt frá fyrri tíð, en að hluta allt fram á þennan dag⁹⁶.

Handverksfélagið Assa í Reykhólahreppi starfrækir handverksmarkað, nytjamarkað og bókamarkað í kaupfélagshúsinu gamla í Króksfjarðarnesi. Á markaðnum, sem er opin á sumrin, er að finna fjölbreytt handverk og er áhugaverður viðkomustaður fyrir gesti.⁹⁷

⁹⁶ [Vefur Reykhólahrepps](#), efni sótt 7.5.2020

⁹⁷ [Vefur Reykhólahrepps](#), efni sótt 7.5.2020

7.3 Markmið

7.3.1 Sveitarfélagið í heild

Samfélagsþjónusta:

- Íbúar njóti sem bestar nærþjónustu. Góðar samgöngur tryggi gott aðgengi að góðri heilbrigðis- og félagsþjónustu innan sveitarfélagsins og sérfræðiþjónustu sem þarf að sækja út fyrir sveitarfélagið.

7.3.2 Reykhólar

Samfélagsþjónusta

- Samfélagsþjónusta verði áfram byggð upp í miðkjarna þorpsins á Reykhólum. Tryggt verði nægjanlegt rými fyrir framtíðarþróun skólafnana miðsvæðis og vanda skal umhverfisfrágang þannig að aðstæður til leikja, íþróttar og annarrar útiveru séu sem bestar.

Heilbrigðisþjónusta:

- Unnið verði að endurnýjun hjúkrunarheimilisins sem og uppbyggingu þjónustuíbúða á Reykhólum.

7.3.3 Flatey

Samfélagsþjónusta

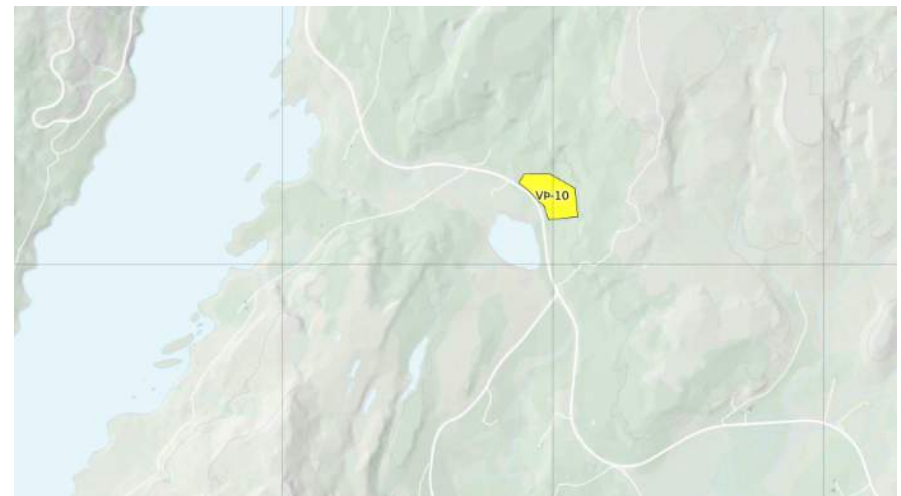
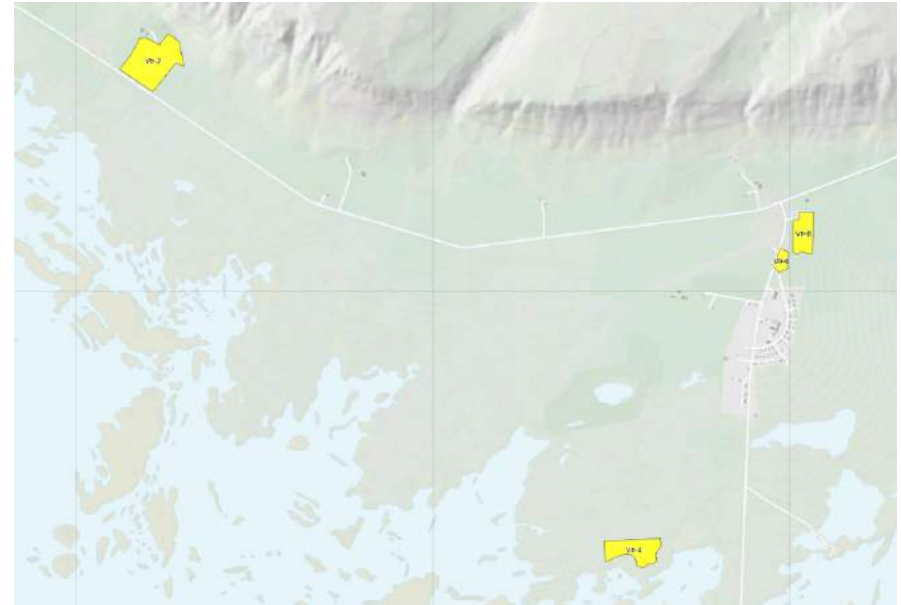
- Kirkju og kirkjusvæði verði vel við haldið.

7.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokkka og landnotkunarreiti

7.4.1 Verslun og þjónusta (VP)

Skilgreining skipulagsreglugerðar

Svæði þar sem gert er ráð fyrir verslun og þjónustu, þ.m.t. hótélum, gistiheimilum, gistiskálum, veitingahúsum og skemmtistöðum.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti:

Auk markmiða sem skilgreind eru í kafla 7.3 gilda eftirfarandi skilmálar um þau verslunar- og þjónustusvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VP-2 8,6 ha	Miðjanes - ferðaþjónusta <i>Svæðið er vegna landhalla í flokki 2 og 3 skv. flokkun landbúnaðarlands og gæti flokkast neðar þegar jarðvegur hefur verið skoðaður.</i>	Heimilt að byggja 12 einingar fyrir ferðaþjónustu (hver eining allt að 35 m ²) og 4 frístundahús. Skilmálar fyrir stærðir lóða, byggingarreita og bygginga eru settir í deiliskipulagi.
VP-4 4,6 ha	Heilsuhótel, Reykhólum <i>Í gildi er deiliskipulag fyrir útivistarsvæði og sjávarböð við Reykhóla, samþ. 2016. Í því er gert ráð fyrir að uppbyggingu sjávarbaða í nánd við sjóinn og þarann ásamt gistingu og annarri þjónustu. Staðsetning Sjávarbaðanna við Laugavík á Titlingastaðarnesi undirstrikar sterka upplifum á sjávarföllum við ströndina.</i>	Reiturinn er ætlað fyrir heilsuhótel með allt að 80 herbergjum, allt að 4000 m ² . Taka skal tillit til landslags og náttúru á svæðinu og fella byggingar og önnur mannvirki vel að landslagi. Tryggja skal gott aðgengi að útivistarsvæðinu.
VP-6 1,0 ha	Verslunar- og safnasvæði, Reykhólum <i>Reiturinn er austan Karlseyjarvegur og á honum er verslunin Hólabúð og gamla samkomuhúsið þar sem Bata- og hlunnindasýningin er til húsa. Í tengslum við sýninguna hefur verið rekið kaffihús og í samkomuhúsinu er einnig upplýsingamiðstöð fyrir ferðamenn.</i>	Reiturinn er ætlaður fyrir verslanir, ferðaþjónustu (s.s. veitingar, gistingu og upplýsingagjöf), söfn, sýningar og ýmiskonar menningarstarfsemi. Svigrúm fyrir breytingar á núverandi húsnæði og nýbyggingar sem falla að nýtingu og yfirbragði svæðisins. Góður frágangur verði á svæðinu og góð tenging að og frá því fyrir gangandi og hjólandi. Nýrri verslun og þjónustu verði beint á þetta svæði.
VP-8 3,3 ha	Álftaland, Reykhólum <i>Reiturinn er austan Karlseyjarvegur, rétt eftir að beygt er af Reykhólasveitarvegi inn þorpið. Á reitnum er gistiheimilið Álftaland.</i>	Reiturinn er ætlaður fyrir ferðaþjónustu (s.s. veitingar, gistingu og upplýsingagjöf), söfn, sýningar og ýmiskonar menningarstarfsemi. Við landslagsmótun og frekari mannvirkjagerð skal taka mið af legu reitsins við aðkomu í þorpið og nálægð við sveitarstjórnarskrifstofu og leitast við að nýta það tækifæri sem best til

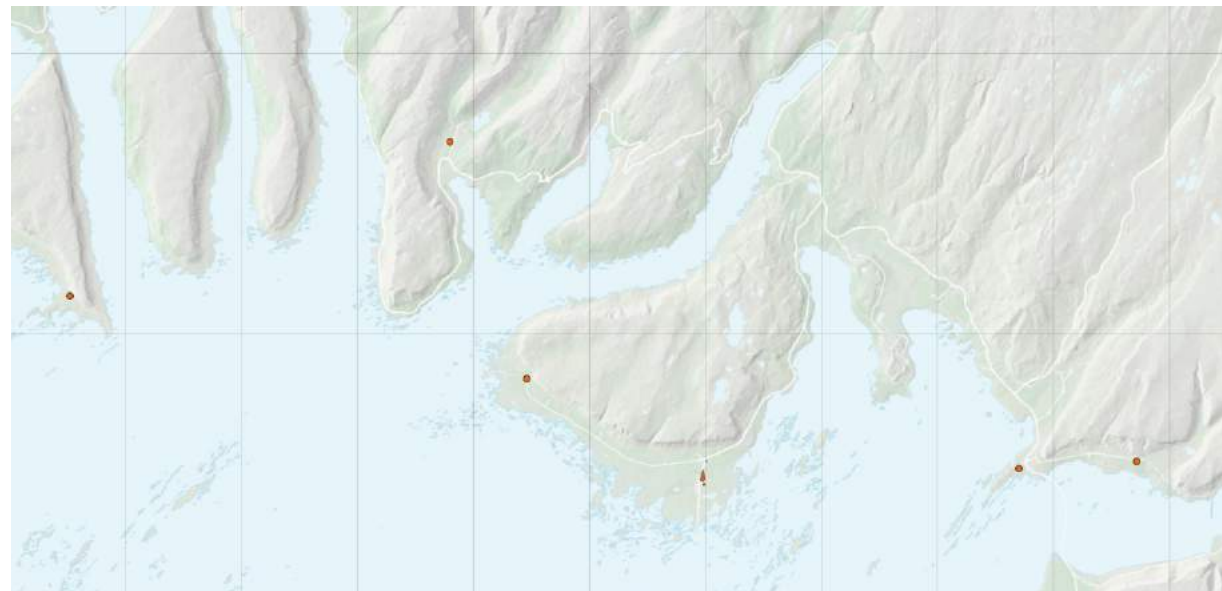
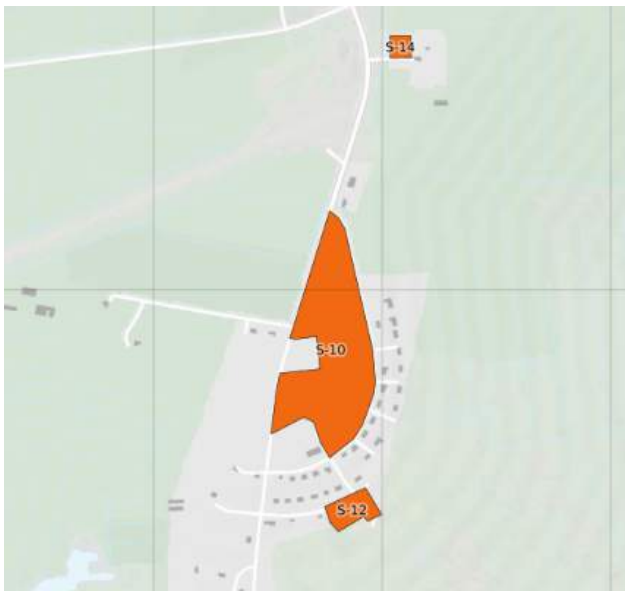
	<p>Á reitnum er einnig geymsluskemma. Við norðvesturhorn reitsins er skrifstofa sveitarfélagsins (reitur S-6). Sameiginleg aðkoma er að skrifstofunni og gistiheimilinu.</p>	<p>að marka kennileiti sem eins konar hlið inn í þorpið.</p>
<p>VP-10 12,3 ha</p>	<p>Bjarkalundur í Berufirði Reiturinn er ofan og neðan Vestfjarðavegar, miðja vegu á milli Berufjarðar og Þorskaðfjarðar, rétt eftir gatnamót við Reykhólasveitarveg. Í gildi er deiliskipulag frá 2003 m.br. samþ. 2007 sem nær til svæðis umhverfis Hótel Bjarkalund og Berufjarðarvatn. Deiliskipulagið afmarkar byggingarreit núverandi hótels og fyrir mögulega stækkun þess, reiti fyrir tjaldsvæði og smáhýsi, ásamt útivistarsvæði við vatnið. Deiliskipulagið nær einnig til 9 lóða fyrir sumarbústaði en með aðalskipulagsbreytingu árið 2010 var svæðið minnkað og lóðum fækkað úr 6 í 3 og í staðinn gert ráð fyrir 3 íbúðarhúsum. Deiliskipulagi hefur ekki verið breytt til samræmis.</p>	<p>Reiturinn verslunar- og þjónustusvæði ætlaður fyrir ferðaþjónustu (s.s. veitingar, gistingu og upplýsingagjöf), söfn, sýningar og menningarstarfsemi, ásamt frístundahúsum og íbúðarhúsnæði. Innan reitsins er heimild fyrir tjaldsvæði og aðstöðu því tilheyrandi. Innan reitsins er heimild fyrir þremur íbúðarhúsum. Á reitnum er heimilt að deiliskipuleggja allt að 10 frístundahús. Skilmálar fyrir stærðir lóða, byggingarreita og bygginga eru settir í deiliskipulagi.</p>
<p>VP-12</p>	<p>Króksfjarðarnes, ofan Þjóðveg Króksfjarðarnes var áður verslunar- og þjónustustaður við Þjóðveginn á nesinu milli Gilsfjarðar og Króksfjarðar. Gamla kaupfélagshúsið hefur síðustu ár verið nýtt fyrir Arnarsetur Íslands, nytjamarkað,</p>	<p>Reiturinn er ætlaður fyrir ferðaþjónustu (s.s. veitingar, gistingu og upplýsingagjöf), söfn, sýningar og menningarstarfsemi, ásamt íbúðarhúsum og frístundahúsum.</p>

	<p><i>kaffihús og upplýsingaþjónusta fyrir ferðafólk. Á svæðinu eru einnig 3 íbúðarhús.</i></p>	
--	---	--

7.4.2 Samfélagsþjónusta (S)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði fyrir stofnanir og fyrirtæki sem óháð eignaraðild veita almenna þjónustu við samfélagið, svo sem menntastofnanir, heilbrigðisstofnanir, menningarstofnanir, félagslegar stofnanir, trúarstofnanir og aðrar þjónustustofnanir ríkis, sveitarfélaga eða annarra aðila.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti

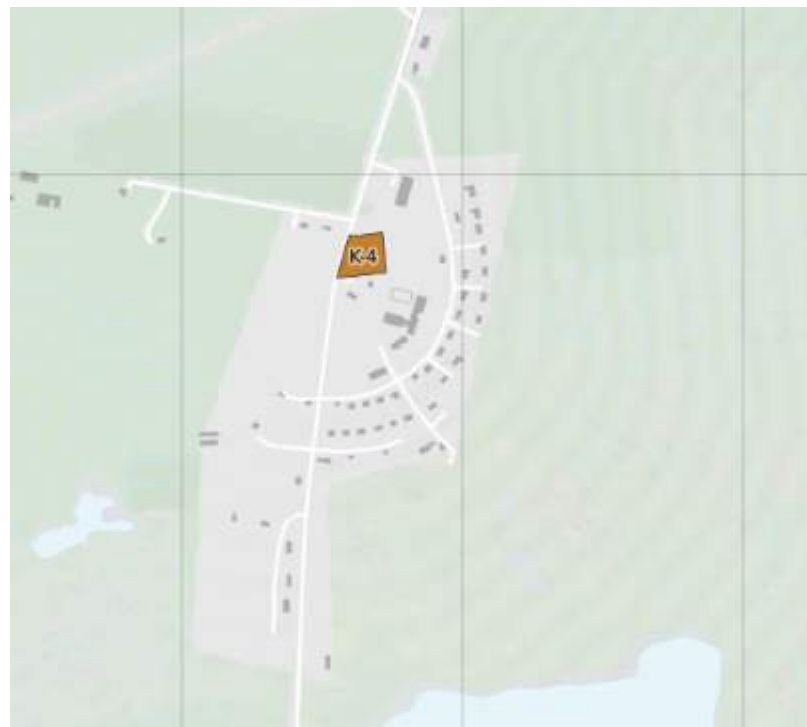
Auk markmiða sem skilgreind eru í kafla 7.3 gilda eftirfarandi skilmálar um einstök samfélagsþjónustusvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
<p>S-2 0,6 ha</p>	<p>Flateyjarkirkja í Flatey og bókhlaða, Flatey <i>Á reitnum er kirkja og bókhlaða. Kirkjan í Flatey var byggð árið 1926, hún er steinsteypt og skreytt loftmyndum og altarisöflu eftir Baltasar. Bókhlaðan í Flatey er timburhús reist 1864.</i></p>	<p>Reiturinn er ætlaður fyrir kirkju og bókhlöðu. Húsin eru friðlýst hús, skv. lögum um menningarminjar nr. 80/2012. Um svæðið gilda ákvæði laga um verndarsvæði í byggð og er svæðið þeim grunni skilgreint sem hverfisverndarsvæði HV-2 og settir eftirfarandi skilmálar:</p> <p>Unnið verði að því að vernda og styrkja svipmót byggðarinnar og viðhalda byggingarlistarlegu og menningarsögulegu gildi hennar, ásamt samspili við einstaka náttúru og landslag. Stuðlað verði að verndun og viðhaldi einstakra húsa sem og þorpsins sem heildar. Það verði gert með því að hlúa að fjölbreyttum bæjarrýmum og samspili við landslag, s.s. göturýmum og torgum í þorpinu og áhugaverðum sjónlínunum að kennileitum á eyjunni. Í skipulagi séu settir sveigjanlegir skilmálar sem svo nýta megi húsin sem best. Leggja skal áherslu á að endurgera og viðhalda húsum, umhverfi og almenningsrýmum með þeim hætti að það styrki heildarásýnd verndarsvæðisins og bæta það sem fyrir er og færa hús og mannvirki nær upphaflegri gerð eftir því sem tækifæri gefst.</p> <p>Stuðlað verði að vernd fornminja og landslagssérkenna sem bera vitnisburð um söguna. Tryggja vernd einstakrar náttúru, landslags og landslagsheilda. Það verði gert með því að:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gera grein fyrir minjum og setja verndarákvæði um þær. - Skilgreina gönguleiðir og áfangastaði sem segja sögu lands, lífríkis og búsetu og nýtast jafnt íbúum sem gestum, dreifa álagi og beina umferð frá viðkvæmum svæðum. - Hanna og setja upp fræðslukilti og merkingar þar sem við á. - Bæta þjónustu við ferðamenn, s.s. salerni og ruslatunnur. - Tryggja samræmi við stefnu í Verndaráætlun fyrir Breiðafjörð. <p>Stuðlað verði að endurgerð og viðhaldið mannvirkja sem bæði eru merkilegar minjar og þjóna ennþá mikilvægu hlutverki, s.s. garðar og bryggjur. Frekari skilmálar skulu skilgreindir í deiliskipulagi.</p>
<p>S-4</p>	<p>Skálmarneskirkja í Múlasveit</p>	

	<i>Kirkja hefur verið í Skálmarnesi síðan um 1200 og var hún helguð heilögum Lárentíusi.</i>	
S-6	Gufudalskirkja í Gufudalssveit <i>Kirkju í Gufudal er fyrst getið um 1200 en var kirkjan helguð Guði og hinum helga krossi í kaþólskum sið. Timburhús reist 1908. Höfundur Rögnvaldur Ólafsson arkitekt. Kirkjan er friðlýst.</i>	Um friðlýst hús gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
S-8	Staðarkirkja á Reykjanesi <i>Sóknarkirkjan á Stað var lögð niður árið 1957 en kirkjan sjálf sem var reist 1864 stendur enn og er byggingin friðlýst.</i>	Um friðlýst hús gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
S-10 5,6 ha	Barmahlíð <i>Á svæðinu er hjúkrunarheimili, grunn- og leikskóli, kirkja og prestsbústaður.</i>	Reiturinn er ætlaður fyrir samfélagsþjónustu. Svigrúm er fyrir breytingar á núverandi húsnæði og nýbyggingar sem styrkja þjónustu sveitarfélagsins, þ.m.t. byggingu þjónustuíbúða fyrir eldri borgara. Huga skal að skjólmyndum og góðum umhverfisfrágangi.
S-12 0,5 ha	Grettislaug, Reykhólum <i>Sundlaugarsvæði.</i>	Reiturinn er ætlaður fyrir sundlaug. Svigrúm er fyrir breytingar á núverandi húsnæði og nýbyggingar.
S-14 0,2 ha	Stjórnsýsluhús Reykhólahrepps, Reykhólum <i>Á reitnum er stjórnsýsluhús Reykhólahrepps.</i>	Reiturinn er ætlaður fyrir stjórnsýsluhús Reykhólahrepps. Huga skal að skjólmyndun að og góðum umhverfisfrágangi.
S-16	Garpsdalskirkja í Gilsfirði. <i>Garpsdalur hefur verið kirkjustaður síðan snemma á öldum. Kirkjan sem nú stendur er úr timbri og járnklædd var byggð á árunum 1934-35 og vígð 16. júní 1935.</i>	

7.4.3 Kirkjugarðar og grafreitir (K)

Skilgreining skipulagsreglugerðar
Svæði fyrir kirkjugarða og grafreiti.

Sértækir skipulagsskilmálar um landnotkunarreiti

Auk markmiða sem skilgreind eru í kafla 7.3 gilda eftirfarandi skilmálar um þá kirkjugarða sem afmarkaðir eru á skipulagsuppdráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
K-2 0,2 ha	Kirkjugarður í Flatey <i>Aflagður kirkjugarður í Flatey.</i>	Kirkjugarðurinn er innan hverfisverndarsvæðis og verndarsvæðis í byggð og um hann gilda skilmálar verndarsvæðis í byggð, sjá skilmála fyrir Þorpið í Flatey í kafla 4.4.2 Svæði fyrir frístundabyggð.
K-4 0,5 ha	Kirkjugarður á Reykhólum	Reiturinn er ætlaður kirkjugarði og mannvirki honum tilheyrandi. Umhverfisfrágangur og aðgengi akandi og gangandi skal vera í samræmi við hlutverk reitsins.

8 Landslag, minjar og lífríki

8.1 Meginmarkmið

Að skipulag og staðarmótun taki mið af sérkennum landslags, lífríkis og minja.

Til að stuðla að þessu **meginmarkmiði** eru í kafla 8.3 sett fram **markmið** um:

- Landslag og mannvirkjagerð
- Náttúru- og menningarminjar

Heimsmarkmið sem tengjast þessu meginmarkmiði

Til að stuðla að þeim markmiðum eru í kafla 8.4 settir **almennir skilmálar** og **sértækir skilmálar** fyrir svæði sem falla í eftirfarandi landnotkunarflokka:

- Óbyggð svæði (ÓB)
- Vötn, ár og sjór (V)
- Hverfisverndarsvæði (HV)
- Friðlýst svæði (FS)
- Minjavernd (MV)

Í kafla 8.2 er gerð grein fyrir helstu **forsendum** markmiða og skilmála.

8.2 Forsendur

Landslag

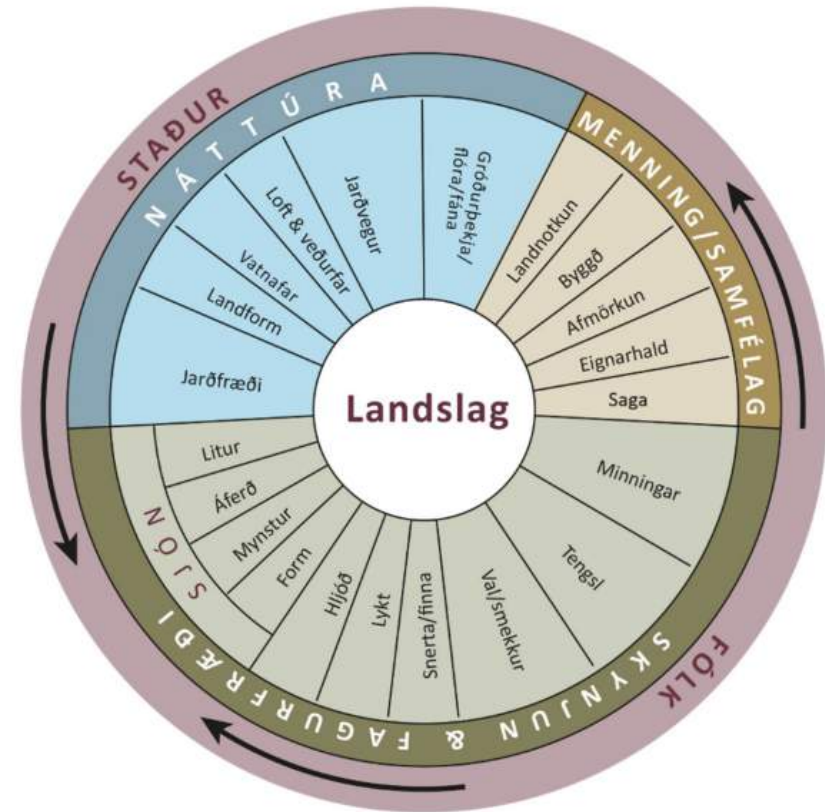
Landslag er lykilþáttur í að móta staðaranda svæða. Fólk tengir oft sjálfsmynd við landslagsgerðir heimahaga sinna á sama tíma og ferðapjónustufyrirtæki nota landslag sem aðráttarafli fyrir ferðamenn. Þannig hefur landslag skapað sér sess sem mikilvæg auðlind.

Ísland er aðili að Evrópska landslagssáttmálanum. Með aðild að þessum sáttmála hefur Íslenska ríkið skuldbundið sig til að auka meðvitund og þekkingu á gildi og verðmæti landslags. Það felst m.a. í því að greina og meta landslag og þá þætti sem hafa áhrif á það og setja fram stefnu um gæði landslags.

Til að uppfylla ákvæði sáttmálans hefur Skipulagsstofnun gefið út viðauka við landsskipulagsstefnu þar sem sett er fram stefna um hvernig taka skuli tillit til landslag í skipulagsgerð. Þar er sveitarfélögum falið að taka mið af þeim gæðum sem felast í landslagi við ráðstöfun lands til uppbyggingar og ræktunar í skipulagsáætlunum. Lögð er áhersla á að aukið tillit sé tekið til landslags og að hönnun byggðar og bæjarrýmis eflí þau verðmæti og gæði sem fólgin eru í landslagi.

Landslagshugtakið nær yfir bæði náttúrulega og menningarlega þætti og einnig upplifun af þeim (sjá mynd). Það nær jafnt til óbyggðra svæða, dreifbýlis og þéttbýlis.

Skipulagsstofnun mun annast gerð og miðlun upplýsinga og leiðbeininga um staðarmótun og landslagsvernd í skipulagi sem sveitarfélög og aðrir hagaðilar geta notað við skipulagsgerð. Með þessu er verið að tryggja að staðsetning og útfærsla nýrra mannvirkja og byggðar, bæði innan og utan þéttbýlis, skapi góða umgjörð um mannlíf og starfsemi á hverjum stað og tekið er tillit til staðbundinna gæða landslags.

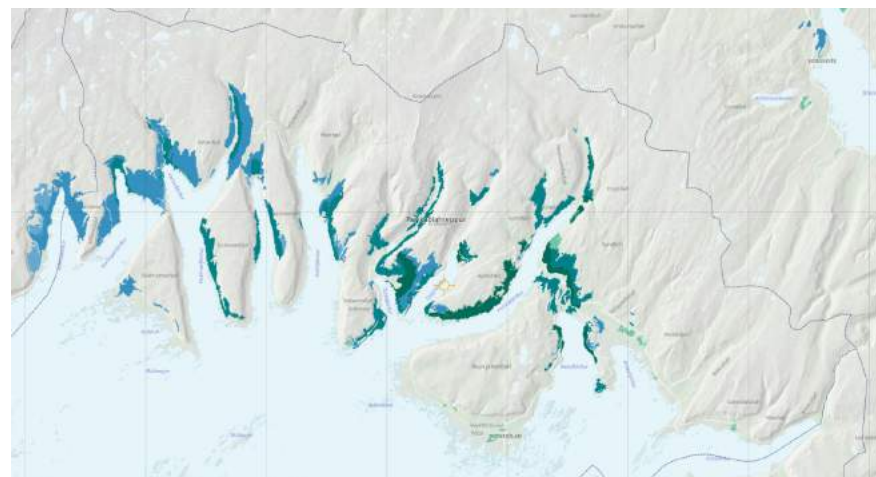
Hvað er landslag?⁹⁸

⁹⁸ Tillaga Skipulagsstofnunar að viðauka við landsskipulagsstefnu 2021. Myndin er þýdd og staðfærð úr: Christine Tudor, 2014. An approach to Landscape Character Assessment.

Fyrir liggur niðurstaða flokkunar og kortlagningar landslagsgerða á landsvísu⁹⁹. Stærsti hluti sveitarfélagsins flokkast sem Þröngir jökulsorfnir firðir, fjalllendi og inndalir. Helstu einkenni eru brattir firðir með inndölum, sem einkennist af fremur litlu undirlendi og upp af fjarðarbotnum ganga brött fjöll. Sjávarþorp og -bæir og landbúnaður við sjávarsíðuna og í inndölum. Svæðið frá Gilsfirði að Reykhólum flokkast landslag sem breiðir firðir milli hárra fjalla. Slíkt landslag einkennist af því að vera nokkuð þéttbýlir firðir með inndölum sem teygja sig milli hárra fjalla, upp á háheiðar. Undirlendi er allmikið og gróið. Þar er dreifð byggð og stundaður landbúnaður. Fjarðarhásléttur má finna í norðaustanverðu sveitarfélaginu, sem eru flatar eða öldóttar heiðar ofan fjarða. Grýttar og gróðurlitlar en með fjölda smárra stöðuvatna. Frá jöðrum hásléttanna er útsýni yfir firði og út á sjó.

Skerja- og eyjalandslag við strendur Reykhólahrepps er sérstætt og strandmenningin einkennandi fyrir svæðið. Ósnortin nesin eru sérstæð, s.s. Svínanes og Bæjarnes og merkilegir náttúrulegir birkiskógar eru á svæðinu.

Á jörðinni Skógum í Þorskafirði, fæðingarstað þjóðskáldsins Matthíasar Jochumssonar, vann bróðursonur hans Matthías Jochum Eggertsson að tilraunum í skógrækt. Unnið hefur verið að skógrækt á svæðinu síðan, en starfið í Skógum er nú unnið í samstarfi og undir leiðsögn Skógræktarinnar og Landgræðslunnar. Á svæðinu stendur fallegur gráreynir sem var útnefndur sem tré ársins 2020. Minnismerki um Matthías stendur við þjóðveginn.¹⁰⁰

Skóglendi í Reykhólahreppi¹⁰¹

Menningarlandslag í dreifbýli Reykhólahrepps einkennist af sveitamönnu og sauðfjárbúskap. Sauðfjárbúskapur er ráðandi í landbúnaði, þekking á sauðfjárrækt er mikil og sauðfjárkynið og kjötið eftirsótt.¹⁰² Svæðið er ómengað, snyrtilegt og kyrrlátt.¹⁰³

Reykhólar

Reykhólar eru á sléttlendi sunnan Reykjanessfjalls. Sléttlendi af því umfangi er ekki að finna annarsstaðar á Vestfjörðum og frá þéttbýlinu er tilkomumikil sýn yfir fjölda eyja og skerja og til Snæfellsjökuls. Sjóndeildarhringurinn er fagur og jafnframt síbreytilegur eftir veðri, sem og eftir sjávarföllum, en mikill munur á flóði og fjöru skapar nýtt samspil lands

⁹⁹ Efla/LUC. 2020. Landslag á Íslandi. Flokkun og kortlagning landslagsgerða á landsvísu.

¹⁰⁰ Bahá'í samfélagið á Íslandi.

¹⁰¹ Gögn frá Skógræktinni

¹⁰² Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030.

¹⁰³ Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030.

og sjávar á degi hverjum. Þörungafjörur og mikið votlendi í samspili við mólendi þar upp af,¹⁰⁴ eru kjörlendi ótalmargra fuglategunda.

Jarðvarminn setur jafnframt sterkan svip á þorpið og er heitt vatn víða á yfirborði í bænum, mest þó að vestan og sunnanverðu.¹⁰⁵ Svæðið suð-austan við þéttbýlið á Reykhólum er afar sérstætt og býður upp á útivist og náttúruupplifun, s.s. við Lómatjörn, Langavatn og Neðra-Vatn.

Flatey

Flatey, sem er stærst Vestureyja, er flatlend eins og nafnið gefur til kynna. Eftir endilöngu miðbiki eyjarinnar rís 10-12 m hár hryggur og hallar landi frá honum að sjó til norðurs og suðurs. Eyjan er um 1850 m að lengd og breiðust um 400 m.¹⁰⁶

Flatey á Breiðafirði er einstakt svæði á Íslandi vegna sérstæðrar náttúru, menningarminja og landslagsheildar. Auk þess sem byggingararfurinn hefur verndargildi er saga byggðar í eyjunni merkileg. Flatey á sér langa sögu og má rekja búsetu í Flatey aftur til landnáms og hefur þar verið náið samspil manns og náttúru sem einkennist af nýtingu hlunninda.

Flateyarkirkja, Bókhlaðan og Klausturhólar eru áberandi kennileiti, en þessi hús eru öll friðlýst. Fjölmörg hús í þorpinu eru friðuð skv. aldursákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.¹⁰⁷

Minjavernd

Fimm hús eru friðlýst í sveitarfélaginu samkvæmt lögum um menningarminjar nr. 80/2012:

- Staðarkirkja á Reykjanesi
- Gufudalskirkja

¹⁰⁴ Vistgerðakort NÍ.

¹⁰⁵ Alta, 2014. Staðarandi Reykhóla. Greining og tillögur.

¹⁰⁶ Framfarafélag Flateyjar. Sótt 26.5.2020 af www.flatey.is

¹⁰⁷ Alta (2018). Þorpið í Flatey á Breiðafirði. Tillaga að verndarsvæði í byggð. Reykhólahreppur.

- Klausturhólar Flatey. Timburhús
- Bókhlaðan í Flatey
- Félagshús í Flatey

Fornleifar hafa verið skráðar víða í sveitarfélaginu og eru friðlýstar fornléifar alls 15 samkvæmt lögum um menningarminjar nr. 80/2012.

Fornleifar teljast samkvæmt lögum hvers kyns mannvistarleifar, á landi, í jörðu, í jökli, sjó eða vatni, sem menn hafa gert eða mannaverk eru á og eru 100 ára og eldri og njóta þær friðunar nema annað sé ákveðið af Minjastofnun Íslands.¹⁰⁸

Friðlýstar fornminjar og friðlýst hús koma fram á aðalskipulagsupprætti og í kafla um landnotkun undir minjavernd (MV), nema friðlýsingar sé getið í skilmálum sem eiga við um aðra landnotkun á viðkomandi stað. Að öðru leyti er skráning fornléifa tengd deiliskipulagi og leyfisveitingum. Minjastofnun veitir upplýsingar um það hvar minjar hafa verið skráðar. Á nokkrum svæðum hafa minjar verið skráðar skv. eldri stöðlum sem eru ekki fullnægjandi miðað við þær kröfur sem nú eru gerðar.

Þorpið var það staðfest sem verndarsvæði í byggð árið 2019 í samræmi við lög nr. 87/2015 vegna sögulegs og menningarlegs gildis. Verndarsvæðið nær til sama svæðis og er skilgreint sem hverfisverndarsvæði í Aðalskipulagi Reykhólahrepps 2006-2018 hafa aðalskipulagsákvæði verið endurskoðuð í samræmi við ákvæði fyrir verndarsvæðið í staðfestingu ráðherra. Skilgreining verndarsvæðis í byggð byggir á viðamikilli byggða- og húsakönnun¹⁰⁹ sem var gerð samhliða mótun fyrra aðalskipulags Reykhólahrepps árið 2006 og Fornleifaskrá frá árinu 2016.¹¹⁰ Meginmarkmið skilmála á verndarsvæðinu er að byggð í Flatey beri vitni um ríka virðingu fyrir menningarverðmætum og lífríki. Einnig að vandað sé til viðhalds húsa, minja og landslags út frá

¹⁰⁸ [Lög um menningarminjar nr. 80/2012](#).

¹⁰⁹ Guðmundur L. Hafsteinsson. 2006. Þorpið í Flatey á Breiðafirði. Byggða- og húsakönnun.

¹¹⁰ Birna Lárusdóttur, Elín Ósk Hreiðarsdóttur og Garðar Guðmundssyni. 2016. Fornleifastofnun Íslands. Fornleifar í Flatey: Aðalskráning.

varðveislugildi en um leið leitast við að styðja við samfélag eyjarinnar, sbr. verndarskilmála.¹¹¹

Náttúruvernd

Í Reykhólahreppi eru ýmis svæði sem njóta verndar og um þessi svæði gilda ýmist sérlög, náttúruverndarlög eða ákvæði aðalskipulags. Við ákvarðanir sem snúa að þróun svæðisins er lögð áhersla á að nýta og vernda þessi sérkenni í Reykhólahreppi og draga þau fram í stefnumótun. Myndin hér fyrir neðan gefur yfirlit yfir friðlýst svæði, vatnsverndarsvæði, svæði á C-hluta Náttúruminjaskrá, svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga og hverfisvernduð svæði skv. aðalskipulagstillögunni.

Kveðið er á um náttúruminjaskrá í lögum um náttúruvernd. Henni er skipt í þrjá hluta þar sem sá fyrsti (A) fjallar um þegar friðlýst svæði, annar (B) er um friðlýsingaráform og sá þriðji (C) tilgreinir aðrar mikilvægar náttúruminjar.

Náttúruminjaskrá

Um friðlýsingar gilda ákvæði laga um náttúruvernd og stjórnsýsla friðlýstra svæða er hjá ríkisvaldinu en framkvæmd og útfærsla friðlýsinga er í samráði við sveitarstjórnir. Afmarkanir friðlýstra svæða eru gefnar út af ríkisvaldinu en færðar inn á skipulagsupphætti, þótt þar sé ekki um eiginlegar skipulagsákvæðanir sveitarstjórna að ræða. Undantekningar frá þessu eru annars vegar fólkvangar, sem skv. lögum um náttúruvernd eru skilgreindir sem verndarsvæði að frumkvæði sveitarfélaga og hins vegar hverfisverndarsvæði en þau eru skipulagsákvörðun sveitarstjórnar.

Austurhluti Flateyjar var friðlýstur árið 1975 vegna fuglaverndar. Friðlýsing friðlandsins í Flatey hefur nýlega verið endurskoðuð og er unnið að gerð stjórnunar- og verndaráætlun fyrir friðlandið. Hrísey var friðlýst árið 1977. Friðlandið fellur innan verndarsvæðis Breiðafjarðar sbr. lög nr. 54/1995.

¹¹¹ Alta. 2019. Verndarsvæði í byggð. Porpið í Flatey. Tillaga og greinargerð.

Á [vef Umhverfisstofnunar](#) eru skráð eru 10 svæði sem aðrar náttúruminjar á C-hluta náttúruminjaskrár, þ.e. landsvæði, náttúrumyndanir og lífverur, búsvæði þeirra, vistgerðir og vistkerfi sem rétt þykir að vernda.

Heiti og lýsing
302. Borgarland, Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu. (1) Nesið milli Króksfjarðar og Berufjarðar í landi Borgar, Hafráfells, Klukkufells, Mýrartungu og Hríshóls. (2) Sérkennilegt og fagurt landslag. Tjarnir og mýrar með miklu fuglalífi.
303. Norðurströnd Þorskafjarðar og fjörur í Djúpafríði, Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu. (1) Fjörur, fitjar og sjávartjarnir frá Teigsskógum að Grónesi. Auk þess skóglendi á norðurströnd Þorskafjarðar milli Teigsskóga og Hallsteinsness. (2) Víðlendur og lífauðugar fjörur með miklu fuglalífi. Þéttur skógur og gott sýnishorn af landslagi við norðanverðan Breiðafjörð.
304. Kerlingafjörður og Skálmarnes. Svæðið milli Hjarðarness að vestan og Vattardalsár í botni Vattarfjarðar að austan. Að norðan liggja mörkin um Kjálkafjarðará og Þingmannaheiði. (2) Ríkulegt gróðurfar með skóglendi í fjörðum, fuglabjarg í Múlanesi.
332. Hergilsey, Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu. (1) Eyjan öll. (2) Óbyggð eyja, fjölbreytt að landslagi, stuðlabergsmýndanir. Mikið og fjölskrúðugt fuglalíf. Söguminjar.
333. Staglei, Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu. (1) Eyjan öll. (2) Mikið fuglalíf.
334. Klofningur við Flatey, Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu. (1) Klofningur er rétt vestan við Flatey. (2) Sérstætt landslag og mikið fuglalíf.
335. Diskæðarsker, Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu. (1) Eyjan tilheyrir Flateyjarlöndum. (2) Jarðfræðilega sérstæð eyja.
336. Langei við Flatey, Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu. (1) Eyjan tilheyrir Flateyjarlöndum. (2) Eyja með gróskumiklum gróðri og fjölbreyttu fuglalífi. Endurnýjun auglýsingar um friðlandið í Flatey.

337. Oddbjarnarsker, Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu. (1) Lítil eyja um 11 km vestur af Flatey. (2) Sérstætt landslag, jarðhiti, auðugt lífríki. Söguminjar.

338. Barmahlíð við Berufjörð, Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu. (1) Hlíðin frá Hlíðarhálsi vestan megin við botn Berufjarðar, suður að Börmum. (2) Gróskumiklar blóma- og kjarrbrekkur.

B-hluti Náttúruminjasráðs er framkvæmdaáætlun um friðlýsingar og friðun til næstu fimm ára, þ.e. skrá yfir þær náttúruminjar sem Alþingi hefur ákveðið að setja í forgang um friðlýsingu eða friðun á næstu fimm árum. Svæðin eru birt í [kortasjá Náttúrufræðistofnunar](#).

Sérstök vernd tiltekinna vistkerfa og jarðminja

Sýnd eru á skýringarmynd á bls. 91 sem sýnir náttúruverndarsvæði í Reykhólahreppi eru sýnd svæði sem njóta sérstakrar verndar tiltekinna vistkerfa og jarðminja. skv. 61. grein laga um náttúruvernd.

Sérstæðir eða vistfræðilega mikilvægir birkiskógar og leifar þeirra njóta sérstakrar verndar skv. 61. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd. Markmið laga nr. 33/2019 um skóga og skógrækt er að vernda náttúruskóga landsins og stuðla að aukinni útbreiðslu þeirra.

Innan sveitarfélagsins eru vistgerðir sem hafa mjög hátt verndargildi skv. vistgerðakorti Náttúrufræðistofnunar Íslands (<https://vistgerdakort.ni.is/>).

Vernd Breiðafjarðar

Breiðafjörður nýtur verndar samkvæmt sérlögum og um hann gildir Verndaráætlun Breiðafjarðar 2014-2019. Unnið er að endurskoðun hennar. Náttúra Breiðafjarðar hefur lengi verið álitin sérstök og er í skýrslu Breiðafjarðarnefndar bent á nokkrar staðreyndir því til stuðnings¹¹²:

- A. Breiðafjörður er víðáttumesta grunnsævis- og fjörusvæði landsins.

Þar er að finna 31% af flatarmáli grunnsævis á minna en 20 m dýpi við Ísland (Arnþór Garðarsson, sbr. 1. mynd), 56% af öllum fjörum landsins, 65% af klettafjörum og 40% af leirum (Agnar Ingólfsson 1975, 2006) (1. mynd).

- B. Hvergi við Ísland er að finna viðlíka fjölda eyja, hólma og skerja, sem telja hátt á 3 þúsund.
- C. Meiri sjávarföll og fallastraumar en annars staðar við Ísland.
- D. Umfangsmestu þaraskógar landsins eru í Breiðafirði.
- E. Meiri fjölbreytileiki botndýralífs en mælst hefur annars staðar við Ísland. Breiðafjörður er eina íslenska svæðið á lista Biomare verkefnisins yfir sjávarsvæði í Evrópu þar sem æskilegt og hentugt er að rannsaka líffræðilegan fjölbreytileika (www.biomareweb.org).
- F. Umtalsverður hluti ýmissa fuglastofna er háður Breiðafirði, ýmist á varp- eða fartíma. Þar má sérstaklega nefna að um tveir þriðju hlutar arnarstofnsins og meginþorri dílaskarfa og toppskarfa verpa við fjörðinn. Langstærsta álkubýggð heims er í Látrabjargi, auk þess sem um þriðjungur æðarstofnsins Rannsóknir og vöktun á náttúru Breiðafjarðar 5 er við Breiðafjörð. Þá fara stórir hlutar af heimsstofnum margæsar, rauðbrystings og tildru um fjörur Breiðafjarðar að vori og hausti.
- G. Alþjóðlegt mikilvægi Breiðafjarðar fyrir fuglalíf er viðurkennt (Birdlife International, IBA) og fjörðurinn ætti hiklaust heima á fleiri skráum (Bonn, Ramsar og Unesco). h) Loks hefur náttúra Breiðafjarðar mikla efnahagslega þýðingu; þar eru mikilvæg mið og/eða uppeldisstöðvar fyrir ýmsa nytjastofna, svo sem hörpudisk, þorsk og hrognkelsi, og þar er stunduð þörungavinnsla.

Ástand sjávar og lífríkis byggir á góðri umgengni við auðlindir og er mikilvægt er að stuðla að jafnvægi í nýtingu og verndun á þessu svæði. Rannsóknir, þekking og samstarf er forsenda þess.

¹¹² Breiðafjarðarnefnd, 2007. Rannsóknir og vöktun á lífríki Breiðafjarðar. Niðurstöður sérfræðingafundar í Stykkishólmi 12.-13. september 2007.

Mörk verndarsvæðis Breiðafjarðar¹¹³

Í Flatey hefur verið lögð áhersla á að standa vörð um einstök náttúrugæði og menningarverðmæti og eru verndarsjónarmið ríkjandi í gildandi aðalskipulagi og deiliskipulagi. Lögð er áhersla á vernd náttúru, landslags, menningarminja og þess einstaka svipmóts sem ríkir í eyinni.

Austurhluti Flateyjar var friðlýstur árið 1975 vegna fuglaverndar. Stækkun friðlandsins var undirrituð í ágúst 2021. Með viðbótinni nú er stærð friðlandsins tvöfölduð, í 1,62 km². Stækkunin er austan marka verndarsvæðis í byggð og nær til eyja, hólma og skerja suður af Flatey. Þar sem friðlandið nær í sjó fram tekur friðlýsingin til hafsbotns, lífríkis og vatnsbólís. Meginmarkmið friðlýsingarinnar er að vernda sérstætt og fjölbreytt lífríki svæðisins og búsvæði fugla, einkum varpsvæði fágætra fuglategunda, s.s. þórshana, kríu og lunda. Friðlandið hefur hátt vísinda-

og fræðslugildi og er vel þekkt á meðal vísindamanna og fuglaáhugafólks. Búsvæði og lífríki í fjörum og í sjó er afar fjölbreytt og mikilvægt fæðusvæði margra fuglategunda¹¹⁴. Svæðið er búsvæði og varpsvæði mikilvægra fuglastofna á íslenskan og alþjóðlegan mælikvarða, þ.m.t. sjaldgæfra varpfugla á Íslandi og fugla sem eru á valista Alþjóðanáttúruverndarsamtakanna (IUCN). Náttúrugætur svæðisins er einnig mikil og þar finnst m.a. marhálmur sem er sjaldgæfur á landsvísi.

Víðerni

Víðerni hafa ekki verið friðlýst eins og heimilt er skv. 46. gr. laga um náttúruvernd en landsskipulagsstefna kveður á um að við skipulagsgerð sveitarfélaga verði þess gætt að mannvirki og umferð um hálendið skerði víðerni og önnur sérkenni og náttúrugæði hálendisins sem minnst. Umrædd lagagrein er hins vegar opin fyrir túlkun og því ekki að fullu ljóst hvers konar mannvirki verða til þess að víðerni skerðist.

¹¹³ Breiðafjarðarnefnd. [Verndarsvæði Breiðafjarðar](#).

¹¹⁴ Stjórnarráð Íslands. [Friðlandið í Flatey stækkað](#).

Náttúruverndarsvæði í Reykhólahreppi. Myndin sýnir friðlýst svæði, svæði á C-hluta Náttúruminjaskrá, svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga og hverfisvernduð svæði.

8.3 Markmið

8.3.1 Sveitarfélagið í heild

Landslag

- Landnýting, umhverfismótun og mannvirkjagerð taki tillit til landslagsheilda og einkenna.
- Margskonar möguleikar verði í boði til að njóta einstaks landslags og lífríkis svæðisins. Sérstaða svæðisins í landslagi, sögu og menningu verði dregin fram við umhverfismótun og mannvirkjagerð á ferðaleiðum. Við uppbyggingu áningarstaða og útivistaraðstöðu verði almennt gætt að álagi á lífríki viðkvæmra svæða.
- Stuðlað verði að viðhaldi landbúnaðarlandslags, s.s. með túnslætti og góðu viðhaldi landbúnaðarmannvirkja.
- Þess verði gætt að skógrækt falli sem best að landslagi og heildarsvipmóti lands og raski ekki náttúru- og menningarminjum. Áhersla verði á að rækta tegundir sem eru einkennandi fyrir svæðið og henta umhverfisaðstæðum og komið í veg fyrir útbreiðslu ágengra plöntutegunda á beitolönd, berjalönd, grasalönd og náttúrulega birkiskóga.

Náttúru- og minjavernd

- Stuðlað verði að varðveislu náttúruminja, fornleifa og annarra menningarminja til þess að renna styrkari stoðum undir ferðapjónustu.
- Tekið verði tillit til fornleifa og annarra menningarminja við deiliskipulagsgerð, mannvirkjagerð, skógrækt og aðra landnýtingu.
- Staðinn verði vörður um ósnortin svæði, náttúrulega birkiskóga og öröskuð votlendi.

- Staðinn verði vörður um búsvæði fugla og gróðurs til að viðhalda heilbrigði vistkerfa og líffræðilegri fjölbreytni.

8.3.2 Reykhólar

Landslag

- Sérstaða Reykhóla í landslagi, sögu og menningu verði dregin fram við umhverfismótun og mannvirkjagerð.
- Staðinn verði vörður um hveru og aðrar heitar uppsprettur ásamt lífríki sem tengist þeim. Tekið verði tillit til þeirra við umhverfismótun og mannvirkjagerð.

8.3.3 Flatey

Landslag og náttúru- og minjavernd

- Náttúru- og menningarminjar og landslagssérkenni sem bera vitnisburð um sögu Flateyjar og Breiðafjarðar verði styrkt við deiliskipulagsgerð, mannvirkjagerð og landslagsmótun.
- Unnið verði að endurgerð og viðhaldi mannvirkja sem bæði eru merkilegar minjar og þjóna ennþá mikilvægu hlutverki, s.s. garðar og bryggjur.

8.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti

8.4.1 Óbyggð svæði (ÓB)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Pau svæði þar sem hvorki er gert ráð fyrir búsetu né atvinnustarfsemi, svo sem hálendi, heiðar og afréttir, eru skilgreind sem óbyggð svæði. Þau eru að mestu án mannvirkja annarra en þeirra sem þjóna útivist, afréttarnotum, öryggismálum og fjarskiptum.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti

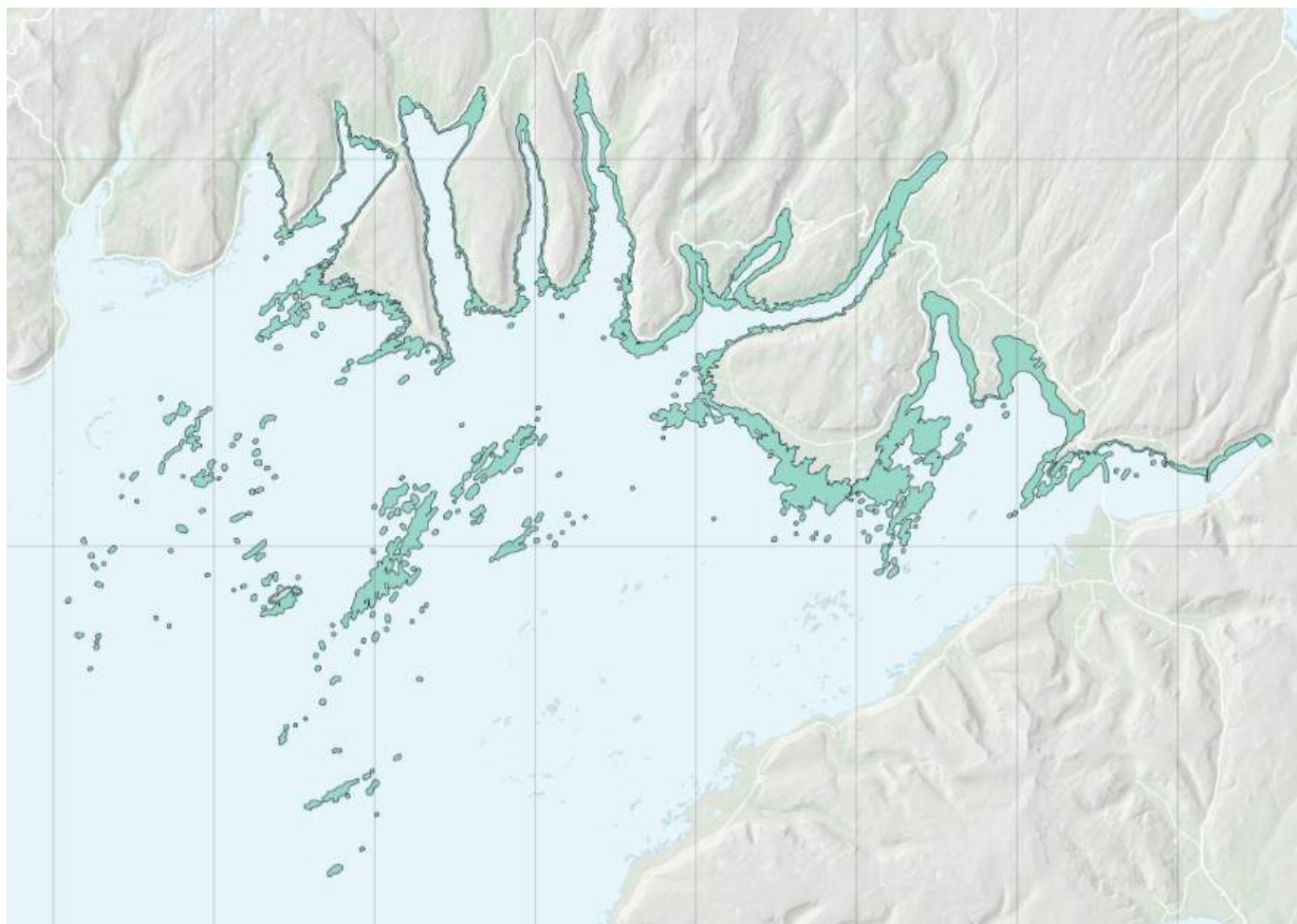
Auk markmiða í kafla 8.3 gilda eftirfarandi skilmálar um þau óbyggðu svæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
ÓB-1 77344,5 ha	Fjalllendi yfir 200 m. y.s. <i>Meirihluti lands sveitarfélagsins telst fjalllendi.</i>	Allt land ofan 200 m er skilgreint í flokk óbyggðra svæða og byggir viðmiðunin á þeirri staðreynd að ræktun og búseta takmarkast í grófum dráttum við um 200 m y.s. Óbyggð svæði eru landsvæði sem eru í landbúnaðarnotkun þar sem beitar- og afréttarnot er megin landnotkun en einnig til almennrar útivistar ofan afgirtra heimalanda. Mannvirkjagerð skal haldið í lágmarki á óbyggðum svæðum og er ekki er gert ráð fyrir mannvirkjagerð annarri en til almennrar útivistar, s.s. stígar og áningarstaðir og tryggt skal að slíkt falli vel að umhverfinu og raski ekki viðkvæmri náttúru. Varnir vegna náttúruvár eru heimilar.
ÓB-2 18,8 ha	Óbyggður hluti Flateyjar	Mannvirkjagerð skal haldið í lágmarki á óbyggðum svæðum og er ekki er gert ráð fyrir mannvirkjagerð annarri en til almennrar útivistar, s.s. stígar og áningarstaðir og tryggt skal að slíkt falli vel að umhverfinu og raski ekki viðkvæmri náttúru. Stuðla skal að strönd viðhaldist í eins náttúrulegu ástandi eins og kostur er. Varnir vegna náttúruvár eru heimilar.

8.4.2 Vötn, ár og sjór (V)

Skilgreining skipulagsreglugerðar

Vatnsfletir núverandi og fyrirhugaðra vatna, fallvatna og sjávar, þar með talið legu þeirra vegna stífla, breytingu á árfarvegum og landfyllinga.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 8.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um landnotkunarflokkinn vötn, ár og sjór sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

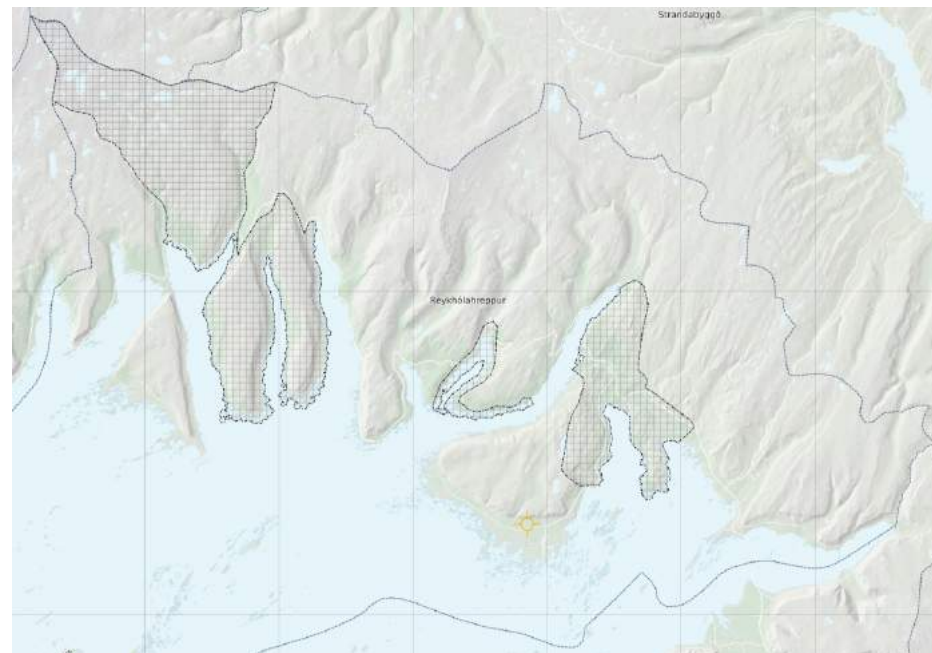
- Áhersla verði á að halda strönd, fjörum og grunnsævi í náttúrulegu ástandi eins og kostur er og að nýting auðlinda strandarinnar sé sjálfbær. Stór hluti Breiðafjarðar er verndaður með lögum um vernd Breiðafjarðar og nær verndunin til allra eyja, hólma og skerja í firðinum. Fyrir skerjagarð og strandsjó gilda verndarákvæði skv. lögnum og stefna í gildandi verndaráætlun Breiðafjarðar.
- Við deiliskipulagsgerð og veitingu bygginga- og framkvæmdaleyfa á strandsvæðum verði þess gætt að vandað verði til mannvirkjagerðar og umhverfismótunar. Tekið verði mið af náttúruvá, landslagi og byggingararfi, svo sem m.t.t. staðsetningar, forms, lita og efna. Leitað verði áhlits fagaðila eftir því sem ástæða þykir til. Staðinn verði vörður um lífríki, jarðveg, merkar jarðmyndanir og fornleifar.
- Gæta þarf að sérstakri vernd sjávarfitja og leira skv. 61. gr. laga um náttúruvernd. Í sjávarfitjum og leirum er ekki er gert ráð fyrir neinum mannvirkjum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
V-1 17359,0 ha	Skerjagarður, strandsjór og leirur	

8.4.3 Hverfisverndarsvæði (HV)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Til þess að vernda landslag og lífríki svæðisins eru skilgreind eftirfarandi hverfisverndarsvæði, en það eru svæði þar sem sveitarstjórn hefur sett ákvæði til að vernda sérkenni eldri byggðar eða annarra menningarsögulegra minja, náttúruminjar, landslag eða gróður vegna sögulegs, náttúrulegs eða menningarlegs gildis, án þess að um friðun sé að ræða samkvæmt öðrum lögum (sbr. gr. 6.3 í skipulagsreglugerð).

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti

Auk markmiða í kafla 8.3 gilda eftirfarandi skilmálar um einstök hverfisverndarsvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppdráttum.

ATH: Vakin er athygli á afmörkun hverfisverndarsvæða og óskað eftir rýni almennings og umsagnararaðila á mörkum þeirra. Mörkin verða mótuð nánar að kynningartíma loknum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
HV-2 15,6 ha	Porpið, Flatey	<p>Um svæðið gilda ákvæði laga um verndarsvæði í byggð og er svæðið þeim grunni skilgreint sem hverfisverndarsvæði.</p> <p>Unnið verði að því að vernda og styrkja svipmót byggðarinnar og viðhalda byggingarlistarlegu og menningarsögulegu gildi hennar, ásamt samspili við einstaka náttúru og landslag. Stuðlað verði að verndun og viðhaldi einstakra húsa sem og þorpsins sem heildar. Það verði gert með því að hlúa að fjölbreyttum bæjarrýmum og samspili við landslag, s.s. göturýmum og torgum í þorpinu og áhugaverðum sjónlínunum að kennileitum á eyjunni. Í skipulagi séu settir sveigjanlegir skilmálar sem svo nýta megi húsin sem best. Leggja skal áherslu á að endurgera og viðhalda húsum, umhverfi og almenningsrymum með þeim hætti að það styrki heildarásýnd verndarsvæðisins og bæta það sem fyrir er og færa hús og mannvirki nær upphaflegri gerð eftir því sem tækifæri gefst.</p> <p>Stuðlað verði að vernd fornminja og landslagssérkenna sem bera vitnisburð um söguna. Tryggja vernd einstakrar náttúru, landslags og landslagsheilda. Það verði gert með því að:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gera grein fyrir minjum og setja verndarákvæði um þær. - Skilgreina gönguleiðir og áfangastaði sem segja sögu lands, lífríkis og búsetu og nýtast jafnt íbúum sem gestum, dreifa álagi og beina umferð frá viðkvæmum svæðum. - Hanna og setja upp fræðsluskilti og merkingar þar sem við á. - Bæta þjónustu við ferðamenn, s.s. salerni og ruslatunnur. - Tryggja samræmi við stefnu í Verndaráætlun fyrir Breiðafjörð. <p>Stuðlað verði að endurgerð og viðhaldið mannvirkja sem bæði eru merkilegar minjar og þjóna ennþá mikilvægu hlutverki, s.s. garðar og bryggjur. Frekari skilmálar skulu skilgreindir í deiliskipulagi.</p> <p>Að öðru leyti gilda ákvæði laga um menningarminjar.</p>
HV-4	Vattarfjall	Aðgengi til útivistar verði bætt, s.s. merking leiða, stíga eða áningaraðstöðu en þó þannig að

<p>11492,9 ha</p>	<p><i>Fjallendi frá Skálmardal í austri Skálmafirði í suðri og Vattarfjall og fjallendið uppfrá því. Svæðið myndar framhald af svæði sem er á náttúruminjaskrá, þ.e. Kjálkafjörður, Kerlingafjörður og Skálmarnes. Svæðið einkennist af heiðalandslagi.</i></p>	<p>Það hafi ekki neikvæð áhrif á sérstætt landslag og náttúru svæðisins. Skógrækt annarra tegunda en birkis er ekki heimil innan svæðisins. Hefðbundnar nytjar, svo sem beit og veiðar geta haldist eins og verið hefur. Sveitarstjórn getur þó sett reglur um takmörkun eða stjórn beitar á svæðinu. Framræsla votlendis á svæðunum er óheimil. Votlendi verði endurheimt þar sem því verður við komið. Halda skal byggingaframkvæmdum í lágmarki og þess gætt að þær leiði til eins lítillar röskunar og kostur er. Nákvæm skráning fornleifa skal fara fram áður en ráðist er í bygginga- eða framkvæmdaleyfisskyldar framkvæmdir.</p>
<p>HV-6 8536,2 ha</p>	<p>Bæjarnes og Svínanes <i>Samfellt útivistarsvæði frá Kollafirði að Skálmafirði. Um er að ræða tvo skaga Bæjarnes og Svínanes norður að Vestfjarðavegi. Falleg strandsvæði og fjallendi meðfram djúpum fjörðum. Svæðið einkennist af fjölbreyttu náttúrufari og landslagi og hefur mikið útivistargildi hvort sem er til náttúruskoðunar eða almennrar útivistar.</i></p>	<p>Aðgengi til útivistar verði bætt, s.s. merking leiða, stíga eða áningaraðstöðu en þó þannig að það hafi ekki neikvæð áhrif á sérstætt landslag og náttúru svæðisins. Skógrækt annarra tegunda en birkis er ekki heimil innan svæðisins. Hefðbundnar nytjar, svo sem beit og veiðar geta haldist eins og verið hefur. Sveitarstjórn getur þó sett reglur um takmörkun eða stjórn beitar á svæðinu. Framræsla votlendis á svæðunum er óheimil. Votlendi verði endurheimt þar sem því verður við komið. Halda skal byggingaframkvæmdum í lágmarki og þess gætt að þær leiði til eins lítillar röskunar og kostur er. Nákvæm skráning fornleifa skal fara fram áður en ráðist er í bygginga- eða framkvæmdaleyfisskyldar framkvæmdir.</p>
<p>HV-8 1266,2 ha</p>	<p>Norðurströnd Þorskafjarðar og fjörur í Djúpafirði</p>	<p>Svæðið er á Náttúruminjaskrá og um birkiskóginn og leirurnar gilda ákvæði náttúruverndarlaga og laga um vernd Breiðafjarðar og á þeim grunni er svæðið skilgreint sem hverfisverndarsvæði. Markmið hverfisverndar er standa vörð um birkiskóg, votlendi og viðkvæm og sérstæð strandsvæði. Forðast skal að raska munu votlendi sjávarfitjum og birkikjarri nema brýna nauðsyn beri til, en þau ber að vernda skv. 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013. Standa skal vörð um vistkerfi, landslag og ásýnd. Skógrækt annarra tegunda en birkis er ekki heimil innan svæðisins. Aðgengi til útivistar verði bætt, s.s. merking leiða, stíga eða áningaraðstöðu en þó þannig að það hafi ekki neikvæð áhrif á sérstætt landslag og náttúru svæðisins. Halda skal byggingaframkvæmdum í lágmarki og þess gætt að þær leiði til eins lítillar</p>

		röskunar og kostur er. Framkvæmdir við Vestfjarðaveg eru háðar framkvæmdaleyfi.
HV-10 6411,4 ha	Berufjörður, Barmahlíð og Vaðalfjöll <i>Samfellt útivistarsvæði frá byggðinni á Reykhólum, um Barmahlíð, undirlendi í Berufirði og Vaðalfjöll. Auk þess land Skóga niður í botn Þorskafjarðar. Á svæðinu er fjölbreytt náttúrufar og landslag, áhugavert útivistarsvæði árið um kring.</i>	Aðgengi til útivistar verði bætt, s.s. merking leiða, stíga eða áningaraðstöðu en þó þannig að það hafi ekki neikvæð áhrif á sérstætt landslag og náttúru svæðisins. Skógrækt annarra tegunda en birkis er ekki heimil innan svæðisins. Hefðbundnar nytjar, svo sem beit og veiðar geta haldist eins og verið hefur. Sveitarstjórn getur þó sett reglur um takmörkun eða stjórn beitar á svæðinu. Framræsla votlendis á svæðunum er óheimil. Votlendi verði endurheimt þar sem því verður við komið. Halda skal byggingaframkvæmdum í lágmarki og þess gætt að þær leiði til eins lítillar röskunar og kostur er. Nákvæm skráning fornleifa skal fara fram áður en ráðist er í bygginga- eða framkvæmdaleyfisskyldar framkvæmdir. Innan svæðisins eru svæði á Náttúruminjaskrá, Barmahlíð við Berufjörð og Borgarland. Um þau gilda ákvæði laga um náttúruvernd.

8.4.4 Friðlýst svæði (FS)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði á landi og í sjó sem eru friðlýst eða njóta verndar samkvæmt lögum, þ.e. náttúruvætti (sérstæðar náttúrumyndanir), friðlönd, þjóðgarðar og fólkvangar.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti

Auk markmiða í kafla 7.3 gilda eftirfarandi skilmálar um þau friðlýstu svæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
FS-2 162,1 ha	Friðland í Flatey <i>Friðlandið nær yfir austurhluta eyjarinnar ásamt eyjum og hólum sunnan við Flatey.</i>	Aðgengi almennings um svæðið er skilgreint í samræmi við friðlýsingarskilmála og stjórnunar- og verndaráætlun. Friðlandið er lokað á varptíma fugla og er öll umferð um það óheimil á tímabilinu 15. apríl - 15. júlí. Vísað er í friðlýsingarskilmála í auglýsingu um friðland í Flatey á Breiðafirði.
FS-4 25,7 ha	Friðland í Hrísey <i>Grösug eyja úti fyrir Reykhólasveit. Hrísey var friðlýst árið 1977.</i>	Vegna fuglaverndunar er óheimilt að fara um svæðið frá 15. apríl til 15. júlí. Friðlandið fellur innan verndarsvæðis Breiðafjarðar sbr. lög nr. 54/1995.

8.4.5 Minjavernd (MV)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði þar sem eru friðlýstar fornleifar og friðaðar fornminjar, hús og mannvirki sem njóta sjálfkrafa verndar á grundvelli aldurs þeirra samkvæmt lögum um menningarminjar.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 8.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um þau svæði sem falla í flokk minjaverndar.

- Svæði þar sem eru friðlýstar fornleifar og friðaðar fornminjar, hús og mannvirki njóta sjálfkrafa verndar á grundvelli aldurs þeirra samkvæmt lögum um menningarminjar. Samkvæmt lögnum skal friðlýstum fornminjum fylgja 100 m friðhelgað svæði út frá ystu sýnilegu mörkum þeirra og umhverfis nema kveðið sé á um annað. Hvers konar röskun, byggingarframkvæmdir eða aðrar framkvæmdir á friðhelguðu svæði umhverfis friðlýstar fornleifar eru óheimilar án leyfis Minjastofnunar Íslands. Friðhelgað svæði umhverfis aðrar fornleifar, sem ekki eru friðlýstar en njóta friðunar, skal vera 15 m nema annað sé ákveðið.

Sértækir skilmálar

Auk markmiða í kafla 8.3 gilda eftirfarandi skilmálar um einstaka landnotkunarreiti sem afmarkaðir eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
MV-2	Ranakofi í Svefneyjum <i>Torfhús talið endurreist eftir daga Eggerts Ólafssonar náttúrufræðings og skálds (d. 1768). Höfundur ókunnur. Friðaður 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1.mgr. 36. gr. Þjóðminjalaga nr. 88/1989</i>	Um friðlýst hús gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-4	Hergilsey í Flateyjarlöndum <i>a. Hin forna Ingjaldsbæjarrúst; hún er að nokkru leyti að baki núverandi bæ. b. Ingjaldsbyrgi, er svo heitir; það er við hæð eina fyrir sunnan bæinn. Sbr. Árb. 1893: 2-3. c. "Fíflsgerði", svo nefnt, skamt frá Vaðsteinabergi. Sbr. Kålund 1877: 542. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-6	Silfurgarður, Flatey <i>Silfurgarður, hlaðinn hafnargarður við gömlu höfnina. Skjal undirritað af PM 11.04.1975. Þinglýst 16.05.1975.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.

MV-8	Félagshús í Flatey <i>Tvö sambyggð timburhús, Gunnlaugshús og Benediktsenshús. Friðuð 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1. mgr. 36. gr. Þjóðminjalaga nr. 88/1989.</i>	Um friðlýst hús gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-10	Bókhlaðan í Flatey <i>Timburhús reist 1864. Friðuð í A-flokki af menntamálaráðherra 2. apríl 1975 samkvæmt 1. mgr. 26. gr. og 27. gr. Þjóðminjalaga nr. 52/1969.</i>	Um friðlýst hús gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-12	Klausturhólar í Flatey <i>Timburhús flutt inn tilsniðið frá Noregi og reist 1901. Það var friðað í A-flokki af menntamálaráðherra 11. febrúar 1976 samkvæmt 1. mgr. 26. gr. og 27. gr. Þjóðminjalaga nr. 52/1969.</i>	Um friðlýst hús gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-14	Hin forna Klausturtóft, Flatey <i>l) a. Hin forna Klausturtóft, sem er efst og austast í Flateyjartúni. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-16	Ólafarakur, Flatey <i>Ólafarakur, er svo heitir, stór girðing, austast á eynni; kenndur við Ólöfu ríku. Sbr. Kálund 1877: 540. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-18	Svefneyjar á Breiðafirði <i>a. Forn girðing, er liggur í útsuður frá hóli í túninu, er þinghóll heitir. Sbr. Árb. 1893: 1.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.

	<i>b. Akrar, svo nefndir, allstórt svæði suður frá túninu, við veginn. Sbr. Árb. 1893: 1. c. Saltgrafir, heita, norðvestur frá bænum, við sjóinn. Sbr. Árb. 1893: 2. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i>	
MV-20	Múli <i>Kirkja og kirkjugarður.</i>	Um menningarminjar gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-22	Gufudalskirkja <i>Timburhús reist 1908. Höfundur Rögnvaldur Ólafsson arkitekt. Friðuð 1. janúar 1990 samkvæmt aldursákvæði 1.mgr. 36. gr. þjóðminjalaga nr. 88/1989.</i>	Um friðlýst hús gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-24	Staður <i>Gamla kirkjan á Stað; tekin á fornleifaskrá með bréfi menntamálaráðuneytisins 19.05.1964. Ekki þinglýst.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-26	Gröf í Þorskafirði <i>1. Rústir fornþæjarins Grímkelsstaða fast innan við Grímkelsstaðaá niðri undir sjó. Túnstæðið er milli Akranesmels og Grímkelsstaðaár og eru bæjarrústir innan túngarðsins. 2. Fornt akurgerði í Akraneshvamm milli Akraness og Grímkelsstaðaár. Þinglýst 1989.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-28	Grímkelsstaðir	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.

<p>MV-30</p>	<p>Rústir Titlingsstaða <i>Eyðibýli skammt suðvestur frá Reykhólum. Þinglýst 1931.</i></p>	<p>Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.</p>
<p>MV-32</p>	<p>Reykhólar <i>a. Grettislaug, svo nefnd, sunnan á túnhólum. Sbr. Árb. 1899: 12. b. Rústir Titlingsstaða, eyðibýlis skammt suðvestur frá Reykhólum. Sbr. Árb. 1899: 34; Bruun 1928: 137-138 (með uppdrætti). Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i></p>	<p>Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.</p>
<p>MV-34</p>	<p>Hlíð í Þorskafirði <i>a. Dysjar sex úti undir Stórahrauni, framan í barði á melbrún, rjett ofan við fjöruna. b. Haugur forn á Stekkjarnesi, bæjarmegin við mýrardrag, sem liggur eftir nesinu; - grasi gróinn hóll. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i></p>	<p>Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.</p>
<p>MV-36</p>	<p>Hofsstaðir í Þorskafirði <i>a. "Hoftóft", svo nefnd, í túninu, á flöt vestur frá bænum. b. "Veizlusalstóft", er svo nefnist, skammt frá "hoftóftinni". c. "Hallshaugur", svo kallaður, lítill hóll, flatur að ofan, norðan við hinn forna túngarð. d. Bænhústóft, í norðaustur frá hoftóftinni og krínglóttur garður um. e. Rauðsdalsrúst; er hún í litlum dal, (Rauðsdal), milli Hofstaða og Berufjarðar. Sbr. Kålund 1877: 520-521; Árb. 1899: 17; Árb. 1924: 44. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst</i></p>	<p>Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.</p>

	14.02.1931.	
MV-38	Múli í Kollafirði <i>Kirkjugarður gamall og kirkjutóft á honum. Skjal undirritað af MP 31.12.1935. Þinglýst 18.07.1936.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-40	Hyrningsstaðir í Berufirði. <i>Leifar fornra dysja við botninn á Berufirði. Sbr. Árb. 1898: 6. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-42	Berufjörður <i>Dysjaleifar fornar við Berufjarðarbotn. Sbr. Árb. 1899: 6; Bruun 1928: 55-57, með uppdætti. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-44	Akmannsstaðir	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-46	Kuml við botn Berufjarðar <i>Í landi Skáldsstaða.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-48	Kuml við botn Berufjarðar <i>Í landi Hríshóls.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-50 2,4 ha	Kollabúðir í Þorskafirði <i>Öll mannvirki á hinum forna Þorskafjarðarþingstað, sem er upp frá fjarðarbotninum sunnanmegin. Sbr. Árb. 1899, fylgirit: 28-30. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.

MV-52	Hríshóll í Reykhólasveit <i>Naðdalsrústir, fornar seljarústir og bæjarústir. Sbr. Árb. 1899: 8. Skjal undirritað af MP 25.10.1930. Þinglýst 14.02.1931.</i>	Friðlýstar fornminjar. Um þær gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.
MV-54	Gamla verslunarhúsið, Króksfjarðarnesi	Um friðlýst hús gilda ákvæði laga um menningarminjar nr. 80/2012.

9 Útivist og afþreying

9.1 Meginmarkmið

Að skipulag stuðli að heilsueflandi umhverfi með góðum aðstæðum til útivistar og íþróttaiðkunar.

Til að stuðla að þessu **meginmarkmiði** eru í kafla 9.3 sett fram **markmið** um:

- Útivistarleiðir og stíga
- Almenningsrými

Heimsmarkmið sem tengjast þessu meginmarkmiði

Til að stuðla að þeim markmiðum eru í kafla 9.4 settir **almennir skilmálar** og í kafla 9.5 **sértækir skilmálar** fyrir svæði sem falla í eftirfarandi landnotkunarflokka:

- Opin svæði (OP)
- Íþróttasvæði (ÍP)
- Gönguleiðir (VE-GL) (sjá kafla 10.4.3)
- Reiðleiðir (VE-RL) (sjá kafla 10.4.4)

Í kafla 9.2 er gerð grein fyrir helstu **forsendum** markmiða og skilmála.

9.2 Forsendur

Heilsueflandi samfélag

Sveitarstjórn Reykhólahrepps leggur áherslu á að stuðla að bættri heilsu, líðan og lífsgæðum allra með þátttöku í verkefninu heilsueflandi samfélagi.¹¹⁵ Skipulag getur getur gegnt mikilvægu hlutverki í að styðja við lýðheilsu. Almenningsrými, þ.m.t. götur, gangstéttar, stígar, garðar, leiksvæði og torg, gegna mikilvægu hlutverki m.t.t. lýðheilsu því þar er tækifæri til að styðja við hreyfingu, leiki og virka fararmáta með því að móta skjólgott, öruggt og aðlaðandi umhverfi. Þar er einnig hægt að skapa tækifæri til að hitta aðra og komast í snertingu við gróður og annað lífríki.¹¹⁶

Fjölbreytt tækifæri eru til almennrar útivistar og afþreyingar bæði fyrir íbúa og ferðamenn og til staðar er góður grunnur til að byggja frekar á við eflingu ferðaþjónustu.

Aðgengileg og vel útfærð svæði sem bjóða upp á dvöl og hreyfingu útivið skipta miklu máli fyrir lífsgæði íbúa um leið og þau gefa gestum kost á að njóta dvalar á staðnum. Reykhólar hafa nú þegar talsvert að bjóða í þessu tilliti, bæði innan þorpsins og í grennd þess. Í Hvanngarðabrekku er skjólgott svæði og þar sem komið hefur verið fyrir ærslabelg, frísbíggjufvelli og minnismerki um dvöl Grettis. Trjálundur og Kúatjörn eru einnig almenningsrými sem eru notuð til útivistar, leiks og hátíðarhalda.

Við Reykhólaskóla er íþróttahús og er það notað fyrir samkomur og viðburði. Leikvöllur, sparkvöllur og frjálsíþróttavöllur er við skólasvæðið.

¹¹⁵ Verkefni á vegum landlæknis í samstarfi og samráði við sveitarfélög, opinberar stofnanir, frjáls félagasamtök o.fl. sem miðar að því að bæta heilsu, líðan og lífsgæði allra.

¹¹⁶ Matthildur Kr. Elmarsdóttir, 2020. [Lýðheilsa og skipulag. Samantekt fyrir Skipulagsstofnun vegna mótunar landsskipulagsstefnu um lýðheilsu.](#)

Unnið hefur verið að uppbyggingu útivistarleiða í þéttbýlinu í samræmi við þær hugmyndir sem voru lagðar fram í greiningu staðaranda Reykhóla, sjá nánari umfjöllun í kafla 6 um atvinnustarfsemi.

Skjólmyndun er mikilvægur þáttur í að gera almenningsrými og útivistarsvæði aðlaðandi. Á Reykhólum er vindasamt og því almennt mikilvægt er að huga að aukinni skjólmyndun með trjárækt og öðrum gróðri og bæta útivistaraðstöðu með stígum, bekkjum og annarri aðstöðu sem hæfa þykir. Fram hefur komið áhugi á að skilgreina reit sem nýtist íbúum til matjurtaræktunar innan Reykhólaþorpsins eða í grennd þess.

Baðstaðir eru á nokkrum stöðum í Reykhólahreppi. Grettislaug er sundlaug Reykhóla og er staðsett litlu fyrir neðan bæinn. Í Djúpadal í Gufudalssveit er yfirbyggð sundlaug. Sjávarsmiðjan á Reykhólum býður upp á þara- og sjávarböð. Sunnan við byggðina á Reykhólum er í gildi deiliskipulag frá 2016 sem tekur til rúmlega 320 ha útivistar- og strandsvæðis við Breiðafjörð. Deiliskipulagið gerir ráð fyrir uppbyggingu sjávarbaða, hótels og ferðaþjónustu við Stekkjarvog (skilgreint sem verslunar- og þjónustusvæði VP-5 á aðalskipulagsupprætti).¹¹⁷

Göngu- og reiðleiðir

Meginreiðstígar tengja saman byggð og heiðalönd, en eru jafnframt reiðleiðir milli byggða innan héraðsins. Margar þessara leiða eru mikið notaðar, bæði í atvinnuskyni og til almennrar útivistar. Margar reiðleiðir eru einungis færar hluta úr ári og sums staðar þarf að hafa samráð við landeigendur um notkun þeirra.¹¹⁸ Margar fornar þjóðleiðir eru í sveitarfélaginu.¹¹⁹

Ferðamálasamtök hafa gefið út tvö göngukort sem ná til Reykhólasveitar. Annars vegar yfir Reykhólasveit og Strandir sunnan Hólmavíkur og hins vegar yfir Reykhólasveit og Breiðafjarðareyjar.

¹¹⁷ VSÓ Ráðgjöf (2019). Reykhólahreppur Húsnæðisáætlun 2019-2027.

¹¹⁸ Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018.

¹¹⁹ Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018.

Í aðalskipulagi skilgreind aðalgönguleið og reiðleið í sveitarfélaginu í samræmi við stefnu svæðisskipulags Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar þar sem lagt er til að þróuð verði gönguleið á milli þorpanna Þriggja, Búðardals, Reykhóla og Hólmavíkur – Þriggja þorpa leiðin, m.a. í þeim tilgangi að styrkja þjónustuhlutverk þeirra.

Unnið hefur verið að uppbyggingu stíga og áningarstaða í Flatey og er lögð áhersla á að halda áfram þeirri uppbyggingu til að stuðla að góðri umgengni um svæðið. Um friðlandið liggur um 2 km langur gönguslóði frá friðlandsmörkum við Lundaberg vestan megin á eyinni með fjöruborðinu að friðlandsmörkum austan megin.¹²⁰

Stefna um útivistarleiðir telur helst mið af stefnu svæðisskipulagsins og áfangastaðaáætlun Vestfjarða, sem og skoðun á leiðum á útgefnum ferðakortum og leiðum sem eru tilgreindar í áfangastaðaáætlun Vestfjarða.

ATH: Sérstaklega er kallað er eftir rýni almennings og umsagnaraðila um legu gönguleiða og reiðleiða og verða þær mótaðar nánar að fengnum ábendingum að kynningartíma loknum.

¹²⁰ Umhverfisstofnun. [Friðland í Flatey Stjórnunar- og verndaráætlun 2017-2026. Drög til kynningar maí 2017.](#)

9.3 Markmið

9.3.1 Sveitarfélagið í heild

Göngu-, hjóla- og reiðleiðir

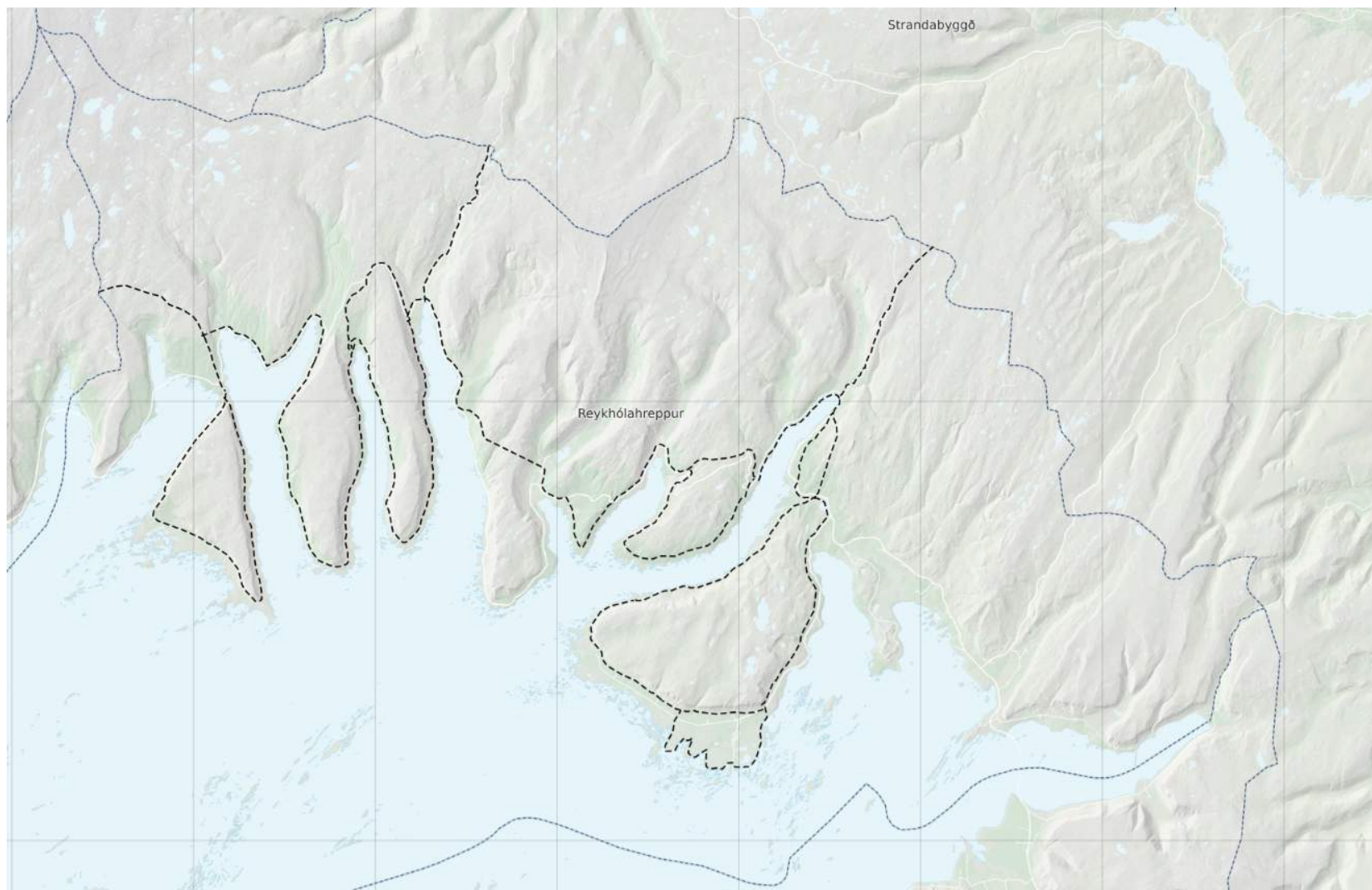
- Þróuð verði net áhugaverðra útivistarleiða um sveitarfélagið og sem tengja það við nágrannasveitarfélög. Styttri leiðir á milli þeirra eru skilgreindar í deiliskipulagi eða í framkvæmdaleyfi.
- Þróuð verði aðalgönguleið meðfram ströndinni frá austri til vesturs, yfir valda hálsa og um nesin. Stofnleiðir sem liggja frá suðri til norðurs tengja sveitarfélagið nágrannasveitarfélögum.
- Skilgreind verði aðalreiðleið meðfram ströndinni frá austri til vesturs, yfir valda hálsa. Stofnleiðir sem liggja frá suðri til norðurs tengja sveitarfélagið nágrannasveitarfélögum. Reiðleiðin liggur að mestu leyti og þar sem mögulegt er í sömu legu og aðalgönguleiðin. Þar sem þörf er á nánari útfærslu eða aðgreiningu annarrar umferðar verði hún verður ákveðin á hönnunar- og framkvæmdastigi.
- Meginreiðleiðir verði greiðfærar allt árið og malarbornar þar sem þess gerist þörf.
- Gert er ráð fyrir að nánari útfærsla leiðanna verði mótuð í samhengi við verkefni áfangastaðaáætlunar Vestfjarða en það snýst um að kortleggja og skilgreina ferðaleiðir, í samvinnu við landeigendur og fleiri hagaðila.

Merkingar

- Stuðlað verði að þróun og merkingum útivistarleiða og úrbótum á merkingum og aðgengi ásamt miðlun leiða og upplýsinga til samræmis við stefnu áfangastaðaáætlunar.

Aðalgönguleiðir í dreifbýli. ATH: Sérstaklega er kallað er eftir rýni almennings og umsagnaraðila um legu gönguleiða og verða þær mótaðar nánar að fengnum ábendingum að kynningartíma loknum.

Aðalreiðleiðir í dreifbýli. ATH: Sérstaklega er kallað er eftir rýni almennings og umsagnaraðila um legu reiðleiða og verða þær mótaðar nánar að fengnum ábendingum að kynningartíma loknum.

9.3.2 Reykhólar

Stígar

- Skilgreindar verði aðalgönguleiðir í þéttbýli sem hafa það hlutverk að tengja saman svæði í þéttbýlinu og tengja byggðina áningarstöðum, þar sem gangandi er gert kleift að njóta útiveru í náttúrunni. Aðalgönguleiðir tryggja góðar gönguleiðir í þéttbýli sem tengja saman þjónustusvæði, íbúðarbyggð og almenningsrými. Aðalgönguleiðin liggur frá þjóðveginum, meðfram byggðinni og að höfninni. Gönguleiðin liggur að áformaðri sjávarsmiðju og aftur norður fyrir byggðina. Gönguleiðin tengir einnig byggðina við útivistarsvæði við Langavatn. Tryggja verði stígar, áningarstaðir og skilti falli vel að umhverfinu og raski ekki viðkvæmri náttúru. Útfærsla skal nána skilgreind í deiliskipulagi eða á framkvæmdastigi. Leiðin er sýnd á aðalskipulagsupprætti og þemakortum og um hana gildir almenna stefnan um stíga í þéttbýli. Aðrar gönguleiðir eru háðar útfærslu í deiliskipulagi eða á framkvæmdastigi.
- Stíganet tengi saman einstaka hluta þéttbýlisins; helstu þjónustaði, opin svæði og útivistarsvæði í grenndinni.
- Útivistaraðstaða, s.s. stígar og áningarstaðir, falli vel að umhverfinu og komi í veg fyrir álag á lífríki og viðkvæm svæði.

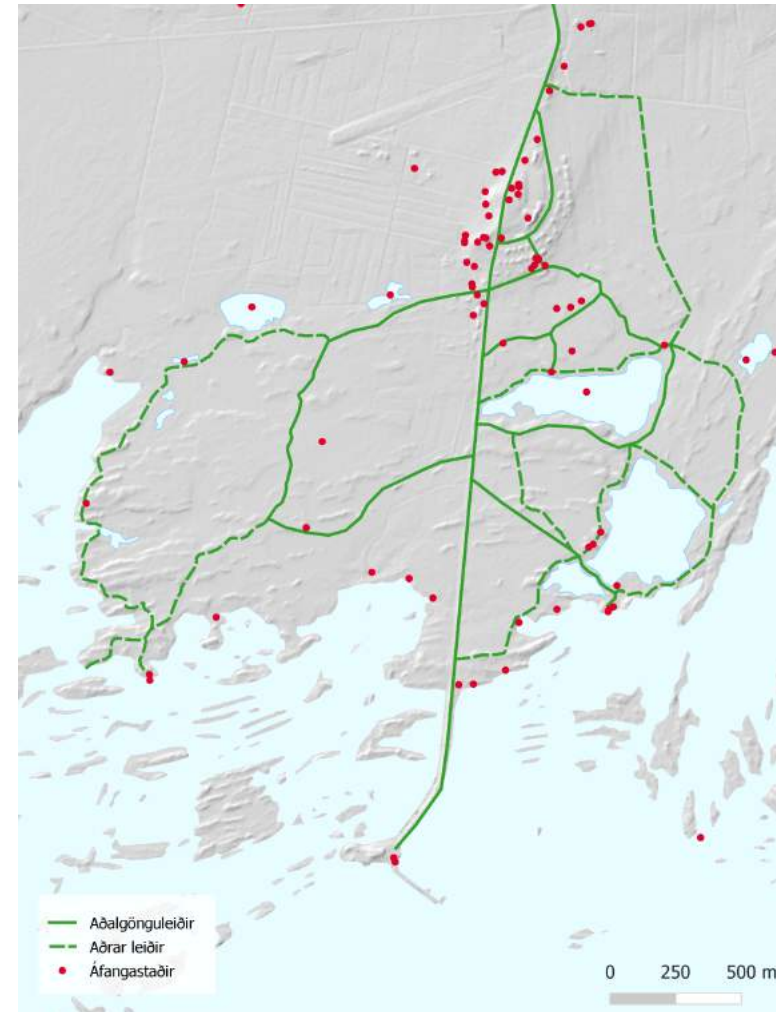
Lýðheilsa

- Stuðlað verði að heilsuefningu allra aldurshópa með góðum íþrótt- og útivistarsvæðum í göngufæri við íbúðarsvæði á Reykhólum, sem nýtast bæði heimamönnum og ferðafólki.

Almenningsrými og leiksvæði

- Skólalóðir verði öruggar með aðlaðandi leik- og útivistarsvæði sem nýtist einnig utan skólatíma.
- Í þéttbýli verði lögð áhersla á skjólmyndun með runnum og trjágróðri sem víðast, í samvinnu við skógræktarfélag. Áhersla

verði á að rækta tegundir sem eru einkennandi fyrir svæðið og henta umhverfisaðstæðum.

Gönguleiðir í þéttbýli. Aðalgönguleiðir eru auðkenndar með heilli línu, en aðrar gönguleiðir með brotalínu. Áningarstaðir eru sýndir með rauðum punkti.

9.3.3 Flatey

Stígar og áningarstaðir

- Stuðlað verði að því að Flatey þróist sem áhugaverður áfangastaður fyrir ferðafólk þar sem njóta má útivistar og fræðslu. Unnið verði áfram að uppbyggingu gönguleiða og áfangastaða í Flatey sem segja sögu lands, lífríkis og búsetu og nýtast jafnt íbúum sem gestum.
- Skilgreind verði aðalgönguleið í Flatey sem tengir saman áhugaverða áfangastaði á eyinni. Aðrar gönguleiðir eru háðar útfærslu í deiliskipulagi eða framkvæmdaleyfi. Leiðin er sýnd á aðalskipulagsupprætti og þemakortum og um hana gildir almenn stefna um stíga og áfangastaði.

Gönguleiðir í Flatey. Aðalgönguleiðir eru auðkenndar með heilli línu, en aðrir slóðar með brotalínu. Áningarstaðir eru sýndir með rauðum hring.

9.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokk og landnotkunarreiti

9.4.1 Opin svæði (OP)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði fyrir útivist, aðallega í tengslum við þéttbýli, með aðstöðu sem almennri útivist tilheyrir, svo sem stígum og áningarstöðum, auk þjónustu sem veitt er á forsendum útivistar.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti:

Auk markmiða í kafla 9.3 gilda eftirfarandi skilmálar um einstök opin svæði sem afmarkaðir eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
OP-2 0,7 ha	Kúatjörn, Reykhólum <i>Almenningsrými sunnan við þéttbýlið á Reykhólum, vestanmegin við Karlseyjarveg.</i>	Á svæðinu er gert ráð fyrir stígum og áningarstað. Svæðinu verði vel viðhaldið og aðgengi að honum sé gott, m.a. stígatengingar þannig að hann geti þjónað hlutverki sem lykil áfangastaður í vef útivistarsvæða. Tekið sé tillit til Kúatjarnar á svæðinu og hlúð að henni. Uppbygging samkvæmt útfærslu í framkvæmdaleyfi.
OP-4 2,3 ha	Hvannagarðabrekka <i>Almenningsrými í þéttbýlinu vestanmegin við Karlseyjarveg.</i>	Garðinum verði vel viðhaldið og aðgengi að honum sé gott, m.a. stígatengingar þannig að hann geti þjónað hlutverki sem lykil áfangastaður í vef útivistarsvæða. Haldið verði áfram við að byggja upp skjólgóðan almenningsgarð sem útivistar- og leiksvæði fyrir alla aldurshópa.
OP-6 0,8 ha	Trjálundur, Reykhólum <i>Trjálundur til að marka aðkomu inn í þéttbýlið.</i>	Almenningsgarður í þéttbýlinu sem nýtist til hvíldar og leiks og markar aðkomu markar aðkomu inn í þéttbýlið. Garðinum verði vel viðhaldið og aðgengi að honum sé gott, m.a. stígatengingar þannig að hann geti þjónað hlutverki sem lykil áfangastaður í vef útivistarsvæða.

9.4.2 Íþróttasvæði (ÍÞ)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði fyrir landfreka íþróttaaðstöðu aðra en þá sem þjónar tilteknu hverfi, svo sem skeiðvelli og hesthúsabyggð, akstursíþróttasvæði, skotæfingasvæði, golfvelli og stærri íþróttamiðstöðvar.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti:

Auk markmiða í kafla 9.3 gilda eftirfarandi skilmálar um þau íþróttasvæði sem afmörkuð eru á skipulagsuppdráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
<p>ÍP-2 3,5 ha</p>	<p>Hesthúsasvæði, Reykhólum Skv.bráðabirgðahættumat Verðurstofunnari vegna fyrirhugaðrar staðsetningar íbúðarhúss að Grund í Reykhólasveit dag. 26.6.2006) er hættusvæði vegna ofanflóða í nágrenni reitsins.</p>	<p>Reiturinn er ætlaður fyrir aðstöðu fyrir hestaíþróttir og þeirri mannvirkjagerð og frágangi sem nýting svæðisins kallar á, s.s. hesthús, skeiðvöll og reiðskemmu. Reiturinn er einnig ætlaður aðstöðu fyrir þá sem vilja stunda tómstundalandbúnað, s.s. fjárhús. Aðgengi að svæðinu með göngu- og reiðstígum sé gott. Áður en unnið er deiliskipulag og/eða gefið út framkvæmda-/byggingarleyfi á reitnum skal leita eftir mati Skipulagsstofnunar á hvort óska beri eftir bráðabirgðahættumati hjá Verðurstofu Íslands, sbr. 25. gr. reglugerðar nr. 505/2000 um hættumat vegna ofanflóða, flokkun og nýtingu hættusvæða og gerð bráðabirgðahættumats. Vanda skal umhverfisfrágang á reitnum.</p>

10 Samgöngur

10.1 Meginmarkmið

Að skipulag í dreifbýli tryggji öruggt og greiðfært vegakerfi sem styður við byggðapróun í sveitarfélaginu. Að skipulag í þéttbýli tryggji öruggar götur og göngu- og hjólavænt umhverfi.

Til að stuðla að þessu **meginmarkmiði** eru í kafla 10.3 sett fram **markmið** um:

- Vegi og götur
- Virka ferðamáta
- Stíga
- Bílastæði
- Almenningsamgöngur
- Hafnir og flug

Heimsmarkmið sem tengjast þessu meginmarkmiði

Til að stuðla að þeim markmiðum eru í kafla 10.4 settir **almennir skilmálar** og **sértækir skilmálar** fyrir svæði sem falla í eftirfarandi landnotkunarflokka:

- Stofnvegir (VE-SV)
- Tengivegir (VE-TV)
- Gönguleiðir (VE-GL)
- Reiðleiðir (VE-RL)
- Flugvellir (FV)
- Hafnir (H)
- Flugvellir (FV)

Í kafla 10.2 er gerð grein fyrir helstu **forsendum** markmiða og skilmála.

10.2 Forsendur

Vegakerfi í dreifbýli

Í aðalskipulagi er gerð grein fyrir megingatnakerfi, núverandi og fyrirhuguðu og það sýnt með skýrum hætti á uppdrætti.

Stofnvegir í Reykhólahreppi eru Vestfjarðavegur og Reykhólasveitarvegur.

Vegir Reykhólahreppi 2018.¹²¹ Stofnvegir (rauðir), héraðsvegir (dökk appelsínugulir), landsvegir (ljós appelsínugulir), almennir vegir (gulir) og einkavegir (ljósgulir).

¹²¹ Gögn frá LMÍ 2018.

Í nóvember 2019 var staðfest breyting á aðalskipulagi vegna legu Vestfjarðavegar frá Bjarkalundi að Skálanesi sem felur í sér veg um Teigsskóg og þverun þriggja fjarða; Þorskafjarðar, Djúpaþfjarðar og Gufufjarðar.¹²² Dýrafjarðargöng opnuðu í október 2020 og eru mikil samgöngubót fyrir Vestfirði.

Vegir í Reykhólahreppi.¹²³ Svart: bundið slitlag, brúnt: malavegur

Samkvæmt 32. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013 og reglugerð nr. 260/2018 um vegi í náttúru Íslands skal flokka vegi, aðra en þjóðvegi eftir greiðfærni til samþykktar samhliða afgreiðslu aðalskipulags.¹²⁴ Lögð er fram tillaga sveitarstjórnar um vegaskrá samhliða aðalskipulagstillögunni (sjá þemauppdrátt um flokkun vega í náttúru Íslands).

¹²² Breyting á Aðalskipulagi Reykhólahrepps 2006-2018 vegna Vestfjarðavegar. [Greinargerð](#).

¹²³ [Vegasjá vegagerðarinnar](#), gögn sótt 28.5.2021.

¹²⁴ [Reglugerð nr. 260/2018 um vegi í náttúru Íslands](#)

Í Samgönguáætlun 2020-2034 eru markmið um greiðar, öruggar og hagkvæmar og umhverfislega sjálfbærar samgöngur, sem og jákvæða byggðapróun. Til að ná þeim markmiðum eru skilgreindar áherslur sem snúa m.a. að þjónustu í grunnetinu, aðgengi hreyfihamlaðra, þörfum ferðapjónustunnar, uppbyggingu og rekstri samgöngukerfisins, flutningsleiðum, vistvænum almenningsamgöngum, fjölbreyttum ferðamáttum, öryggismálum, umhverfisvænum orkugjöfum, lágmarkun áhrifa samgangna/umferðar á loftgæði og hljóðvist við þjóðvegi í þéttbýli og styttingu ferðatíma innan skóla- og vinnusóknarsvæða.¹²⁵

Samgöngum er ábótavant og eru malarvegir eru margir í sveitarfélaginu. Aðkallandi er að endurbæta Reykhólaveg en góðir vegir eru mikilvægir fyrir þróun ferðapjónustu á svæðinu. Þörf er á að bæta vegi sem tengja sveitarfélagið við önnur sveitarfélög á Vestfjörðum, Vesturlandi og Norðurlandi vestra til að svæðið geti sem best nýtt möguleika sína til þróunar, sbr. áherslur í svæðisskipulagi Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandasýslu. Sérstök áhersla er lögð á bættan veg um Skógarströnd til að svæðið geti notið þess ávinnings í ferðapjónustu sem bætt tenging við Snæfellsnes getur gefið¹²⁶.

Akvegur liggur frá bryggjunni á Tröllenda að þorpinu í Flatey.

Götur og ferðamátar í þéttbýli

Aðkoma að Reykhólum frá Vestfjarðavegi eru um Reykhólasveitarveg. Frá honum liggur Karlseyjarvegur að þorpinu og niður að höfninni í Karlsey. Karlseyjarvegur er þjóðvegur í þéttbýli og viðhald hans því á könnu Vegagerðarinnar. Hann er skilgreindur sem stofnvegur á milli Reykhólasveitarvegur og Hellisbrautar en sem héraðsvegur þaðan að höfn.¹²⁷

Hellisbraut, sem er hin aðalgata þorpsins, liggur í sveig í kringum stofnanasvæði kirkju, skóla og hjúkrunarheimilis. Götur út frá henni eru allt

¹²⁵ [Samgönguáætlun 2019-2034](#).

¹²⁶ Úr svæðisskipulagi, sem og ábending frá Grundarfirði við skipulagslýsingu.

¹²⁷ Vegaskrá 2020, <https://www.vegagerdin.is/vegakerfid/vegaskra/>

botnlangar nema Grettiströð sem sem liggur að sundlaug og tjaldsvæði og myndar lykku með Reykjabraut upp á Karlseyjarveg.

Landslag og smæð Reykhóla gefa kost á að fara allra sinna ferða gangandi eða hjólandi, ef heilsan leyfir. Meiri skjólmyndun með gróðri og annarri landslagsmótun ásamt fleiri gangstéttum og stígum getur stutt þarna við. Gangstéttar vantar víða í þéttbýlinu en gert er ráð fyrir að malbika götur og leggja gangstéttar þegar yfirstandandi framkvæmdum við fráveitukerfi er lokið. Þörf er á að móta skjólgóðar gönguleiðir á milli íbúðargatna og helsta þjónustu- og atvinnuhúsnæðis. Við þá mótun þarf að huga snjósöfnun vegna skafrennings en hann er vandamál á Reykhólum.

Skortur er á almenningsbílastæðum þar sem ferðamenn geta lagt m .a. bílastæði fyrir stórar bifreiðar við hús báta- og hlunnindasýningarinnar.

Hafnir

Nokkrar hafnir eru í sveitarfélaginu. Höfn er í Karlsey á Reykhólum, um 2 km sunnan þorpsins stutt frá Þörungaverksmiðju og saltvinnslu. Þörungaverksmiðjan tók til starfa árið 1975 og þá var lagður vegur og gerð höfn í Karlsey. Athafnasvæðið í Karlsey hefur verið stækkað og þar er nú risin saltverksmiðja. Höfnin í Karsley er lítil og falleg í sérstæðum skerjagarði, þar sem þangskurðarprammar setja einnig svip á starfseminu. Varmaorka er á staðnum vegna pípu sem lögð hefur verið frá Reykhólum.¹²⁸ Bryggja er við sláturhúsið í Króksfjarðarnesi en þar er fyrst og fremst vinnusvæði.

Önnur bryggja er á Vesturnesi við Stað en þar þarf að gæta sjávarfalla. Aðrar bryggjur eru að finna í Hvallátrum og Skáleyjum.¹²⁹ Bryggja er á Tröllenda og bátavör er við Teinæringsvog.

¹²⁸ Alta, 2014. Staðarandi Reykhóla. Greining og tillögur.

¹²⁹ Reykhólahreppur 2008. Aðalskipulag 2006-2018. Forsendur.

Varðandi hafnarframkvæmdir skal fara að Hafnarlögum nr. 61/2003 m.s.br. og reglugerðum settum með stoð í þeim.

Flugsamgöngur

Rétt norðan Reykhólaborpsins er um 900 metra löng malarflugbraut. Talsvert hefur aukist að flugvöllurinn sé nýttur t.d. við flugæfingar og þyrluflug með ferðamenn.¹³⁰

Almenningssamgöngur

Fjórðungssamband Vestfirðinga annast rekstur almenningssamgangna í landshlutanum samkvæmt samningi við Vegagerðina. Reykhólar eru ekki tengdir við leiðarkerfi, en um tvær ferðaáætlanir er um að ræða Patreksfjörður - Ísafjörður og Ísafjörður - Hólmavík. Ferðaáætlanir gera ekki ráð fyrir viðkomu á Reykhólum.¹³¹

Reglulegar ferjusiglingar eru á milli Stykkishólms og Brjánslækjar með viðkomu í Flatey fyrir farþega, bíla og frakt. Ferjan siglir daglega allt árið. Vegagerðin styrkir rekstur framangreindra ferjuleiða að undangengnu útboði¹³². Á Brjánslæk er viðkomustaður almenningssvagna í ferðaáætlun frá Patreksfirði til Ísafjarðar.¹³³

10.3 Markmið

10.3.1 Sveitarfélagið í heild

Vegir

- Vegir innan sveitarfélagsins og á milli þess og annarra sveitarfélaga á Vestfjörðum, Vesturlandi og Norðurlandi vestra séu greiðar og

¹³⁰ [Vefur Reykhólahrepps, efni sótt þann 7.5.2020.](#)

¹³¹ Vestfjarðarstofa. Sótt 3.7.2020 á

<https://www.vestfirdir.is/is/verkefni/almenningsamgongur>

¹³² Vegagerðin 2019: Ferjur, <http://www.vegagerdin.is/siglingar/ferjur/>

¹³³ Vestfjarðastofa. Sótt 3.7.2020 á

<https://www.vestfirdir.is/is/verkefni/almenningsamgongur>

öruggir. Þannig verði stuðlað að auknu jafnrétti til náms, starfa og þjónustu, auk þess sem stuðlað er að umhverfisvænni samgöngum.

- Unnið verði að því að einbreiðar brýr heyri sögunni til.

10.3.2 Reykhólar

Götur og aðstæður fyrir gangandi og hjólandi vegfarendur

- Gatna- og stígakerfi og útfærsla rýma styðji við virka ferðamáta í daglegum ferðum.
- Unnið verði að gerð stíganets sem tengir saman helstu atvinnu- og þjónustustaði. Stígarnir verði hugsaðir bæði sem útivistar- og samgönguleiðir og nýtist þannig íbúum og gestum.
- Unnið verði að því að leggja gangstéttir, sem líka má nýta til hjóleiða, með forgangi á gangstéttar meðfram Karlseyjarvegi, Hellisbraut og Grettiströð að sundlaug.
- Stuðlað verði að auknu skjóli á helstu göngu- og hjólaleiðum með gróðursetningu og annarri landslagsmótun.
- Unnið verði að malbikun gatna í þéttbýlinu og að skilgreina gangbrautir yfir Karlseyjarveg og Hellisbraut, þar sem þörf er á, til að tryggja öryggi vegfarenda.

Bílastæði

- Skilgreint verði bílastæði fyrir stærri bíla í nálægð við báta- og hlunnindasýninguna, samkvæmt nánari útfærslu í deiliskipulagi eða framkvæmdaleyfisgögnum.

Almenningssamgöngur

- Unnið verði áfram að bættum almenningssamgöngum til og frá Reykhólum í samstarfi við ríkið og önnur sveitarfélög á Vestfjörðum.

Höfn

- Höfn á Reykhólum verði vel viðhaldið þannig að hún þjóni atvinnulífinu sem best.

Flug

- Áfram verði möguleiki til lendinga minni flugvéla í sveitarfélaginu. Flugbrautinni verði viðhaldið þannig að hann uppfylli kröfur fyrir einkaflug.

10.3.3 Flatey

Ferjusamgöngur

- Stuðlað verði að því með tryggum ferjusamgöngum að Flatey verði áfram aðgengilegur áfangastaður.

Höfn

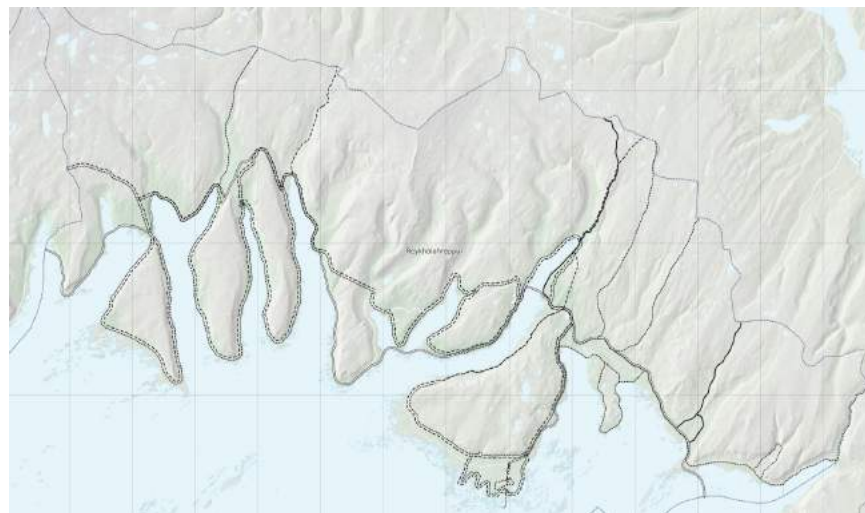
- Höfninni á Tröllenda verði viðhaldið þannig að hún þjóni íbúum, gestum og atvinnulífi sem best.

10.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokka og landnotkunarreiti

Vegir, götur og stígar (VE).

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Vegir, götur, helstu göngu-, reið- og hjólastígar og tengd mannvirki þ.m.t. mislæg gatnamót, undirgöng og göngubrýr og helgunarsvæði þeirra, svo sem stofn- og tengibrautir í þéttbýli og stofn- og tengivegir utan þéttbýlis.

10.4.1 Stofnvegir (VE-SV)

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 10.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um stofnvegi.

- Lega stofnvega og tengivega, eins og hún er sýnd skipulagsuppdráttum, er bindandi í þeirri nákvæmni sem uppdráttirnir eru. Nákvæmlega er ákveðin á deiliskipulags- og/eða framkvæmdaleyfisstigi.
- Stofnvegir, skv. vegalögum, ásamt tengdum mannvirkjum, s.s. göngum, brúm og áningarstöðum. Taka þarf tillit til takmarkana sem gilda á helgunarsvæðum stofnvega.
- Gert er ráð fyrir að aðrir innviðir geti legið samhliða stofnvegum án þess að þeir séu sérstaklega tilgreindir, t.d. háspennustrengir, ljósleiðarar, stofnæðar veitna, göngu-, hjóla- og reiðstígar. Ef sýnd er lega annarra innviða meðfram stofnvegi telst það ekki bindandi hvorum megin vegarins hún er sýnd.
- Veghelgunarsvæði er 30 m til beggja hliða frá miðlínu vegar.

Sértækir skilmálar fyrir landnotkunarreiti

Auk markmiða sem eru skilgreind í kafla 10.3 gilda eftirfarandi skilmálar um einstaka stofnvegi sem sýndir eru á skipulagsuppdráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VE-SV-2 96,4 km	Vestfjarðavegur <i>Gilsfjörð um Þorskafjörð gert er ráð fyrir þverun Þorskafjarðar rétt utan við Mjólkárlínu, Djúpafjarðar frá Hallsteinsnesi að Grónesi og Gufufjarðar við mynni hans, Skálanes, Klettsháls, Vattarfjörð, Litlanes-sýslumörk – Skiptá. Breyting er áformuð á legu Vestfjarðavegar frá Bjarkalundi að Skálanesi sem felur í sér veg um Teigsskóg og þverun þriggja fjarða; Þorskafjarðar, Djúpafjarðar og Gufufjarðar.</i>	Skipulagsákvæði fyrir Vestfjarðaveg milli Bjarkalundar og Skálaness: - Haga skal hönnun og framkvæmd þannig að votlendi, skóglendi og náttúruminjar raskist sem minnst, í samráði við Náttúrufræðistofnun Íslands og Skógræktina. - Vegagerðin í samráði við Náttúrufræðistofnun Íslands, Skógræktina og Reykhólahrepp finni svæði fyrir endurheimt votlendis og skóglendis sem raskist vegna framkvæmda. - Brúarop verði nægilega löng til þess að tryggja vatnsskipti og straumhraða í samræmi við þarfir lífríkisins. Tvær brýr verði í þverun Djúpafjarðar. - Áður en framkvæmdir hefjast skal Vegagerðin leggja fram vöktunaráætlun á framvindu við endurheimt votlendis og skóglendis og vöktunaráætlun um þróun fiskungviðis og botndýralífs í Þorskafirði og Djúpafirði. - Haga skal hönnun og framkvæmd þannig að menningarminjar raskist sem minnst, í samráði við Minjastofnun Íslands. - Mannvirkjagerð, þ.m.t. vinnubúðir, skal vera í samræmi við framkvæmdarlýsingu sem fram kemur í 5. kafla greinargerðar aðalskipulagsbreytingar og skal þá sú framkvæmdarlýsing vera forsenda leyfisveitinga sveitarstjórnar án deiliskipulags. - Vanda skal allan frágang mannvirkja, þ.m.t. svæði fyrir vinnubúðir.

VE-SV-4 13,0 km	Reykhólasveitarvegur <i>Stofnvegur af Vestfjarðavegi í Berufjarðarbotni, út Barmahlíð, um Reykhóla, að Hamarlandi.</i>	Veghelgunarsvæði er 30 m til beggja hliða frá miðlínu vegar.
---------------------------	--	--

10.4.2 Tengivegir (VE-TV)

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 10.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um tengivegi.

- Tengivegir, skv. vegalögum, ásamt tengdum mannvirkjum, s.s. göngum, brúm og áningarstöðum. Taka þarf tillit til takmarkana sem gilda á helgunarsvæðum tengivega.
- Gert er ráð fyrir aðrir innviðir geti legið samhliða tengivegum án þess að þeir séu sérstaklega tilgreindir, t.d. háspennustrengir, ljósleiðarar, stofnæðar veitna, göngu-, hjóla- og reiðstígar. Ef sýnd er lega annarra innviða meðfram stofnvegi telst það ekki bindandi hvorum megin vegarins hún er sýnd.

Sértækir skilmálar fyrir landnotkunarreiti

Auk markmiða sem eru skilgreind í kafla 10.3 gilda eftirfarandi skilmálar um einstaka tengivegi sem sýndir eru á skipulagsuppráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VE-TV-2 0,4 km	Karlseyjarvegur <i>Karlseyjarvegur er skilgreindur sem stofnvegur á milli Reykhólasveitarvegur og Hellisbrautar en sem héraðsvegur þaðan að höfn.</i>	Veghelgunarsvæði er 30 m til beggja hliða frá miðlínu vegar.
VE-TV-4 16,2 km	Porskafjarðarvegur <i>Tengivegur af Vestfjarðavegi frá nýrri brú yfir Þorskafjörð.</i>	Veghelgunarsvæði er 15 m til beggja hliða frá miðlínu vegar.
VE-TV-6 2,9 km	Geiradalsvegur <i>Tengivegur af Vestfjarðavegi í Geiradal um</i>	Veghelgunarsvæði er 15 m til beggja hliða frá miðlínu vegar.

	Gautsdal.	
VE-TV-8 9,6 km	Djúpvegur	Veghelgunarsvæði er 15 m til beggja hliða frá miðlínu vegar.

10.4.3 Gönguleiðir (VE-GL)

Auk markmiða í kafla 10.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um gönguleiðir sem eru sýndar á skipulagsupprætti.

- Á skipulagsupprætti eru sýndar gönguleiðir þar sem gert er ráð fyrir framkvæmdum eða endurbótum, uppbyggingu áningarstaða eða búast má við verulegri umferð. Gönguleiðir kunna að vera opnar fyrir öðrum fararmátum, t.d. umferð hesta og reiðhjóla, eftir því sem merkingar á vettvangi eða í öðrum gögnum segja til um. Lega gönguleiða er gróflega afmörkuð og telst ekki bindandi.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VE-GL-1 312,5 km	Gönguleiðir í Reykhólahreppi Gönguleið sem liggur um sveitarfélagið meðfram ströndinni frá austri til vesturs, yfir valda hálsa. Gönguleiðir sem liggja frá suðri til norðurs tengja sveitarfélagið nágrannasveitarfélögum.	<i>ATH: Sérstaklega er kallað er eftir rýni almennings og umsagnaraðila um legu gönguleiða og verða þær mótaðar nánar að fengnum ábendingum að kynningartíma loknum.</i>
VE-GL-2 1,0 km	Aðalstígar í Flatey	<i>ATH: Sérstaklega er kallað er eftir rýni almennings og umsagnaraðila um legu gönguleiða og verða þær mótaðar nánar að fengnum ábendingum að kynningartíma loknum.</i>
VE-GL-4 9,8 km	Aðalstígar á Reykhólum	<i>ATH: Sérstaklega er kallað er eftir rýni almennings og umsagnaraðila um legu gönguleiða og verða þær mótaðar nánar að fengnum ábendingum að kynningartíma loknum.</i>

10.4.4 Reiðleiðir (VE-RL)

Auk markmiða í kafla 10.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um reiðleiðir sem eru sýndar á skipulagsupprætti.

- Á skipulagsupprætti eru sýndar reiðleiðir þar sem gert er ráð fyrir framkvæmdum eða endurbótum, uppbyggingu áningarstaða eða búast má við verulegri umferð. Reiðleiðir kunna að vera opnar fyrir öðrum fararmátum, t.d. umferð gangandi og reiðhjóla, eftir því sem merkingar á vettvangi eða í öðrum gögnum segja til um.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VE-RL-2 238,2 km	Reiðleiðir í Reykhólahreppi <i>Reiðleið meðfram ströndinni frá austri til vesturs, yfir valda hálsa. Reiðleiðir sem liggja frá suðri til norðurs tengja sveitarfélagið nágrannasveitarfélögum</i>	<i>ATH: Sérstaklega er kallað er eftir rýni almennings og umsagnaraðila um legu reiðleiða og verða þær mótaðar nánar að fengnum ábendingum að kynningartíma loknum.</i>

10.4.5 Flugvellir (FV)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Tiltekið svæði á láði eða legi, að meðtöldum byggingum, flugbrautum og búnaði sem er ætlað til afnota við komu, brottför og hreyfingar loftfara á jörðu niðri.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti

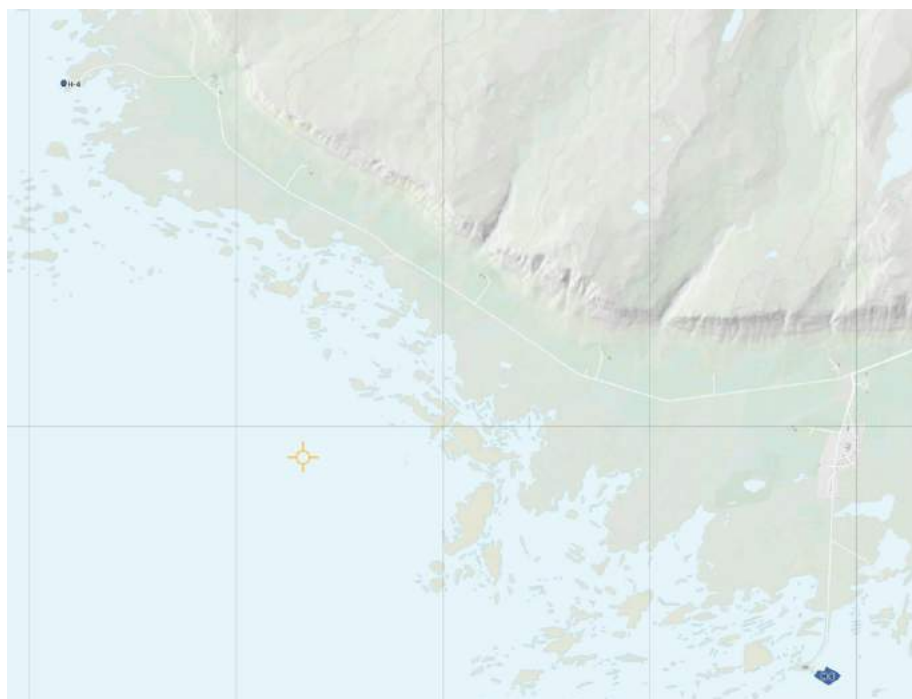
Auk markmiða í kafla 10.3 gilda eftirfarandi skilmálar um einstaka landnotkunarreiti sem afmarkaðir eru á skipulagsuppdráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
FV-2 7,5 ha	Flugbraut, Reykhólum	Á skipulagstímabilinu eru ekki ráðgerðar frekari breytingar eða stækkun flugbrautarinnar. Fara skal að kröfum laga um loftferðir og reglugerða settum stoð í þeim, m.a. vegna hugsanlegra hindrana í aðflugsleiðum o. fl. Ef hindrun er nálægt áætlunarflugvelli eða aðra landingarstaði leggur samgöngustofa áherslu á að við fyrirhugað skipulag/framkvæmd verði tekið tillit til reglugerðar 464/2007, IV. hluti og til 6-1 í Viðauka 14 við stofnanasamning Alþjóðaflugmálastofnunarinnar.

10.4.6 Hafnir (H)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði fyrir hafnir og hafnarmannvirki þar sem gert er ráð fyrir mannvirkjum og tækjum til móttöku skipa og báta, losunar og lestunar þeirra, geymslu vöru, móttöku og afgreiðslu þessarar vöru til áframhaldandi sjó- eða landflutninga, til móttöku og brottfararfarþega og smábátahafnir.

Sértækir skilmálar

Auk markmiða í kafla 10.3 gilda eftirfarandi skilmálar um einstaka landnotkunarreiti sem afmarkaðir eru á skipulagsuppdráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
H-2 0,4 ha	Tröllendi, Flatey <i>Deiliskipulag liggur ekki fyrir.</i>	Ferjubryggja með tilheyrandi, aðstöðu, búnaði og mannvirkjum. Uppbygging og framkvæmdir falli vel að umhverfinu og svipmóti í Flatey. Vanda skal umhverfisfrágang og umgengni á lóðum.
H-4	Staður <i>Á svæðinu er smábáta- og ferjubryggja.</i>	Smábáta- og ferjubryggja með tilheyrandi aðstöðu.
H-6 3,0 ha	Reykhólahöfn <i>Iðnaðarhöfn í Karlsey á Reykhólum, um 2 km sunnan þorpsins í mikilli nálægð við Þörungaverksmiðjuna og saltvinnslu. Bryggjukantar: 90 m Mesta dýpi við kant 4 m á 43 m kafla. Bryggja óvarin fyrir öldu.</i>	Iðnaðarhöfn með tilheyrandi aðstöðu, búnaði og mannvirkjum. Vanda skal frágang og umgengni á svæðinu. Gert er ráð fyrir viðhaldi og endurbótum á hafnarmannvirkjum skv. samgönguáætlun á hverjum tíma og eftir þörfum. Sjá skilmála um sérstök not haf- og vatnssvæða (SN) við Reykhólahöfn í kafla 5.4.5.

11 Veitukerfi

11.1 Meginmarkmið

Að skipulag stuðli að öruggum veitukerfum styðja sem best við þróun og nýsköpun í samfélaginu, í sátt við náttúru og samfélag.

Til að stuðla að þessu **meginmarkmiði** eru í kafla 11.3 sett fram **markmið** um:

- Hitaveitu
- Vatnsveitu
- Rafveitu
- Fjarskipti
- Fráveitu
- Meðhöndlun úrgangs

Heimsmarkmið sem tengjast þessu meginmarkmiði

Til að stuðla að þeim markmiðum eru í kafla 11.4 settir **almennir skilmálar** og **sértækir skilmálar** fyrir svæði sem falla í eftirfarandi landnotkunarflokka:

- Rafveitur (VH-R)

Í kafla 11.2 er gerð grein fyrir helstu **forsendum** markmiða og skilmála.

11.2 Forsendur

Hitaveita

Reykhólar eru ríkir af jarðhita og hann er þar víða sýnilegur. Jarðhiti þar er að mestu í eigu ríkisins og Reykhóla í samræmi við eign á landi. Orkubú Vestfjarða rekur hitaveitu á Reykhólum og sér um afhendingu á heitu vatni til almennings og fyrirtækja þar. Þörungaverksmiðjan hefur komið að borun þriggja hola á jarðhitasvæðinu á Reykhólum og lagt nokkurra km leiðslu að starfsstöð fyrirtækisins í Karlsey.¹³⁴

Mikilvægt er að sem stærstur hluti byggðar á svæðinu njóti hitaveitu og í þeim tilgangi verði rannsóknir á jarðhita og mögulegri nýtingu hans til húshitunar framhaldið.

Vatnsveita

Reykhólahreppur rekur kaldavatnsveitu á Reykhólum og í Króksfjarðarnesi og Flateyjarveitur, sem er einkafyrirtæki, rekur vatnsveitu í Flatey.¹³⁵

Árið 2021 var gerð úttekt á veitukerfum fyrir kalt vatn og er í fyrirliggjandi skýrslu farið yfir stöðu á kerfunum og komið með tillögur að úrbótum þar sem það á við.¹³⁶

Vatnsból eru fjögur og merkt inn á skipulagsupprátt, sjá umfjöllun um verndarsvæði vatnsverndar í kafla 5.2. Að öðru leyti er dreifikerfi vatnsveitu ekki tilgreint í aðalskipulaginu.

Í Flatey er vatnið fengið úr brunnum á eyinni, en þegar vatnspörfin er mikil er vatn flutt frá meginlandinu til Flateyjar. Vatninu er þá tappað af ferjunni með slöngu sem leidd er í vatnstank á Tröllsenda og þaðan rennur vatnið niður í þorp eftir lögnum.

¹³⁴ Stertuvík Economix. Jarðhitanyting á Reykhólum – framtíðarsýn. 2020.

¹³⁵ Munnleg heimild frá Ingibjörgu Birnu Erlingsdóttur, 24.6.2020.

¹³⁶ Verkis, 2021. Reykhólahreppur. Úttekt á veitukerfum.

Rafveita

Orkubú Vestfjarða er dreifiaðili raforku í sveitarfélaginu. Allir bæir eru tengdir dreifikerfi Orkubúsins. Spennistöð er í Geiradal.

Mjólkárhlína 1 liggur um sveitarfélagið til vesturs frá spennistöð Geiradal en Geiradalslína til suðurs frá spennistöðinni og yfir Gilsfjörð. Báðar línur eru hluti af flutningskerfi Landsnets og með spennustig 132 kV. Að auki er gert ráð fyrir 132 kV háspennustreng frá vindorkuveri á Garpsdalsfjalli að spennistöð í Geiradal.

Orkuframleiðsla og flutningsmál raforku lykilmál á Vestfjörðum og þörf á að bæta raforkuöryggi. Á Vestfjörðum hefur afhendingaröryggi í sögulegu samhengi verið heldur lakara en víðast annars staðar á landinu en ýmsar endurbætur hafa verið gerðar á undanförunum árum. Vestfirðir eru því mjög háðir flutningi orku frá öðrum hlutum landsins. Mikilvægt er að auka orkuframleiðslu innan Vestfjarða til að tryggja samkeppnishæft öryggi.¹³⁷

Rafstrengir í dreifikerfi eru allir komnir í jörð í sveitarfélaginu. Allir bæir hafa aðgang að þriggja fasa rafmagni.

Flatey á Breiðafirði eru ekki tengd raforkukerfi landsins. Rafmagnið er fengið frá díselrafstöð sem rekin er á eyinni.

Stefnan í svæðisskipulagi gefur kost á uppbyggingu flutningsmannvirkja raforku sem tryggir örugga afhendingu raforku, um leið og tekið er tillit til áhrifa á náttúru og landslag. Stefnan stuðlar að því að mannvirki vegna orkuvinnslu og orkuflutnings falli sem best að landslagi og annarri landnotkun. Tekin er afstaða til möguleika á orkuframleiðslu með vatnsafla, jarðvarma og vindorku í sátt við náttúru og samfélag.

Í sóknaráætlun Vestfjarða 2020-2024 kemur fram að einn helsti veikleiki landshlutans séu veikir innviðir og er ótryggt rafmagn einn af þeim liðum. Undir atvinnu og nýsköpun kemur einnig fram að einn af helstu veikleikum sé raforkuskortur og ótryggt afhendingaröryggi rafmagns. Ein af þeim

¹³⁷ Vestfjarðastofa. [Orkumál](#). Sótt 10.7.2020 af

áherslum sem koma fram undir tengslum við forgangsmarkmið ríkisstjórnarinnar, í heimsmarkmiðunum, er að afhendingaröryggi rafmagns sé aukið og í umhverfi og skipulagi er einn helsti veikleikinn að rafmagn sé framleitt með jarðefnaeldsneyti.

Tillaga að kerfisáætlun 2021-2030 um uppbyggingu flutningskerfis raforku á Íslandi fjallar m.a. um grunnforsendur fyrir áætlun, niðurstöður valkostagreininga, áætlun um uppbyggingu meginflutningskerfisins til næstu 10 ára og lýsingar á framkvæmdaverkum á tímabilinu 2022-2024.¹³⁸

Raforkukerfi á vegum Orkubús Vestfjarða¹³⁹

Í lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana eru dregin mörk við 200 kW en vatnsaflsvirkjanir undir þeim mörkum eru tilkynningarskyldar til sveitarfélagsins. Virkjanir yfir 200 kW ber að tilkynna til Skipulagsstofnunar, sem sker úr um matskyldu. Verndar- og

¹³⁸ Landsnet, 2019 [Kerfisáætlun Landsnets 2021-2030](#).

¹³⁹ [Kortasjá Orkubús Vestfjarða](#).

orkunýtingaráætlun fjallar síðan um vatnsaflsvirkjanir yfir 10 MW. Engin svæði í Reykhólahreppi eru í biðflokki rammaáætlunar.¹⁴⁰

Raflínur (rauðar og bláar línur) og möstur (gulir reitir) í flutningskerfi Landsnets¹⁴¹

Áformað er að reisa allt að 89 MW vindorkuver í landi Garpsdals í Reykhólahreppi, sbr. samþykktri breytingu á aðalskipulagi þar um (breytingin er óstaðfest, en reiknað má með að hún hafi tekið gildi áður en

¹⁴⁰ [Áætlun um vernd og orkunýtingu landsvæða](#).

¹⁴¹ Landsnet 2019: Flutningskerfið, kortasjá, <https://www.map.is/landsnet/>

aðalskipulagstillagan verður auglýst). Um er að ræða skilgreiningu á 437 ha iðnaðarsvæði til vindorkunýtingar.

Fjarskipti

Öflug og örugg fjarskiptabjónusta er mikilvæg fyrir íbúa og fyrirtæki.

Aðgengi er að ljósleiðara í dreifbýli Reykhólahrepps, en í þéttbýlinu á Reykhólum er ekki búið að tengja ljósleiðara.

Mannvirki fyrir fjarskipti eru almennt fyrirferðarlítill og því ekki tilefni til að fjalla um þau sérstaklega í aðalskipulagi nema að því marki að taka af tvímæli um að mannvirkjagerð af því tagi sé heimil enda mikilvægt að aðgangur að fjarskiptakerfum sé sem víðast.

Lega ljósleiðarastrengja er af öryggisástæðum almennt ekki höfð opinber og er lega slíkra strengja því ekki sýnd á aðalskipulagsupprætti. Um ljósleiðara gildir einnig að erfiðara er að greina milli stofn- og dreifikerfis. Lagning strengjanna veldur almennt ekki verulegri röskun á yfirborði.

Um framkvæmdaleyfi fyrir lagningu ljósleiðara gildir það sama og þegar lagðar eru lagnir annarra dreifikerfa og eru ekki taldar stofnlagnir.

Fráveita

Notast er við rotþrær í þéttbýlinu og á það sama við um bæi í dreifbýlinu, sem og sumarhús. Fráveitukerfi á Reykhólum var tekið út samhliða vatnsveitunni og reyndist það í góðu ásigkomulagi¹⁴², en fyrirkomulag fráveitu kallar víða á endurbætur. Í dreifbýlinu er fráveita almennt á ábyrgð landeiganda, t.d. með rotþró við sveitabæi. Mikilvægt að stefna að því að öll byggð verði tengd viðurkenndum rotþróum.

Í gildi er samþykkt um fráveitur í Reykhólahreppi og nær hún til allra fasteigna; íbúðarhúsnæðis, sumarbústaða, stofnana og atvinnustarfsemi.

¹⁴² Verkís, 2021. Reykhólahreppur. Úttekt á veitukerfum.

Meðhöndlun úrgangs

Úrgangur úr sveitarfélaginu er fluttur í Fíflholt í Borgarbyggð til urðunar. Reykhólahreppur er ekki aðili að Sorpsamlagi Vesturlands sem rekur urðunarstaðinn í Fíflholtum. Boðið er upp á flokkun úrgangs og hann sóttur heim á bæi. Sérstök söfnun er fyrir rúlluplast. Grófum úrgangi og er safnað saman á athafnasvæði við Karlseyjarbraut. Flokkun og hirðu úrgangs úr Flatey er sinnt af Íslenska gámafélaginu, sem er með starfsstöð í Stykkishólmi.

10.3 Markmið

11.3.1 Sveitarfélagið í heild

Grunnkerfi

- Íbúum og fyrirtækjum verði tryggð gott aðgengi að grunninnviðum, s.s. raforku og heitu og köldu vatni til að styðja við þróun og nýsköpun.
- Lega fráveitu, vatnsveitu, hitaveitu og ljósleiðara er ákvörðuð í deiliskipulagi og/eða á framkvæmdaleyfisstigi

Hitaveita

- Stuðlað verði að betri nýtingu jarðhitauðlindarinnar, þannig að hún þjóni íbúum og fyrirtækjum sem best.

Vatnsveita

- Stuðlað verði að góðu aðgengi að heilnæmu ferskvatni og að því að nýting yfirborðsvatns fari fram með sjálfbærum hætti.

Rafveita

- Stefnt verði að auknu raforkuöryggi og stuðlað að uppbyggingu flutningsmannvirkja raforku sem tryggir örugga afhendingu raforku, um leið og tekið er tillit til áhrifa á náttúru og landslag.

Fjarskipti

- Stuðlað verði að því að fjarskiptapjónusta á svæðinu verði öflug og örugg og þjóni íbúum, fyrirtækjum og ferðamönnum sem allra best. Áfram verði unnið uppbyggingu ljósleiðara og farsímasenda í sveitarfélaginu.

Fráveita

- Stuðlað verði að því að öll byggð á svæðinu verði tengd rotþróum sem uppfylla kröfur viðeigandi reglugerða.

Meðhöndlun úrgangs

- Íbúar, stofnanir og fyrirtæki geti á auðveldan og aðgengilegan hátt nýtt umhverfisvænar leiðir til meðhöndlunar úrgangs.

11.3.2 Reykhólar

Fjarskipti

- Stuðlað verði að uppbyggingu ljósleiðara í þéttbýlinu þannig að fjarskiptapjónusta á svæðinu verði öflug og örugg og þjóni íbúum, fyrirtækjum og ferðamönnum sem allra best.

11.3.3 Flatey

Grunnkerfi

- Staðinn verði vörður um innviði í Flatey og þróun grunnkerfa verði með sjálfbærni að leiðarljósi.

Vatnsveita

- Tekið verði mið af vatnsskorti í Flatey við þróun byggðar og ferðapjónustu í Flatey.

11.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokkka og landnotkunarreiti

11.4.1 Veitur, rafveita (VH-R)

Skilgreining skipulagsreglugerðar

Veitur, svo sem vatnsveita, hitaveita, rafveita, fjarskiptalagnir- og mannvirki, fráveita og helgunarsvæði þeirra, þegar það á við.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 11.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um rafveitur (VH-R).

- Til stofnkerfis rafveitu teljast einnig tengivirki en þau má reisa innan iðnaðarsvæða.
- Gert ráð fyrir því að háspennulínur í flutningskerfi geti verið ofan jarðar eða neðan án þess að greinarmunur sé gerður á skipulagsuppdráttum. Línur í dreifikerfi kalla ekki á afmörkun í aðalskipulagi og koma ekki fram á uppdráttum.
- Helgunarsvæði (einnig nefnt byggingabannsvæði) háspennulína er svæði meðfram háspennulínum þar sem takmarkanir geta verið á landnotkun og mannvirkjagerð. Hafa skal samráð við veitufyrirtæki við skipulag og framkvæmdir í nágrenni háspennulína og ef ráðgert er að nýta línuslóða. Takmarkanir eru á mannvirkjagerð innan helgunarsvæðis háspennulína, sbr. reglugerð um raforkuvirki nr. 678/2009 og viðeigandi staðla.
- Öll orkuver með 10 MW uppsett rafafli eða meira og jarðvarmavirkjanir og önnur varmaorkuver með 50 MW uppsett varmaafli eða meira eru háðar umhverfismati skv. lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021, sbr. 1. viðauka laganna.
- Háspennustrengir geta legið meðfram þjóðvegum án sérstakrar tilgreiningar á skipulagsuppdrætti.

Sértækir skilmálar um landnotkunarreiti

Auk markmiða í kafla 11.3 og almennra skilmála (VH-R) gilda eftirfarandi skilmálar um rafveitur sem sýndar eru á skipulagsuppdráttum.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VH-R-2 58,7 km	Mjólkárhlína, 132 kV <i>Línan liggur frá Geiradal að Mjólkárirkjun í Arnarfirði.</i>	Miða skal við 35-45m breitt helgunarsvæði fyrir 132 kV línur. Aðgengi að möstrum skal tryggt. Hafa skal samráð við veitufyrirtæki við skipulag og framkvæmdir í nágrenni háspennulína og ef ráðgert er að nýta línuslóða. Til stofnkerfis teljast einnig tengivirki en þau má reisa innan iðnaðarsvæða.
VH-R-4 11,4 km	Geiradalslína 132 kV <i>Línan liggur frá spennuvirki í Geiradal.</i>	Miða skal við 35-45m breitt helgunarsvæði fyrir 132 kV línur. Aðgengi að möstrum skal tryggt. Hafa skal samráð við veitufyrirtæki við skipulag og framkvæmdir í nágrenni háspennulína og ef ráðgert er að nýta línuslóða. Til stofnkerfis teljast einnig tengivirki en þau má reisa innan iðnaðarsvæða.
VH-R-6 10,1 km	Garpsdalsstrengur, 132 kV <i>Jarðstrengurinn liggur frá vindorkubúi á Garpsdal að spennistöð Landsnets í Geiradal. Lengd strengsins er um 6 km.</i>	Miða skal við 35-45m breitt helgunarsvæði fyrir 132 kV línur. Aðgengi að möstrum skal tryggt. Hafa skal samráð við veitufyrirtæki við skipulag og framkvæmdir í nágrenni háspennulína og ef ráðgert er að nýta línuslóða. Til stofnkerfis teljast einnig tengivirki en þau má reisa innan iðnaðarsvæða.

	<p><i>ATH: Skv. óstaðfestri aðalskipulagsbreytingu, sem hefur verið samþykkt. Reikna má með því að hún hafi tekið gildi þegar aðalskipulagstillagan verður auglýst.</i></p>	
--	---	--

12 Náttúruvá

12.1 Meginmarkmið

Að skipulag taki mið af öryggi íbúa og mannvirkja.

Til að stuðla að þessu **meginmarkmiði** eru í kafla 12.3 sett fram **markmið** um:

- Náttúruvá
- Gróðureldar
- Sjávarsvæði og loftslagsbreytingar
- Sýkingarhætta

Heimsmarkmið sem tengjast þessu meginmarkmiði

Til að stuðla að þeim markmiðum eru í kafla 12.4 settir **almennir skilmálar** og **sértækir skilmálar** fyrir svæði sem falla í eftirfarandi landnotkunarflokka:

- Varúðarsvæði (VA)

Í kafla 12.2 er gerð grein fyrir helstu **forsendum** markmiða og skilmála.

12.2 Forsendur

Við mótun tillögunnar var óskað eftir upplýsingum frá Veðurstofunni um náttúruvá í sveitarfélaginu.

Eldvirkni og jarðskjálftar

Skipulagssvæðið liggur utan helstu jarðskjálftasvæða landsins og engin hætta er talin á eldvirkni.¹⁴³

Flóð

Vitað er um að á ýmsum svæðum er nokkur hætta vegna snjóflóða og skriðufalla. Þekkt snjóflóðasvæði eru í bröttum hlíðum s.s. Gilsfirði, Reykjanesi og vesturhlíðum Þorskafjarðar.¹⁴⁴ Ljóst er að mörg snjóflóð hafa fallið í dreifbýli Reykhólahrepps.¹⁴⁵ Í svari Veðurstofunnar við fyrirspurn um náttúruvá í sveitarfélaginu kom fram að gert hefur verið hættumat fyrir Grund í Reykhólasveit fyrir lóð fyrirhugaðs íbúðarhúss í landinu. Þá hafa ofanflóðaaðstæður verið kannaðar við Miðjanes, en þar hefur ekki verið gert formlegt hættumat. Vísað er í [ofanflóðakortasjá](#) Veðurstofunnar sem hún hefur þróað til að auðvelda aðgengi að ofanflóðagögnum sem hún aflar og varðveitir.

Landbrot

Sífelld fjölga vísbendingum um að breytingar á loftslagi séu í vændum. Skipulag þarf að taka tillit til aukinna öfga í veðurfari og áhrif þeirra á rof, mannvirki og innviði. Landbrot hefur orðið vegna ágangs sjávar á norðurenda Flateyjar. Til að sporna við rofi er ráðgerð sjónvörn við gamla þorpið.

Loftslagsbreytingar

Gera má ráð fyrir breytingum í veðurfari, s.s. auknum veðurofsa, á næstu áratugum og ætla má að helstu afleiðingar loftslagsbreytinga á byggð Íslandi séu sjávarflóð vegna hækkandi sjávarborðs og flóð innan byggðar vegna ofsarigninga. Ekki liggja fyrir skýr viðmið um flóðahæð sem skuli taka tillit til við skipulagsgerð. Aðlögunaraðgerðir felast fyrst og fremst um það að kortleggja og draga úr áhrifum af flóðum innan byggðar.

Gróðureldar

Mikilvægt er að skipulag taki mið af hættu sem getur stafað af gróðureldum, sérstaklega á svæðum fyrir frístundabyggð. Við skipulag frístundabyggðar þarf að huga að áskorunum sem tengjast gróðureldum, svo sem flóttaleiðum og brunavörnum á frístundabyggðarsvæðum.

Sýkingarhætta

Sérstaka varúð þarf að hafa þar sem riðufé og miltisbrandssýktar skepnur hafa verið grafnar en smithætta getur varað í áratugi. Heimildir eru um þrjá staði í Reykhólahreppi þar sem talið er að skepnur sýktar af miltisbrandi hafi verið grafnar; Reykhólum árið 1882, Börmum árið 1900 og Gillastöðum á árabílinu 1900-1920.¹⁴⁶ Varúð skal viðhöfð við jarðvinnu þar sem grunur er um slíkt enda geta gró miltisbrands lifað lengi í dvala í jarðvegi. Hafa verður í huga að nokkur skekkja getur verið í staðsetningum og því rétt að afla frekari upplýsinga áður en hreyft er við jarðvegi í nágrenni við tilgreinda staði. Merktar eru inn á aðalskipulagsuppdrátt þær grafir (varúðarsvæði, VA) sem vitað er um að geti valdið hættu. Hafa þarf í huga að staðsetning grafanna getur verið ónákvæm og afla þarf frekari upplýsinga ef jörð er raskað í grenndinni.

¹⁴³ Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018. Forsendur.

¹⁴⁴ Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018. Forsendur.

¹⁴⁵ Aðalskipulag Reykhólahrepps 2006-2018.

¹⁴⁶ Aðalskipulagi Reykhólahrepps 2006-2018.

12.3 Markmið

12.3.1 Sveitarfélagið í heild

Náttúruvá

- Tekið verði tillit til þekktrar náttúruvár, þ.m.t. flóða, og fárviðris, við deiliskipulagsgerð, mannvirkjagerð og landnotkun.

Gróðureldar

- Hugað verði að áskorunum sem tengjast gróðureldum, svo sem flóttaleiðum og brunavörnum á frístundasvæðum.

Sjávarsvæði og loftslagsbreytingar

- Tekið verði tillit til mögulegrar hækkunar sjávarstöðu vegna loftslagsbreytinga við deiliskipulagsgerð, mannvirkjagerð og landnotkun.

Sýkingarhætta

- Hægt verði að forðast jarðrask þar sem sýkt búfé hefur verið grafið.

12.4 Skilmálar fyrir landnotkunarflokka og landnotkunarreiti

12.4.1 Varúðarsvæði (VA)

Skilgreining skipulagsreglugerðar:

Svæði þar sem heilsu eða öryggi kann að vera ógnað, svo sem vegna hávaða, mengunar, hættulegra efna og annarra takmarkana sem setja þarf í varúðarskyni. Svæði í þiðflokkki samkvæmt verndar- og orkunýtingaráætlun.

Almennir skilmálar

Auk markmiða í kafla 12.3 gilda eftirfarandi almennir skilmálar um einstaka landnotkunarreiti sem afmarkaðir eru á skipulagsuppdráttum.

- Staðsetning grafanna getur verið ónákvæm og afla þarf frekari upplýsinga ef jörð er raskað í grenndinni.

Auðkenni	Lýsing	Skilmálar
VA-2	Reykhólar, miltisbrandsgröf	
VA-4	Barmar, miltisbrandsgröf	
VA-6	Gillastaðir, miltisbrandsgröf	

Viðauki 1

Eftirtaldir aðilar frá skipulagsgögn þessarar vinnslutillögu send rafrænt til umsagnar:

Nefndir og stofnanir sveitarfélagsins	Nefndir sveitarfélagsins
	Reykhólaskóli
	Reykhólakirkja, sóknarnefnd
	Slökkvilið Reykhólahrepps
	Upplýsingamiðstöðin á Reykhólum
Aðliggjandi sveitarfélög	Svæðisskipulagsnefnd Dalab., Reykhólahr. og Strandab.
	Dalabyggð
	Strandabyggð
	Súðavíkurhreppur
	Ísafjarðarbær
	Vesturbyggð
Önnur sveitarfélög við Breiðafjörð	Stykkishólmsbær
	Helgafellssveit
	Grundarfjarðarbær
	Snæfellsbær
Opinberar stofnanir/opinber stjórnsýsla	Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða
	Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið
	Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
	Umhverfisstofnun
	Hafrannsóknastofnun
	Íslandsstofa
	Landsnet
	Minjastofnun Íslands

	Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið
	Samgöngustofa
	Stjórnstöð ferðamála
	Skipulagsstofnun
	Skógræktin
	Veðurstofa Íslands
	Vegagerðin
	Byggðastofnun
	Ferðamálastofa
	Breiðafjarðarnefnd
	Minjavörður Vestfjarða
	Náttúrustofa Vestfjarða
	Rarik, Búðardal
	Svæðisbundnar stofnanir
Markaðsstofa Vestfjarða	
Háskólaþing Vestfjarða	
Vestfjarðarstofa	
Félaga- og hagsmunasamtök	Félag eldri borgara Dalabyggð og Reykhólahreppi
	Fornleifafélag Barðstrendinga og Dalamanna
	Framfarafélag Flateyjar
	Breiðfirðingafélagið
	Skógræktarfélagið Björk
	Skógræktarfélag Íslands
	Björgunarsveitin Heimamenn
Félaga- og hagsmunasamtök atvinnugreina	Búnaðarfélag Reykhólahrepps
	Búnaðarsamband Vestfjarða
	Ferðamálasamtök Vestfjarða
	Sauðfjárræktarfélag Reykhólahrepps

Fyrirtæki í Reykhólahreppi eða með hagsmuni þar	Norðursalt, Reykhólum
	Orkubú Vestfjarða
	Þörungaverksmiðjan, Reykhólum
	Sjávarsmiðjan
	Þörungaklaustur
	Icelandic WildWest-Kelp
	Glæðir
	Hótel Flatey
	Hótel Bjarkalundur
	Íslenska gámafélagið